

Socijalni plan
Osječko-baranjske županije

za razdoblje od 2025. do 2027. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Svrha i opseg Socijalnog plana.....	1
1.2. Misija i vizija.....	2
1.3. Metodologija izrade Socijalnog plana	3
2. SOCIOEKONOMSKA I DEMOGRAFSKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI	4
2.1. Demografski profil stanovništva po značajnim obilježjima	4
2.2. Materijalne, socijalne i gospodarske okolnosti s utjecajem na socijalne i zdravstvene probleme stanovništva	7
2.2.1. Pregled sustava rada i mirovinskog osiguranja	7
2.2.2. Pregled prava iz sustava socijalne skrbi	8
2.2.3. Stopa rizika od siromaštva i socijalne isključenosti	9
2.2.4. Zdravstveno stanje stanovništva u Osječko-baranjskoj županiji	9
2.2.5. Specifične okolnosti rizičnih skupina s utjecajem na socijalne i zdravstvene probleme..... stanovništva	11
3. PROCJENA POTREBA U ŽUPANIJI: PROCJENA DOSTUPNOSTI SOCIJALNIH USLUGA I PROCJENA KAPACITETA PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA.....	12
3.1. Analiza dostupnosti socijalnih usluga	12
3.2. Dostupnost socijalnih usluga za djecu u riziku u dobi 0-19 godina te djecu i mlade u dobi 0-24	12
3.2.1. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga za djecu u riziku u dobi 0-19 godina te djecu i mlade u dobi 0-24	17
3.3. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za građane u dobi 20-64 godine	25
3.3.1. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga za građane u dobi 20-64 godine	32
3.4. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine	38
3.4.1. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine.....	39
3.5. Dostupnost socijalnih usluga za osobe starije životne dobi	40
3.5.1. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga za osobe starije životne dobi.....	43
3.6. Utvrđivanje drugih potreba korisničkih skupina na području Županije iskazanih dodatnim kvalitativnim i kvantitativnim analizama i intervjuima	47
3.7. Procjena kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj kvalitetnih socijalnih usluga	48
4. CILJEVI, MJERE I AKTIVNOSTI	51
5. PRAĆENJE I EVALUACIJA SOCIJALNOG PLANA	75

1. UVOD

1.1. Svrha i opseg Socijalnog plana

Socijalni plan Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2025. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: Plan) predstavlja važan strateški dokument koji obuhvaća analizu kapaciteta pružatelja socijalnih usluga na području Osječko-baranjske županije, dostupnost socijalnih usluga, analizu potreba za socijalnim uslugama prema svim korisničkim skupinama i specifične ciljeve razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga s posebnim naglaskom na usluge za skupine u većem riziku od socijalne isključenosti s područja Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Županija).

Zakonska osnova za donošenje socijalnog plana je Zakon o socijalnoj skrbi ("Narodne novine" broj 18/22., 46/22., 119/22., 71/23. i 156/23.) koji uređuje kako se socijalni plan donosi za razdoblje od tri godine i javno je dostupan na internetskoj stranici Županije. Predlaže ga Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije (u daljnjem tekstu: Savjet), a donosi Skupština Županije.

Savjet je radno tijelo Skupštine Županije koje je osnovano u cilju planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga i ostvarivanja prava, obveza, mjera i ciljeva socijalne skrbi na području Županije. Zadaće Savjeta su, između ostalog, praćenje i analiza socijalne slike Županije, predlaganje mjera za poboljšanje dostupnosti socijalnih usluga i slijedom toga predlaganje socijalnog plana u djelatnosti socijalne skrbi. Savjet broji predsjednika i 14 članova, odnosno predstavnike vijećnika Skupštine, predstavnike Hrvatskog zavoda za socijalni rad, predstavnike pružatelja socijalnih usluga i druge istaknute stručnjake iz područja socijalne skrbi.

Nadalje, sukladno odredbama Zakona o socijalnoj skrbi, socijalne usluge su aktivnosti namijenjene prepoznavanju, sprječavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca i obitelji te poboljšanju kvalitete njihova života u zajednici. Da bi se neka aktivnost mogla smatrati socijalnom uslugom, potrebno je da te aktivnosti pridonose kvaliteti života i uključenosti u zajednicu ranjivih skupina građana kojima je cilj što dulje zadržati korisnike u obitelji i/ili u lokalnoj zajednici, da su obuhvaćene okvirom javnih politika te da u osnovi organiziraju stručni rad.

Socijalne usluge se mogu pružati u mreži i izvan mreže socijalnih usluga u obliku institucionalne i izvaninstitucionalne socijalne skrbi a čine ih: prva socijalna usluga, usluga sveobuhvatne procjene i planiranja, savjetovanje, stručna procjena, psihosocijalno savjetovanje, socijalno mentorstvo, obiteljska medijacija, psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja, psihosocijalna podrška, rana razvojna podrška, pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja, pomoć u kući, boravak i organizirano stanovanje kao izvaninstitucijske usluge i usluga smještaja koja se pruža kao institucijska skrb u domu socijalne skrbi i kod drugih pružatelja usluga ili kao izvaninstitucijska skrb u udomiteljskoj obitelji.

Uz Zakon o socijalnoj skrbi, socijalne usluge dodatno su uređene i Zakonom o osobnoj asistenciji ("Narodne novine" broj 71/23.) koji detaljnije uređuje socijalnu uslugu osobne asistencije osobi s invaliditetom u svrhu većeg stupnja samostalnosti i uključenosti u zajednicu, zaštite i osiguravanja ljudskih prava kao i ostvarivanja ravnopravnosti s drugima. Uz osobnu asistenciju Zakon uređuje i potporu tijekom odgojno-obrazovnog procesa učeniku s teškoćama u razvoju sa svrhom izjednačavanja mogućnosti u obrazovanju s tendencijom osamostaljivanja učenika u školskoj sredini.

Korisničke skupine koje koriste socijalne usluge su:

1. Djeca i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi
2. Djeca i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju
3. Djeca s teškoćama u razvoju:
 - djeca s tjelesnim oštećenjem,
 - djeca s lakšim ili umjerenim intelektualnim oštećenjem,

- djeca s težim ili teškim intelektualnim oštećenjem,
 - djeca s više vrsta oštećenja,
 - djeca s oštećenjem vida,
 - djeca s oštećenjem sluha ili poremećajem glasa, jezika i govora i
 - djeca s poremećajima iz autističnog spektra (PAS).
4. Odrasle osobe s invaliditetom:
 - odrasle osobe s tjelesnim oštećenjem,
 - odrasle osobe s mentalnim oštećenjem,
 - odrasle osobe s lakšim ili umjerenim intelektualnim oštećenjem,
 - odrasle osobe s težim ili teškim intelektualnim oštećenjem,
 - odrasle osobe s više vrsta oštećenja,
 - odrasle osobe s oštećenjem vida i
 - odrasle osobe s poremećajima iz autističnog spektra.
 5. Starije osobe i teško bolesne odrasle osobe:
 6. Beskućnici i odrasle osobe koje se zateknu izvan mjesta prebivališta i boravišta
 7. Trudnice prije poroda ili roditelj s djetetom do 1 godine života
 8. Osobe ovisne o alkoholu, drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti
 9. Žrtve nasilja u obitelji i žrtve trgovanja ljudima:
 - žrtve nasilja u obitelji,
 - žrtve trgovanja ljudima-odrasli i
 - žrtve trgovanja ljudima-djeca.

Uz navedene korisničke skupine, metodologija za procjenu potreba poznaje i osobe koje se mogu zateći u određenom nepovoljnom položaju odnosno kriznim situacijama na koje se može odgovoriti pojedinim socijalnim uslugama.

Socijalno planiranje za područje Županije bilo je nužno uskladiti s relevantnim nacionalnim strateškim dokumentima, onima koji se odnose na područje socijalne skrbi i onima koji između ostalog sagledavaju određenu problematiku i potrebe skupina građana u riziku, a kojima se udovoljava u sustavu socijalne skrbi, te strateškim dokumentima Županije. Tako se i ovaj Plan u svojim ciljevima oslanja na sljedeće relevantne strateške dokumente:

- *Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine,*
- *Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pripadajući Akcijski plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2024. godine,*
- *Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pripadajući Akcijski plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2024. godine,*
- *Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje do 2027. godine,*
- *Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2022. do 2026. godine,*
- *Nacionalni plan za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje 2021. do 2027. godine,*
- *Operativni plan deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine,*
- *Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030. godine,*
- *Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2023. - 2026. godine i*
- *Plan razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine.*

1.2. Misija i vizija

Misija Županije je dovesti do raznovrsnijih, dostupnijih i kvalitetnijih socijalnih usluga koje jamče bolje uvjete života i bolju socijalnu uključenost te osiguravaju jednake mogućnosti sudjelovanja u aktivnom životu zajednice i izjednačenost svih socijalno osjetljivih skupina osoba s ostalim članovima društva.

Vizija je na preventivan i inovativan način reagirati na potrebe građana u svrhu izjednačavanja njihovog položaja u zajednici unaprijeđenjem socijalnih usluga, povećanjem njihove dostupnosti te smanjenjem teritorijalne nejednakosti u Županiji.

1.3. Metodologija izrade Socijalnog plana

Županija je imala ulogu prilikom kreiranja sada zadane metodologije. Proces socijalnog planiranja započeo je još 2021. godine kada je Županija izabrana za pilot područje za izradu nove metodologije za procjenu potreba za socijalnim uslugama u sklopu projekta "Potpora poboljšanju socijalnih usluga" koje je provodilo Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u suradnji s glavnom upravom za potporu strukturnim reformama (DG reform) te uz tehničku potporu Northern Ireland Cooperation Overseas (NI-CO). Osnovni cilj projekta bio je doprinijeti smanjenju teritorijalnih razlika u pružanju socijalnih usluga u Hrvatskoj te sveobuhvatno unaprijediti pružanje usluga, pružanjem podrške razvoju nove metodologije za procjenu potreba u području socijalnih usluga, kao i nove metodologije za razvoj standarda kvalitete. U sklopu provedbe projekta stručnjaci iz NI-CO održali su više sastanaka i radionica sa službenicima Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje, predstavnicima Savjeta za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije, predstavnicima Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike te pružateljima socijalnih usluga s područja Osječko-baranjske županije. U postupku kreiranja nove metodologije korišteni su javno dostupni statistički podaci o strukturi stanovništva i stanju socijalne skrbi s područja Županije, podaci iz Analize stanja demografije, zdravstva i socijalne uključenosti u Osječko-baranjskoj županiji, Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine, te je provedeno anketiranje relevantnih dionika u sustavu socijalne skrbi i to jedinica lokalne samouprave, pružatelja socijalnih usluga i predstavnika korisnika. U konačnici, aktivnosti koje je Županija poduzela u projektu predstavljale su temelj nadležnom ministarstvu u definiranju zadane jedinstvene metodologije koja će se primjenjivati na području cijele Republike Hrvatske.

Stupanjem na snagu predmetnog Pravilnika o metodologiji za procjenu potreba ("Narodne novine" broj 90/23.), Županija je provjerila i ažurirala do tada prikupljene podatke, provela dodatne analize istih i obradu podataka te izradila Socijalni plan Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2025. do 2027. godine. Analiza, obrada podataka i izrada Socijalnog plana provedena je u sklopu provedbe projekta "Izrada socijalnog plana Osječko-baranjske županije", kodni broj SF.3.4.08.01.0003, sufinanciranog iz Europskog socijalnog fonda plus, Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021. - 2027. Svrha projekta je osnažiti članove Savjeta i službenike Županije vezano za socijalno planiranje, provedbu i praćenje socijalnog plana te provedbu analize i obrade podataka, s ciljem izrade Socijalnog plana. Trajanje projekta je 9 mjeseci, a ukupna vrijednost projekta 96.086,40 eura, od čega je 95% financirano bespovratnim sredstvima Europske unije, a 5% izvornim sredstvima Županije.

2. SOCIOEKONOMSKA I DEMOGRAFSKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI

Prema Popisu stanovništva Republike Hrvatske iz 2021. godine (u daljnjem tekstu: Popis 2021.), Područje Županije rasprostire se na 4.155 km², s prosječnim brojem od 62,10 stanovnika po km². Županiju čini 7 gradova i 35 općina s 263 naselja s najvećom gustoćom naseljenosti stanovništva u gradskim područjima, odnosno s najmanjom zastupljenosti stanovništva u ruralnim i udaljenijim područjima jedinica lokalne samouprave.

2.1. Demografski profil stanovništva po značajnim obilježjima

Prema Popisu 2021. Županija broji 258.026 stanovnika, od čega muškog spola 124.201, a ženskog spola 133.825, podijeljenih u dobne skupine:

- od 0-14 godina ima 35.416 što čini 13,73% od ukupnog broja stanovništva,
- od 15-64 godine ima 165.876 što čini 64,29% od ukupnog broja stanovništva,
- 65 godina i više ima 51.594 što čini 19,99% od ukupnog broja stanovništva te
- 85 godina i više ima 5.140 što čini 1,99% od ukupnog broja stanovništva.

Ovakav demografski profil Županiju svrstava na peto mjesto po brojnosti stanovništva u odnosu na druge županije u Republici Hrvatskoj.

U nastavku slijedi prikaz usporednih podataka prema popisima stanovništva Županije u 2011. godini i 2021. godini, prema starosnom kriteriju i po jedinicama lokalne samouprave (Prikaz 1.).

Prikaz 1. Usporedba popisa stanovništva Osječko-baranjske županije u 2011. i 2021. godini

Jedinice lokalne samouprave u Osječko-baranjskoj županiji	Broj stanovnika prema Popisu iz 2011. godine	Broj stanovnika prema Popisu iz 2021. godine	Nominalno smanjenje stanovništva	Postotak smanjenja stanovništva	Popis stanovništva 2011. godine				Popis stanovništva 2021. godine			
					Broj stanovnika 0-14 godina	Broj stanovnika 15-64 godina	Broj stanovnika 65-84 godina	Broj stanovnika 85+	Broj stanovnika 0-14 godina	Broj stanovnika 15-64 godina	Broj stanovnika 65-84	Broj stanovnika 85+
UKUPNO	305.032	258.026	47.006	15,41%	46.806	206.692	48.260	3.274	35.416	165.876	51.594	5.140
Beli Manastir	10.068	7.973	2.095	20,81%	1.436	6.737	1.754	141	994	4.791	1.971	217
Belišće	10.825	8.884	1.941	17,93%	1.704	7.421	1.601	99	1.233	5.749	1.747	155
Donji Miholjac	9.491	8.031	1.460	15,38%	1.336	6.630	1.422	103	1.156	5.030	1.689	156
Đakovo	27.745	23.577	4.168	15,02%	4.739	18.750	3.956	300	3.332	15.440	4.301	504
Našice	16.224	14.291	1.933	11,91%	2.679	11.326	2.081	138	2.186	9.289	2.562	254
Osijek	108.048	96.313	11.735	10,86%	15.326	73.921	17.600	1.201	12.873	62.091	19.449	1.900
Valpovo	11.563	9.784	1.779	15,39%	1.821	7.881	1.741	120	1.378	6.201	2.002	203
Antunovac	3.703	3.411	292	7,89%	668	2.498	510	27	546	2.317	492	56
Bilje	5.642	4.772	870	15,42%	936	3.846	810	50	642	3.112	940	78
Bizovac	4.507	3.733	774	17,17%	660	3.039	745	63	476	2.386	806	65
Čeminac	2.909	2.484	425	14,61%	437	1.981	462	29	328	1.584	521	51
Čepin	11.599	9.665	1.934	16,67%	1.789	8.016	1.704	90	1.324	6.305	1.892	144
Darda	6.908	5.427	1.481	21,44%	1.149	4.719	973	67	773	3.469	1075	110
Donja Motičina	1.652	1.334	318	19,25%	287	1.142	209	14	190	921	205	18
Draž	2.767	1.949	818	29,56%	326	1.797	604	40	192	1.153	555	49
Drenje	2.700	2.126	574	21,26%	504	1.671	495	30	312	1.398	378	38
Đurđenovac	6.750	5.332	1.418	21,01%	1.045	4.618	1.015	72	667	3.399	1.169	97
Erdut	7.308	5.436	1.872	25,62%	947	4.938	1.328	95	575	3.364	1.383	114
Ernestinovo	2.189	1.948	241	11,01%	358	1.421	387	23	289	1.202	407	50

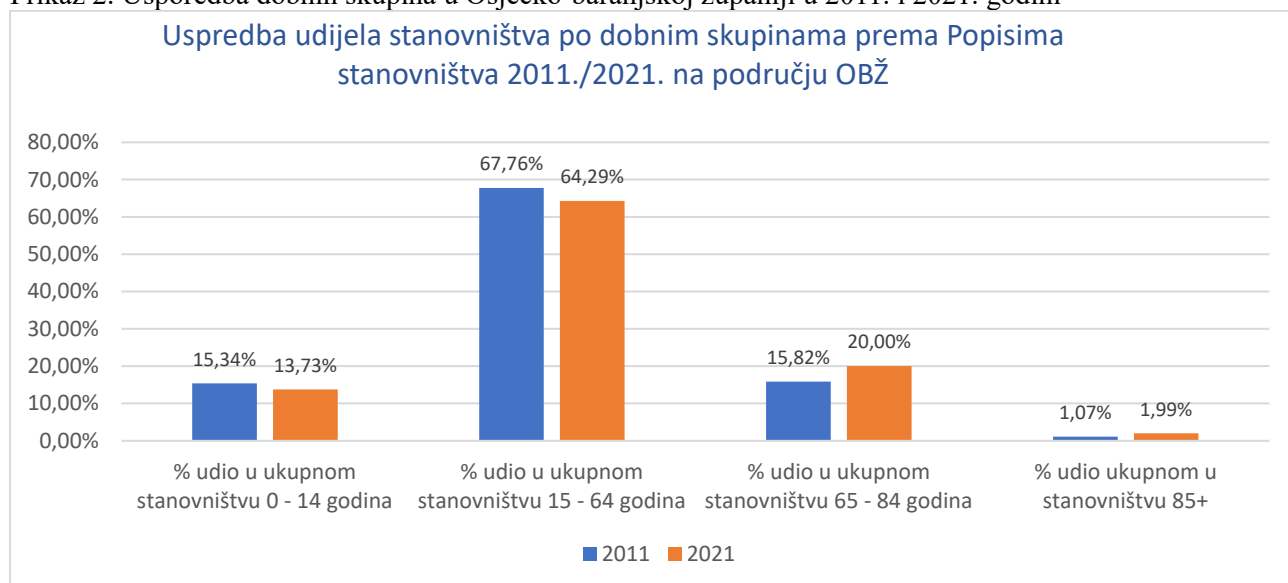
Feričanci	2.134	1.725	409	19,17%	309	1.464	340	21	241	1.082	371	31
Gorjani	1.591	1.246	345	21,68%	244	1.062	270	15	162	805	238	41
Jagodnjak	2.023	1.500	523	25,85%	333	1.310	359	21	216	938	323	23
Kneževi Vinogradi	4.614	3.357	1.257	27,24%	656	3.045	851	62	422	2.080	774	81
Koška	3.980	3.169	811	20,38%	691	2.583	656	50	465	2.072	563	69
Levanjska Varoš	1.194	767	427	35,76%	187	758	237	12	84	517	148	18
Magadenovac	1.936	1.579	357	18,44%	290	1.235	382	29	214	982	342	41
Marijanci	2.405	1.951	454	18,88%	385	1.588	411	21	293	1.299	321	38
Petlovac	2.405	1.874	531	22,08%	377	1.574	424	30	268	1.170	392	44
Petrijevci	2.870	2.485	385	13,41%	418	1.906	505	41	310	1.547	578	50
Podgorač	2.877	2.455	422	14,67%	502	1.870	472	33	423	1.544	428	60
Podravska Moslavina	1.202	954	248	20,63%	203	784	203	12	124	617	187	26
Popovac	2.084	1.446	638	30,61%	298	1.386	377	23	159	865	373	49
Punitovci	1.803	1.562	241	13,37%	335	1.176	278	14	241	1.024	271	26
Satnica Đakovačka	2.123	1.775	348	16,39%	374	1.436	296	17	279	1.199	267	30
Semeljci	4.362	3.558	804	18,43%	847	2.782	684	49	593	2.317	586	62
Strizivojna	2.525	2.027	498	19,72%	518	1.660	332	15	332	1.351	315	29
Šodolovci	1.653	1.217	436	26,38%	188	1.079	363	23	155	743	287	32
Trnava	1.600	1.251	349	21,81%	267	1.031	286	16	198	808	217	28
Viljevo	2.065	1.626	439	21,26%	324	1.331	386	24	214	1.065	315	32
Viškovci	1.906	1.496	410	21,51%	397	1.209	286	14	190	1.017	255	34
Vladislavci	1.882	1.552	330	17,53%	294	1.272	299	17	226	980	321	25
Vuka	1.200	984	216	18,00%	222	799	166	13	141	653	178	12

Promatrajući razdoblje od 2011. do 2021. godine, Županiju prate negativni demografski trendovi. Tako je prema Popisu stanovništva 2011. godine Županija brojala 305.032 stanovnika, a prema Popisu 2021. 258.026 stanovnika, što ukazuje na smanjenje za 15,41%.

Najveći pad broja stanovnika bilježi se u općinama Levanjska Varoš, Popovac, Draž, Kneževi Vinogradi i Šodolovci (postotak veći od 26%). Promatrano po dobi stanovništva od 0-14 i 15-65 u svim jedinicama lokalne samouprave vidljivo je smanjenje stanovništva pogotovo u ruralnim krajevima od kojih najveće smanjenje bilježe općine Draž, Erdut, Levanjska Varoš, Popovac i Viškovci. Promatrano po dobi stanovništva od 65-84 godine bilježe se i povećanje i smanjenje stanovništva, od kojih najveće smanjenje bilježe općine Levanjska Varoš, Drenje i Trnava dok povećanje broja stanovnika bilježe gradovi Našice, Donji Miholjac i općine Bilje i Petrijevci.

Treba istaknuti kako se najveći postotak povećanja bilježi u dobnoj skupini od 85 godina i više i to na području svih općina i gradova na području Županije. Najveće povećanje stanovništva starijeg od 85 godina vidljivo je u općinama Gorjani, Viškovci, Ernestinovo i Podravska Moslavina. Razvidno je dakle smanjenje postotka djece i osoba do 64 godine, a povećanje udjela osoba starijih od 65 godina.

Prikaz 2. Usporedba dobnih skupina u Osječko-baranjskoj županiji u 2011. i 2021. godini



Vezano za prirodno kretanje stanovništva, prema Popisu 2021. u Županiji je bilo više umrlih (4.619) u odnosu na rođene (2.352), što čini vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih) 50,9 što je manje od vitalnog indeksa na razini Republike Hrvatske koji iznosi 58,2.

Prema dostupnim podacima iz Popisa 2021., udio obiteljskih kućanstva u ukupnom broju privatnih kućanstva u Županiji iznosio je 70,31% što je gotovo identično nacionalnom prosjeku (70,36%) (Prikaz 3.).

Kada govorimo o strukturi obitelji prema tipu, tada Popis 2021. definira kategorije koje se nalaze u tablici u nastavku. Kao što je razvidno iz tablice, struktura obitelji u Županiji je vrlo slična strukturi na nacionalnoj razini, neznatno veće odstupanje je samo u kategoriji *Bračni par/životni partneri bez djece* gdje je udio te kategoriji u ukupnom broju obitelji u Županiji 29,62% dok je nacionalni prosjek 27,45% (Prikaz 4.).

Prikaz 3. Privatna kućanstva prema tipu u Osječko-baranjskoj županiji prema Popisu 2021.

PRIVATNA KUĆANSTVA PREMA TIPU - usporedba RH i OBŽ, POPIS 2021.					
	Ukupno	Obiteljska kućanstva	%	Neobiteljska kućanstva	%
Republika Hrvatska	1.435.440	1.009.927	70,36%	425.513	29,64%
Osječko-baranjska županija	98.876	69.518	70,31%	29.358	29,69%

Prikaz 4. Obitelji prema tipu u Osječko-baranjskoj županiji prema Popisu 2021.

OBITELJI PREMA TIPU - usporedba RH i OBŽ, POPIS 2021.													
	Ukupno	Bračni par/ životni partner i bez djece	%	Izvanbra čni par/ neformal ni životni partneri bez djece	%	Bračni par/ životni partneri s djecom	%	Izvanbra čni par/ neformal ni životni partneri s djecom	%	Majka s djecom	%	Otac s djecom	%
Republika Hrvatska	1.104.395	303.11	27,45	33.879	3,07	515.257	46,66	33.951	3,07	178.851	16,19	39.347	3,56
Osječko- baranjska županija	74.528	22.078	29,62	2.089	2,80	34.295	46,02	1.815	2,44	11.636	15,61	2.615	3,51

Prema podacima iz Publikacije Prirodno kretanje stanovništva u Osječko-baranjskoj županiji u 2022. godini Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije, na području Županije sklopljeno je 1.411 brakova, čime je stopa sklopljenih brakova (sklopljeni brakovi na 1.000 stanovnika) iznosila 5,4. Usporedbe radi, u Republici Hrvatskoj je u 2022. godini sklopljeno 18.074 brakova čime je stopa sklopljenih brakova iznosila 4,6.

Nadalje, u 2022. godini u Županiji se evidentira 401 pravomoćno razvedeni brak, čime je stopa razvedenih brakova (broj razvedenih brakova na 1000 stanovnika) iznosila 1,5 odnosno broj razvedenih brakova na 1000 sklopljenih brakova u Županiji bio je 284,2. Usporedbe radi, u istoj godini se u Republici Hrvatskoj evidentira 4.808 pravomoćno razvedenih brakova, čime je stopa razvedenih brakova iznosila 1,2, odnosno broj razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih brakova u Republici Hrvatskoj bio je 266.

Promatrajući stanovništvo Županije prema narodnosti, bilježi se 88,10% Hrvata, dok od ostalih narodnosti u Županiji živi najviše Srba 6% (najveća zastupljenosti u gradu Belom Manastiru te općinama Darda, Erdut, Jagodnjak, Šodolovci), zatim Mađara 2,35% (najvećom zastupljenosti u općinama Bilje, Draž, Ernestinovo, Kneževi Vinogradi i Petlovac), te Roma 0,64% (najveća zastupljenost na području gradova Beli Manastir i Belišeće te općinama Darda, Jagodnjak i Petlovac).

2.2. Materijalne, socijalne i gospodarske okolnosti s utjecajem na socijalne i zdravstvene probleme stanovništva

2.2.1. Pregled sustava rada i mirovinskog osiguranja

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje tijekom 2022. godine u Županiji je evidentirano prosječno mjesečno 90.724 korisnika mirovinskog osiguranja (zaposlena), što sa 14.597 nezaposlenih osoba čini 105.321 ekonomski aktivni stanovnik (radne snage), što je 40,82% od ukupnog broja stanovnika na području Županije. Prema istim izvorima, u odnosu na prosjek prethodne godine, smanjena je razina radne snage za 917 osoba (0,9%), pod utjecajem povećanja zaposlenog (za 0,6% ili 529 osoba) i smanjenja nezaposlenog (za 9,0% ili 1.446 osoba) stanovništva, što znači da je jedan dio stanovništva izašao iz aktivno radno sposobnog u ekonomski neaktivno stanovništvo. Najveći broj zaposlenih zabilježen je u studenom (91.715 zaposlenih), a najmanji u siječnju (90.024 zaposlena). Od ukupno 90.724 zaposlene osobe, 77.927 radnika (85,9%) bilo je zaposleno kod pravnih i 6.201 (6,8%) kod fizičkih osoba, 4.072 (4,5%) su obrtnika, 1.886 (2,1%) poljoprivrednika, te 638 (0,7%) radnika koji obavljaju samostalne profesionalne djelatnosti. Prema spolu, dominiraju zaposleni muškarci s udjelom od 53,5% u odnosu na 46,5% zaposlenih žena, te se u odnosu na prethodnu godinu neznatno smanjio udio zaposlenih žena za 0,2 postotna boda. Prema istom izvoru podataka, prosječan broj zaposlenih (osiguranika, bez produženog osiguranja) u Republici Hrvatskoj bio je 1.607.662, te je Županija sudjelovala s udjelom od 5,6%. Procijenjena prosječna stopa registrirane nezaposlenosti Županije tijekom 2022. godine iznosila je 13,9% (10,3% kod muške i 17,7% kod ženske populacije) u odnosu na prosječnu mjesečnu stopu od 15,1% u 2021. godini. Istovremeno, prosječna stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj bila je 6,7%.

Od ukupnog broja zaposlenih, 7.544 su žene, s udjelom u ukupnom zapošljavanju od 59,0%, u odnosu na 56,9% u 2021. godini. U odnosu na 2021. godinu zapošljavanje žena se smanjilo za 10,5% ili 882 žene, a zapošljavanje muškaraca za 17,9% ili 1.145 muškaraca.

Uz pad broja stanovnika i povećanje broja starijeg stanovništva, bitan pokazatelj promjena u strukturi stanovništva je i prostorno kretanje stanovništva, odnosno njegove migracije koje su, između ostaloga, potaknute raznim gospodarskim razlozima. Tako dolazi do pada broja radno aktivnog stanovništva te smanjenja gospodarskih aktivnosti. U 2022. godini na području Županije ukupno je doseljeno 3.362 osobe, od čega 1.254 iz drugih županija, a 2.108 iz inozemstva. Odselile su 4.422 osobe, od čega 1.707 u druge županije, a 2.715 u inozemstvo. Zaključno, saldo ukupne migracije Županije u 2022. godini iznosi - 1.060 osoba.

Nadalje, promatrajući podatke sustava mirovinskog osiguranja za razdoblje 2022. godine, u Županiji je evidentirano 62.360 korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju s prosječnom neto mirovinom u iznosu od 387,43 eura. Taj broj korisnika čini 43.213 korisnika starosne mirovine (418,87 eura), 6.394 korisnika invalidske mirovine (311,08 eura) i 12.753 korisnika obiteljske mirovine (319,19 eura). Uzimajući u obzir prosječne neto iznose mirovina na području Republike Hrvatske, mirovine u Županiji nalaze se ispod prosjeka. S obzirom na broj korisnika mirovina u odnosu na ukupan broj korisnika mirovina na području Republike Hrvatske, Županija se nalazi na petom mjestu.

Prema odredbama Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, u Županiji se evidentira ukupno 7.651 korisnik s prosječnom neto mirovinom od 838,53 eura. Taj broj čini 156 korisnika starosne mirovine (540,05 eura), 5.755 korisnika invalidske mirovine (835,64 eura), 1.537 korisnika obiteljske mirovine (929,80 eura) i 203 korisnika najniže mirovine sukladno predmetnom Zakonu (458,77 eura). Uzimajući u obzir broj korisnika prava na mirovinu u odnosu na ostatak Republike Hrvatske, Županija se nalazi na trećem mjestu.

Ukupan broj korisnika prava na mirovinu je 72.313 osoba, što na ukupan broj osiguranika 91.376 čini odnos osiguranika i korisnika mirovina 1,26 za područje Županije, dok je taj odnos 1,31 za područje Republike Hrvatske.

2.2.2. Pregled prava iz sustava socijalne skrbi

Prema Izvješću o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija u 2023. godini, tijekom 2023. godine, područni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad s područja Županije odlučili su o priznavanju prava za sljedeći broj korisnika (Prikaz 5.):

Prikaz 5. Prava u sustavu socijalne skrbi u 2023. godini na području Županije

Prava u sustavu socijalne skrbi	PU Osijek	PU Đakovo	PU Valpovo	PU Donji Miholjac	PU Našice	PU Beli Manastir	UKUPNO NA PODRUČJU OBŽ
Zajamčena minimalna naknada	1345	758	445	187	1196	747	4678
Naknada za osobne potrebe korisnika smještaja	262	136	79	40	57	108	682
Jednokratne naknade	674	391	1476	327	262	1071	4201
Naknade u vezi s obrazovanjem	2	2	0	1	0	1	6
Osobna invalidnina	1851	636	259	256	473	375	3850
Doplatak za pomoć i njegu	2057	1058	510	378	1031	545	5579
Status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja	173	126	74	38	87	75	573
Socijalne usluge (u Mreži)	3637	345	240	110	217	267	4816
Naknada za ugroženog kupca energenata	2379	1247	715	165	845	365	5716

U istom promatranom razdoblju, jedinice lokalne samouprave s područja Županije odlučile su o pravu na naknadu za troškove stanovanja za ukupno 2.441 korisnika, a najveći broj tih korisnika živi na području gradova Osijeka, Đakova, Belog Manastira, Belišća, Valpova i Našica, te općina Podgorač, Jagodnjak i Erdut.

Za osobe koje se nalaze u teškoj materijalnoj situaciji zbog određenih životnih okolnosti, kao i za socijalno ugrožene osobe, Županija u svom proračunu osigurava sredstva koja se isplaćuju kao jednokratna pomoć. Odlukom o uvjetima i načinu dodjele jednokratnih pomoći socijalno ugroženim građanima ("Županijski glasnik" broj 15/22.) utvrđeni su kriteriji za dodjelu jednokratne pomoći, mogući korisnici te način dodjele. Pomoć se može dodijeliti samcu ili kućanstvu s prebivalištem ili stalnim boravkom na području Županije najmanje posljednja tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva, s mjesečnim iznosom primanja za posljednja tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva za samca najviše u iznosu od 199,08 eura, a za kućanstvo najviše u iznosu od 132,72 eura po članu kućanstva i pod uvjetom da nema u vlasništvu stan ili kuću, osim one koju koristi za stanovanje te pod uvjetom odazivanja na poziv Županije za sudjelovanje u radu za opće dobro bez naknade radno sposobnog i djelomično radno sposobnog samca ili članova kućanstva koji je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu. Iznimno, zbog trenutačnih otežanih okolnosti, pomoć mogu ostvariti i korisnici čija primanja prelaze navedeni cenzus. U Proračunu Županije za 2023. godinu za jednokratne pomoći socijalno ugroženim građanima planirano je 83.880,00 eura. Tijekom 2023. godine podneseno je ukupno 985 zahtjeva, a jednokratna pomoć je dodijeljena za 785 korisnika, samaca ili kućanstava koji su zadovoljili uvjete. Slijedom navedenog, isplaćeno je ukupno 72.144,46 eura.

U okviru mjera pronatalitetne politike, u Proračunu Županije za 2023. godinu za program "Jednokratna pomoć obiteljima novorođene djece s područja Županije" planirano je 261.990,00 eura. Predviđeno je da će se sredstva dodijeliti obiteljima novorođene/posvojene djece s prebivalištem na području Županije. Za svaku novorođenu bebu isplaćuje se 132,72 eura putem Hrvatske poštanske banke s kojom je sklopljen Sporazum o poslovnoj suradnji, a uz navedeni iznos koji daje Županija, Hrvatska poštanska banka daje dodatnih 7,00 eura kroz program Banke "Flexy Kockica". Slijedom navedenog, u 2023. godini isplaćeno je ukupno 261.990,00 eura za 1.888 novorođenih beba.

2.2.3. Stopa rizika od siromaštva i socijalne isključenosti

Prema Nacionalnoj klasifikaciji statističkih regija 2021. godine, Županija je svrstana u HR NUTS 2 Panonsku Hrvatsku. Stopa rizika od siromaštva i socijalne isključenosti za područje Republike Hrvatske za 2022. godinu iznosi 18%, dok za Panonsku Hrvatsku iznosi 25,9%. Broj osoba u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti iznosi 19,9% za Republiku Hrvatsku, a za Panonsku Hrvatsku 27,8%.

Prema Izvješću Pučkog pravobranitelja za 2022. godinu, stopa rizika od siromaštva u Republici Hrvatskoj u 2022. godini najevidentnija je kod starijih osoba te je iznosila 32,4%, a kod onih starijih osoba koje žive same čak 55,3%, odnosno svaka druga starija osoba koja živi sama u riziku je od siromaštva. Još je Strategija socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj od 2017. - 2020. godine prepoznala ovu problematiku slijedom čega je predvidjela postavljanje zakonodavnog okvira za nacionalnu mirovinu socijalno ugroženim starijim osobama čime je bila osnova za donošenje Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe.

Sa stanjem na dan 31. prosinca 2022. godine, na području Županije ukupno je 539 starijih osoba prosječne starosti 73 godine koristilo nacionalnu naknadu, od čega 175 muškaraca i 364 žene, te Županija na drugom mjestu po broju korisnika u odnosu na ostatak Republike Hrvatske.

Unatoč takvim mjerama i dalje se evidentira porast stope siromaštva starijih osoba, stoga proizlazi kako se reformske mjere unutar sustava mirovinskog osiguranja i donošenje predmetnog Zakona ne mogu smatrati dovoljnim i zadovoljavajućim mjerama koje osiguravaju socijalnu uključenost u život zajednice.

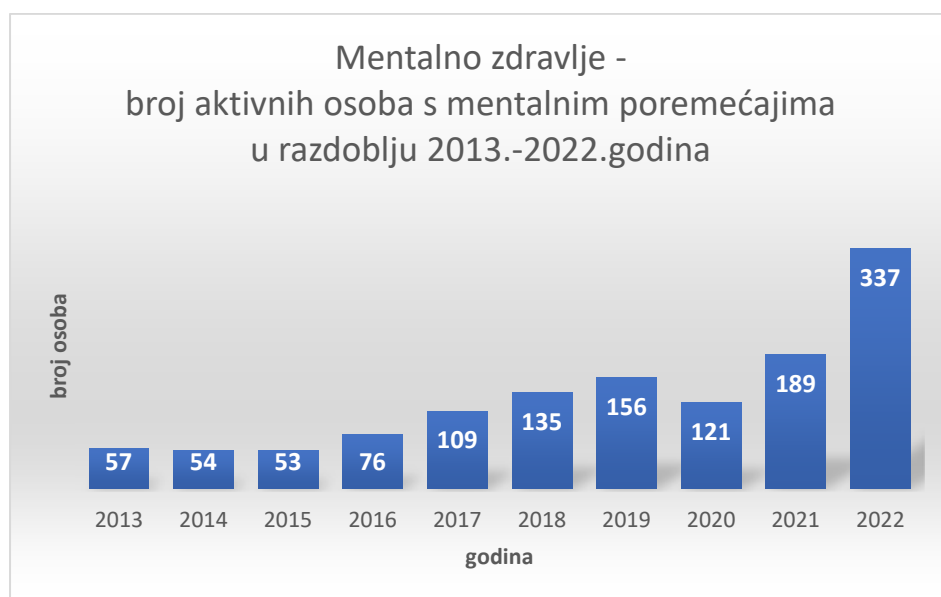
2.2.4. Zdravstveno stanje stanovništva u Osječko-baranjskoj županiji

Prema podacima Izvješća o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2022. godina i Zdravstveno - statističkog ljetopisa Osječko-baranjske županije za 2022. godinu, u Županiji po stanju na dan 1. rujna 2022. godine živi 42.446 osoba s invaliditetom od čega je 24.771 muškog spola (58,4%) i 17.675 ženskog spola (41,6%) te na taj način osobe s invaliditetom čine 16,4 % ukupnog stanovništva

Županije. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 21.602 (50,9%), su u dobnoj skupini 20 - 64 godine. Uočava se da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10 % prisutan je i u dječjoj dobi (0 - 19 godina). Ako se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu Županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Županija iznad prosjeka Republike Hrvatske za radno - aktivnu dobnu skupinu, ispod prosjeka za dječju dob i dobnu skupinu 65+, a ukupna prevalencija je malo iznad prosjeka Republike Hrvatske. Prema brojnosti osoba s invaliditetom, Županija se nalazi se na trećem mjestu u Republici Hrvatskoj. Prevalencija invaliditeta za Županiju iznosi 16,4%, i to u dobnoj skupini 0-19 je 8,7 % (RH 9,4%), u dobnoj skupini 20-64 je 14% (RH 11,8%), a u dobnoj skupini 65 i više je 29,3% (RH 32,8%).

Kada govorimo o zdravstvenom stanju stanovništva u Županiji, u području mentalnog zdravlja bilježi se znatan porast mentalnih poremećaja kako je prikazano u donjem grafikonu za razdoblje od 2013. - 2022. godine za područje Osječko-baranjske županije (Prikaz 6.).

Prikaz 6. Mentalni poremećaji u OBŽ



Izvor: Znanstveno-statistički ljetopis Osječko-baranjske županije za 2022. godinu, Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije, str. 137.

Broj umrlih od malignih bolesti u Županiji u 2022. godini je ukupno 906 osoba, od čega 511 muškaraca i 395 žena. Najčešće su zastupljene maligne bolesti pluća, debelog crijeva, gušterače, prostate i želuca.

Nadalje, prema Popisu 2021. udio osoba od 65 godina i starijih u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske iznosi 22,45%, dok Županija broji 21,98% starijih osoba u svom ukupnom stanovništvu, konkretnije njih 56.734. Zbog povećanih potreba, bolesti, invaliditeta, samoće, prometne izoliranosti i ovisnosti o drugima, starije osobe dovode se u nejednak položaj u odnosu na ostale članove društva što ih čini posebno osjetljivom skupinom. Prema Planu i programu mjera zdravstvene zaštite 2023. - 2026. Ministarstva zdravstva, najčešći zdravstveni problemi starijih osoba očituju se kroz smanjenje funkcionalnih sposobnosti, neurološke poremećaje, poremećaje vida i sluha, šećernu bolest, hipertenzivne bolesti srca, patološke promjene probavnog i mokraćnog sustava, bolesti mišićno - koštanog sustava, malignoma reproduktivnih organa u starijih žena te drugih zdravstvenih poremećaja nastalih zbog menopauze kao i kod muškaraca zbog andropauze. Kod ovoga dijela populacije evidentnije je i negativno zdravstveno ponašanje, odnosno osobna nehigijena i nehigijena okoliša, fizička neaktivnost, psihička neaktivnost, alkoholizam, pušenje, nepridržavanje uputa liječnika i drugi rizični čimbenici bolesnog starenja. Isto tako, nužno je spomenuti i detekciju psihičkih poremećaja kao što su najčešće Alzheimerova bolest i druge demencije, što upućuje na potrebu dodatne brige za mentalno zdravlje starijih osoba.

Osim reakcije sustava zdravstva, neupitno je važan i sustav socijalnih usluga kojima se udovoljava potrebama starijih osoba za vrijeme njihove funkcionalne aktivnosti, a i kasnije kao dugotrajna skrb kada ta aktivnost izostane. Tu posebnu važnost dobiva djelatnost palijativne skrbi kao skrbi na kraju života te u slučaju terminalnih bolesti i neizlječivih terminalnih stanja. Djelatnost palijativne skrbi doživljava se kao model integrirane skrbi koja obuhvaća medicinsku intervenciju i psihosocijalnu podršku pacijentima i članovima njihove obitelji, koji se za sada u socijalnom aspektu uglavnom oslanjaju na volontere te ga je svakako potrebno dodatno razvijati. U zdravstvenom aspektu, na području Županije palijativna skrb je organizirana na primarnoj razini zdravstvene zaštite kroz mobilne palijativne timove i njihove koordinate te pri jednoj bolničkoj zdravstvenoj ustanovi s raspoloživim palijativnim posteljama.

2.2.5. Specifične okolnosti rizičnih skupina s utjecajem na socijalne i zdravstvene probleme stanovništva

Prema evidenciji branitelja nadležnog Ministarstva zaključno sa 16. siječnja 2023. godine, u Republici Hrvatskoj ima 420.862 živućih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata prosječne životne dobi od 60 godina. Od toga broja je u Županiji registrirano 33.460 živućih hrvatskih branitelja (7,95% od ukupne braniteljske populacije).

Prema podacima iz publikacije "Pokazatelji zdravstvenog stanja i korištenja zdravstvene zaštite hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata" Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo iz prosinca 2023. godine, broj oboljelih branitelja u Županiji u odnosu na druge županije nalazi se na samom vrhu. Pri tome najviše obolijevaju od ishemije bolesti srca, malignih bolesti, cerebrovaskularnih bolesti, šećerne bolesti, posttraumatskog stresnog poremećaja, depresivnih poremećaja, kroničnih bolesti dišnog sustava, kroničnog zatajenja bubrega. Prema podacima Ministarstva hrvatskih branitelja, Sektora za savjetodavnu i psihosocijalnu pomoć, Područnog ureda Osijek, u razdoblju od 1. siječnja do 31. listopada 2022. godine na području Županije izvršeno je 7.177 intervencija za 6.111 korisnika (hrvatskih branitelja i članova obitelji te civilnih žrtava rata). Najveći broj intervencija je pružen kroz pravnu pomoć, informiranje, program preventivnih sistematskih pregleda, medicinske rehabilitacije i palijativne skrbi te psihosocijalne pomoći i savjetovanja.

3. PROCJENA POTREBA U ŽUPANIJ: PROCJENA DOSTUPNOSTI SOCIJALNIH USLUGA I PROCJENA KAPACITETA PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA

3.1. Analiza dostupnosti socijalnih usluga

Misija i vizija ovoga Socijalnog plana temelje se na adekvatnoj procjeni dostupnosti socijalnih usluga i procjeni kapaciteta pružatelja socijalnih usluga na području Županije. Takva adekvatna procjena osigurana je primjenom jedinstvene metodologije za procjenu potreba koju je nadležni ministar utvrdio Pravilnikom o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba koja je izričito prilagođena sustavu socijalne skrbi.

U svrhu procjene dostupnosti zatečenih socijalnih usluga i procjene kapaciteta pružatelja socijalnih usluga na području Županije, prvotno je bilo potrebno utvrditi inicijalno stanje iz dostupnih izvora kao što su Državni zavod za statistiku, izvješća Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te podataka Županije (Obrazac 1).

U sljedećoj fazi, uz sagledano inicijalno stanje, prikupljeni su i analizirani podaci o postojećem broju korisnika socijalnih usluga i procjeni kapaciteta pružatelja socijalnih usluga (Obrazac 3 - Upitnik za pružatelje socijalnih usluga, Obrazac 4 - Upitnik za područne urede Hrvatskog zavoda za socijalni rad o broju korisnika socijalnih usluga, Obrazac 6 - Anketni upitnik za JLS, Obrazac 7 - Protokol za intervju s predstavnicima Hrvatskog zavoda za socijalni rad i Obiteljskog centra, Obrazac 8 - Protokol za intervju/fokusne grupe s predstavnicima korisničkih skupina). Podaci su prikupljeni slanjem mailova, provođenjem intervjua/fokusnih grupa s pružateljima/korisnicima i telefonskim putem pri čemu je način provođenja prikupljanja podataka prilagođen situaciji i dostupnosti dionika.

Podaci prikupljeni kroz navedene obrasce uz procjenu broja građana u riziku u Županiji (Obrazac 2) predstavljali su temelj za ispunjavanje Obrasca 5, odnosno procjenu potreba za socijalnim uslugama u Županiji, slijedom čega su proizašli i ciljevi, mjere te aktivnosti za naredno razdoblje (Obrazac 9).

Postupkom prikupljanja podataka bili su obuhvaćeni svi područni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad te Obiteljski centar Osijek, licencirani pružatelji socijalnih usluga na području Županije (77 pružatelja, 63 dostavili odgovor), jedinice lokalne samouprave na području Županije (42 JLS), organizacije civilnog društva koje imaju registriranu djelatnost socijalne skrbi (od 241 udruge, 107 dostavilo odgovor) te predstavnici određenih korisničkih skupina.

U nastavku analize procjene potreba u Županiji daje se prikaz rezultata dobivenih Obrascem 5 podijeljeno, prema metodologiji, na sljedeće skupine:

1. Djeca u riziku u dobi 0-19 godina te djeca i mladi u dobi 0-24 (Tablica 1.),
2. Građani u riziku u dobi 20-64 godine (Tablica 2.),
3. Izbjeglice i pripadnici romske nacionalne manjine (Tablica 3.) i
4. Starije osobe (Tablica 4.).

3.2. Dostupnost socijalnih usluga za djecu u riziku u dobi 0-19 godina te djecu i mlade u dobi 0-24

Prema Popisu 2021. na području Županije bilježi se 48.318 djece u dobi od 0-19 godina i 63.031 dijete i mladi u dobi od 0-24 godine. Sukladno metodologiji, uzimajući u obzir definiranu prevalenciju rizika i načine ponderiranja rizika, ukupan broj djece u dobi 0-19 godina u riziku iznosi 16.295, dok broj djece i mladih u dobi 0-24 godine u riziku iznosi 17.092, prikazano po vrstama rizika u nastavku u tablici.

Tablica 1. Procjena potreba za socijalnim uslugama za djecu u riziku 0-19 godina te djecu i mlade 0-24

BROJ DJECE U RIZIKU U ŽUPANIJI	% DJECE U POTREBI ZA SOCIJALNIM USLUGAMA	Broj djece u županiji u potrebi za socijalnom uslugom (očekivani broj korisnika)	Postojeći broj djece u županiji koja koriste navedenu uslugu	Razlika između broja djece u potrebi te broja djece koja sada koriste uslugu
BROJ DJECE U ŽUPANIJI S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU (DSTUR)	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Rana razvojna podrška 0 - 3 g.: 13% DSTUR Obuhvaćeno je 70% djece s teškoćama u dobi 0-3 godine U RIZIKU: 777	101	39	62
	Rana razvojna podrška 4 - 7 g.: 5,85% DSTUR Obuhvaćeno je 30% djece s teškoćama u dobi 4-7 godina U RIZIKU: 796	47	58	-11
	Psihosocijalna podrška djetetu ili obitelji djeteta s teškoćama u razvoju 8 - 18 g.: 12,66% DSTUR DSTUR u sustavu socijalne skrbi u dobi 7-18 bez djece u smještaju i boravku U RIZIKU: 2419	306	71	235
	Boravak: 1,91% DSTUR Nastoji se nacionalno udvostručiti postojeći broj djece u boravku U RIZIKU: 4224	81	45	36
	Smještaj ili organizirano stanovanje: 1,06% DSTUR U RIZIKU: 4224	45	Djeca u domu 11 Djeca u udomiteljskoj obitelji 16 Djeca u organiziranom stanovanju 3 Djeca kod drugih pružatelja 0	15
	Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja: 3,83% DSTUR Usluga je primjerena pri upisu u osnovnu školu U RIZIKU: 4224	162	13	149
	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
	Prilagođeni prijevoz: 2,77% DSTUR Prema broju djece u RH sa tjelesnim oštećenjem U RIZIKU: 4224	117	0	117
	Privremeni negovatelj u obitelji radi predaha od skrbi za 6,8% DSTUR Prema broju roditelja negovatelja u sustavu U RIZIKU: 4224	287	0	287

	Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima njegovateljima 6,8% DSTUR Prema broju roditelja njegovatelja u sustavu U RIZIKU: 4224	287	33	254
	SOCIJALNE USLUGE U SURADNJI SA DRUGIM SUSTAVIMA			
	Logopedska terapija: 11,6% DSTUR 70% djece u dobi od 0-7 godina s oštećenjem govorno-glasovne komunikacije U RIZIKU: 1572	182	36	146
	Pomoćnik u nastavi/stručni komunikacijski posrednik 6,6% DSTUR Prema trenutnom broju djece koja koristi uslugu U RIZIKU: 4224	279	354	-75
BROJ DJECE U ŽUPANIJI BEZ ODGOVARAJUĆE RODITELJSKE SKRBI I ČIJA SE PRAVA KRŠE	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Smještaj (u kriznim situacijama ili u drugim slučajevima) 23,91% djece čija se prava krše Prema trenutnom broju djece za koje je izrečena mjera o stanovanju izvan obitelji U RIZIKU: 643	154	Djeca u domu 93 Djeca u udomiteljskoj obitelji 181 Djeca u organiziranom stanovanju 85 Djeca kod drugih pružatelja 0 Ukupno: 359	-205
	Boravak 17,5% djece čija su prava prekršena Za djecu čiji roditelji imaju mjeru stručne pomoći ili intenzivne stručne pomoći u dobi od 7 do 14 g. gdje je 50% djece motivirano za uslug U RIZIKU: 643	113	90	23
BROJ DJECE U ŽUPANIJI ČIJE JE MENTALNO ZDRAVLJE UGROŽENO	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	70% djece čije je mentalno zdravlje ugroženo ostvaruje ukupno sljedeće usluge koje se mogu zbrojiti: Savjetovanje (za sve kategorije djece i mladih) Psihosocijalno savjetovanje (za sve kategorije djece i mladih) Psihosocijalna podrška koju su ostvarila djeca (ne uključuje djecu s teškoćama u razvoju i djecu s problemima u ponašanju)	694	261	433

	*** Ukoliko se dio potreba ostvaruje kroz zdravstveni sektor, može se ovdje navesti U RIZIKU: 991			
	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SU OSIGURANE U ZDRAVSTVENOM SEKTORU			
	250% trenutnog broja djece čije je mentalno zdravlje ugroženo - ukupno za programe: Psihoedukativni i preventivni programi za mlade Programi podrške i preventivni programi za mlade radi suzbijanja ovisnosti U RIZIKU: 991	2478	711	1767
DJECA U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Socijalno mentorstvo djetetu korisniku zajamčene minimalne naknade 10% djece u riziku od siromaštva, a čije obitelji su primateljci ZMN-a. U RIZIKU: 10437	1044	27	1017
	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
	Info centar za mlade dostupan za barem 50% djece u riziku od siromaštva U RIZIKU: 13615	6808	38000	-31193
	Socijalizacijske i razvojne aktivnosti za djecu 27% djece u riziku od siromaštva U RIZIKU: 10437	2818	479	2339
	Pomoć i podrška u obrazovanju za djecu u riziku od siromaštva 40% djece u riziku od siromaštva 64 447 djece u osnovnoj školi je u riziku od siromaštva što je 8,7% sve djece u dobi 0 - 19 godina, s time da je stopa međugeneracijskoj prijenosa 30% (Istraživanje OBRIRK) Njima su namijenjene tri usluge: socijalno mentorstvo, pomoć i podrška u obrazovanju te međusektorski program rane prevencije siromaštva U RIZIKU: 10437	4175	86	4089
	Međusektorski program rane prevencije siromaštva i integrirana podrška djetetu u siromaštvu 7% djece u riziku od siromaštva U RIZIKU: 10437	731	0	731

DJECA I MLADI S PROBLEMIMA U PONAŠANJU	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Smještaj ili organizirano stanovanje (krizni, radi provedbe psihosocijalnog tretmana ili drugi oblik smještaja): 6% djece s problemima u ponašanju U RIZIKU: 630	38	Djeca u domu 39 Djeca u udomiteljskoj obitelji 2 Djeca u organiziranom stanovanju 20 Djeca kod drugih pružatelja 2 Ukupno: 63	-25
	Boravak 30% sve djece i mladih s problemima u ponašanju U RIZIKU: 630	189	71	118
	Psihosocijalna podrška (specifično za djecu i mlade s PUP-om radi provedbe psihosocijalnog tretmana) 20% sve djece i mladih s problemima u ponašanju U RIZIKU: 630	126	26	100
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
	Individualni socijalno - pedagoški ili savjetodavni rad 15% sve djece i mladih s problemima u ponašanju U RIZIKU: 630	95	93	2
	Grupna i vršnjačka podrška 20% sve djece i mladih s problemima u ponašanju U RIZIKU: 630	126	0	126
	Mentorstvo za mlade s PUP-om 10% sve djece i mladih s problemima u ponašanju U RIZIKU: 630	63	0	63
DJECA I MLADI U ALTERNATIVNIM OBLICIMA SKRBI IZVAN OBITELJI	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Smještaj ili organizirano stanovanje do 26. godine 50% djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti U RIZIKU: 76	38	Djeca i mladi u domu Djeca i mladi u udomiteljskoj obitelji 2 Djeca i mladi u organiziranom stanovanju 5 Djeca i mladi kod drugih pružatelja 6	25
	Socijalno mentorstvo radi prestanka usluge smještaja 50% djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti U RIZIKU: 76	38	18	20

	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
	Stambeno zbrinjavanje mladih u kriznim situacijama 25% djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti U RIZIKU: 76	19	0	19
DJECA I MLADI U KRIZNIM SITUACIJAMA (MALOLJETNIČKA TRUDNOĆA, DJECA BEZ PRATNJE I ŽRTVE TRGOVANJA LJUDIMA)	Smještaj ili organizirano stanovanje 100% djece bez pratnje / djece žrtve trgovanja ljudima U RIZIKU: 38 20% maloljetne trudnice U RIZIKU: 43	38 9	Djeca i mladi u domu 1 Djeca i mladi u udomiteljskoj obitelji 0 Djeca i mladi u organiziranom stanovanju 0 Djeca i mladi kod drugih pružatelja 0	46

3.2.1. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga za djecu u riziku u dobi 0-19 godina te djecu i mlade u dobi 0-24

Djeca s teškoćama u razvoju

Prema Popisu 2021. u Županiji ima 48.318 djece u dobi 0-19 godina. Procjenjuje se da je 9,4% od ukupnog broja djece u navedenoj dobi suočeno s teškoćama u razvoju. Uzme li se u obzir da prevalencija invaliditeta u Županiji iznosi 0,93 dolazimo do procjene da su 4.224 djeteta u dobi od 0-19 godina s područja Županije suočeno s teškoćama u razvoju.

Rana razvojna podrška kao primarne korisnike prepoznaje djecu u dobi 0-7 godina starosti, ali njeni korisnici su ujedno i roditelji/udomitelji kao i drugi članovi obitelji djeteta s teškoćama u razvoju. Procjenjuje se da je uslugu rane razvojne podrške za djecu u dobi 0-3 godine potrebno osigurati za 13% djece s teškoćama u razvoju, a uslugu rane razvojne podrške za djecu u dobi 4-7 godina za 5,85% djece s teškoćama u razvoju. Prema prikupljenim podacima ocijenjeno je da u Županiji ima 1.572 djece u dobi 0-7 godina u riziku, što znači da je očekivani broj korisnika kojima treba osigurati uslugu rane razvojne podrške 101 u dobi 0-3 godine, odnosno 47 u dobi 4-7 godina starosti. Ova kalkulacija nas dovodi do zaključka da je ukupno 148 djece s teškoćama u razvoju u potrebi za ovom uslugom. Na području Županije uslugu rane razvojne podrške pružaju četiri licencirana pružatelja socijalnih usluga za ukupno 97 korisnika. S obzirom na potrebe ove korisničke skupine, nužno je osigurati veći broj pružatelja navedene socijalne usluge prvenstveno na područjima Županije gdje ta usluga nije osigurana i to na području Našica, Belog Manastira, Valpova i Donjeg Miholjca. Investiranje u uslugu rane razvojne podrške ima dugoročne koristi kako za samu djecu, tako i za društvo u cjelini, jer osigurava temelje za zdrav i produktivan život. Stoga je važno ulagati u programe i politike koje promiču rani razvoj djece i pružaju podršku obiteljima u tom procesu.

Korisnici *psihosocijalne podrške* djetetu ili obitelji djeteta s teškoćama u razvoju su djeca u dobi 8-18 godina starosti te njihove obitelji. Procjenjuje se da je uslugu psihosocijalne podrške za djecu u navedenoj dobi potrebno osigurati za 12,66% djece s teškoćama u razvoju. Sukladno prikupljenim podacima ocijenjeno je da u Županiji postoji 2.419 djece u riziku, što znači da je 306 djece s teškoćama u razvoju u potrebi za navedenom uslugom. Uslugu psihosocijalne podrške djetetu ili obitelji djeteta s teškoćama u razvoju na području Županije pružaju tri licencirana pružatelja za ukupno 71 korisnika. Nesrazmjer procijenjene potrebe i trenutačnog kapaciteta pružatelja ove usluge, upućuje na potrebu razvoja adekvatne podrške.

Socijalna usluga *boravka* sastoji se od pružanja podrške djeci s teškoćama u razvoju u zadovoljavanju životnih potreba. Ova usluga uključuje stručno osoblje koje pruža nadzor, brigu i aktivnosti prilagođene potrebama djeteta tijekom određenog vremenskog perioda. Cilj usluge je osigurati djetetu sigurno i podržavajuće okruženje te pružiti prilike za razvoj socijalnih vještina, edukaciju i uključenost u zajednicu. Kroz ovu uslugu roditelji i skrbnici dobivaju dodatnu podršku u skrbi o djetetu s teškoćama u razvoju. Procjenjuje se da uslugu boravka treba osigurati za 1,91% djece s teškoćama u razvoju. Temeljem analize prikupljenih podataka može se zaključiti da u Županiji postoje 4.224 djeteta u riziku, što znači da je 81 dijete s teškoćama u razvoju u potrebi za ovom uslugom. Na području Županije postoji jedan pružatelj usluge koji istu pruža za 45 djece s teškoćama u razvoju. Uzmemo li u obzir procijenjene potrebe i trenutni kapacitet pružatelja ove usluge, dolazimo do zaključka kako je Županija u deficitu s licenciranim pružateljima ove usluge te je istu potrebno razvijati.

Procjenjuje se da je uslugu *smještaja ili organiziranog stanovanja* potrebno osigurati za 1,06% djece s teškoćama u razvoju. Prema prikupljenim podacima ocijenjeno je da u Županiji ima 4.224 djeteta u riziku, što znači da ove socijalne usluge treba osigurati za 45 djece. Na području Županije socijalne usluge prema ovoj skupini pružaju dva državna centra za pružanje usluga u zajednici. Prema prikupljenim podacima utvrđeno je kako je ukupno 30 djece obuhvaćeno ovim uslugama i to 11 smještajem u domu, 16 smještajem u udomiteljskoj obitelji i 3 u organiziranom stanovanju.

Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja djece s teškoćama u razvoju u programe redovitih predškolskih ili školskih ustanova je socijalna usluga koja se pruža odgojiteljima i stručnim suradnicima u predškolskim ustanovama te učiteljima, nastavnicima, stručnim suradnicima i asistentima u školskim ustanovama. Prema podacima, broj djece u riziku u Županiji iznosi 4.224. Uslugu pomoći pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja, sukladno procjeni, treba 3,83% djece s teškoćama u razvoju, što znači da je u Županiji potrebno ovu uslugu osigurati za 162 djece, odnosno potrebno ju je nastaviti razvijati.

Što se tiče inovativnih i projektno financiranih usluga iz sustava socijalne skrbi za ovu korisničku skupinu ističu se usluge prilagođenog prijevoza, privremenog negovatelja u obitelji radi predaha od skrbi te grupne ili individualne podrške roditeljima negovateljima. Procjenjuje se da je uslugu prilagođenog prijevoza potrebno pružiti 2,77% djece s teškoćama u razvoju. Budući da je ocijenjeno da su u Županiji 4.224 djeteta u riziku, primjenom navedenog postotka dolazimo do podatka da je 117 djece s teškoćama u razvoju u potrebi za navedenom uslugom. Uslugu prilagođenog prijevoza za djecu s teškoćama u razvoju na području Županije pruža jedna organizacija civilnog društva i to sporadično u sklopu usluge prijevoza osoba s invaliditetom. Prilagođeni prijevoz od mjesta stanovanja do školske ustanove Ivan Štark u potpunosti osigurava ustanova, dok odlazak na ostale aktivnosti ili rehabilitacijske programe nije osiguran već ga osigurava obitelj. Potrebno je na području Županije poticati i razvijati navedenu uslugu.

Još jedna od inovativnih usluga koja bi uvelike olakšala svakodnevicu obitelji djeteta s teškoćama u razvoju jest institut *privremenog negovatelja u obitelji radi predaha od skrbi*. Procjenjuje se da ovu uslugu treba osigurati za 6,8% djece s teškoćama u razvoju. Temeljem analize prikupljenih podataka zaključujemo da su u Županiji 4.224 djeteta u riziku, što znači da je 287 djece s teškoćama u razvoju u potrebi za ovom uslugom. Prikupljanjem podataka utvrđeno je da usluga nije dostupna na području Županije pa ju je potrebno osigurati.

Usluga *grupnog ili individualnog oblika podrške roditeljima negovateljima* na području Županije postoji kao projektno financirana usluga. Istu je potrebno osigurati za roditelje negovatelje 6,8% djece s teškoćama u razvoju. Analizom prikupljenih podataka došli smo do podatka da je ovu uslugu potrebno osigurati za roditelja negovatelja 287 djece s teškoćama u razvoju. Na području Županije djeluje jedna organizacija civilnog društva koja kroz projekte provodi ove aktivnosti za 33 roditelja djece s teškoćama u razvoju. Zbog velikog nesrazmjera između očekivanog broja korisnika i postojećeg broja korisnika, potrebno je osigurati veći broj ovih usluga.

Logopedska terapija je usluga koja se pruža međuresorno u suradnji sa sustavom zdravstva. Procjena je da uslugu logopedске terapije treba osigurati za 11,60% djece s teškoćama u razvoju. Sukladno analizi podataka, možemo zaključiti da u Županiji postoji 1.572 djece u riziku u ciljanoj dobnoj skupini 0-7 godina, što znači da je 182 djece s teškoćama u razvoju u potrebi za uslugom logopedске terapije. Ovu uslugu na području Županije pruža jedna zdravstvena ustanova, te logoped u sklopu aktivnosti jedne udruge za korisnike i djecu s područja grada Valpova.

Usluga *pomoćnika u nastavi/komunikacijskog posrednika* jest socijalna usluga koja se pruža u suradnji s obrazovnim sustavom. Procjenjuje se da je uslugu pomoćnika u nastavi/komunikacijskog posrednika potrebno osigurati za 6,6% djece s teškoćama u razvoju. Temeljem analize prikupljenih podataka može se zaključiti da je 279 djece s teškoćama u razvoju u potrebi za ovom uslugom. Na području Županije ovu uslugu kao projektnu aktivnost financiranu iz Europskog socijalnog fonda su provodili licencirani i nelicencirani pružatelji socijalnih usluga, organizacije civilnog društva te Grad Osijek i Županija. Usluga je osigurana projektno i djelomično kroz sufinanciranje i to za 354 korisnika, čime je premašena brojka očekivanog broja korisnika za 75.

Temeljem navedenog možemo zaključiti da je dostupnost socijalnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju u većem dijelu usluga nedostatna te da je potrebno osigurati dodatne kapacitete kao i proširiti dostupnost postojećih usluga na sve dijelove Županije kako bi se osigurala teritorijalna dostupnost. Neki od tih elemenata su individualizirani pristup, timski rad i međusektorska suradnja, veća dostupnost rane razvojne podrške koja je potrebna za što raniju identifikaciju i uključivanje u sustav, obiteljska podrška, inkluzivno obrazovanje, psihosocijalna podrška, pristupačnost usluga i kontinuirano praćenje i evaluacija.

Djeca i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djeca i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju

Za skupine djece i mlađih punoljetnih osoba bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djece i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju, u nastavku je prikazan zbirni uvod budući da se na potrebe obje skupine može reagirati podudarnim socijalnim uslugama.

Prema Obiteljskom zakonu ("Narodne novine" broj 103/15., 98/19., 47/20., 49/23. i 156/23.) pojam roditeljske skrbi obuhvaća odgovornosti, dužnosti i prava roditelja u svrhu zaštite i promicanja djetetovih osobnih i imovinskih prava te dobrobiti djeteta. Roditeljsku skrb roditelji su dužni ostvarivati u skladu s djetetovim razvojnim potrebama i mogućnostima. Roditelj se ne može odreći prava na roditeljsku skrb, no ona prestaje kad dijete stekne potpunu poslovnu sposobnost, posvojenjem djeteta i smrću roditelja.

Djeca i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju su osobe u dobi do 14 godina (djeca), u dobi od 14 do 18 godina (maloljetnici) i u dobi od 18 do 21 godinu (mlađi punoljetnici) čije se ponašanje znatno razlikuje od općeprihvaćenih normi ponašanja. Pojam problemi u ponašanju djece i mlađih predstavlja skupni naziv za razne oblike rizičnih ponašanja, teškoća u ponašanju i poremećaja u ponašanju uvjetovanih biološkim, psihološkim, socijalnim ili pedagoškim čimbenicima kojima dijete ili mlada osoba odstupa od ponašanja primjerenog dobi, situaciji i društvenim normama, te štetno ili opasno utječe na sebe i/ili druge pojedince ili društvene sustave. S ciljem osiguravanja prava na život u zajednici nužno je unaprijediti dostupnost i kvalitetu socijalnih usluga za ove posebno osjetljive skupine te kontinuirano provoditi proces deinstitutionalizacije korisnika, prevencije institucionalizacije korisnika te transformacije domova u sustavu socijalne skrbi.

Deinstitutionalizacija korisnika podrazumijeva zamjenu institucionalnog oblika smještaja u oblik skrbi u zajednici koji će korisnicima usluge smještaja omogućiti alternativne oblike života u njihovim biološkim ili posvojiteljskim obiteljima uz podršku, život u udomiteljskim obiteljima te dobivanje podrške za korištenje svih dostupnih usluga u zajednici sukladno individualnim potrebama pojedinog korisnika u programu organiziranog stanovanja.

Operativni plan deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine navodi kako je u području socijalnih usluga u proteklih desetak godina intenziviran proces deinstitutionalizacije. Prema Operativnom planu još uvijek više od 20% djece i mlađih punoljetnih osoba bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djece i mlađih punoljetnih osoba s problemima u ponašanju koristi institucijski oblik skrbi. Izvaninstitucijskim oblikom skrbi obuhvaćeno je 77,37% djece i mlađih punoljetnih osoba bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, u odnosu na 22,63% onih koji su u instituciji, dok je u slučaju djece i mlađih punoljetnih osoba s problemima u ponašanju, izvaninstitucijskim oblikom skrbi obuhvaćeno njih 77,07% u odnosu na 22,33% djece i mlađih punoljetnih osoba u instituciji.

Na području Županije djeluje Centar za pružanje usluga u zajednici Klasje Osijek kao pružatelj socijalnih usluga za djecu i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi kojem je osnivač Republika Hrvatska, a koji je kroz svoj individualni plan uključen u proces deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije.

Također, za djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju na području Županije usluge pruža Centar za pružanje usluga u zajednici Osijek, kojemu je osnivač Republika Hrvatska, a koji je također uključen u proces deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije.

U smjeru nastavka provedbe procesa deinstitutionalizacije, uključujući daljnji razvoj i unaprjeđenje udomiteljstva, dodatni se naponi usmjeravaju prema razvoju i jačanju socijalnih usluga u zajednici i usluga podrške obiteljima, velikim dijelom uz pomoć organizacija civilnog društva kao važnog dionika tih procesa. Sa stanjem u veljači 2021. godine, ukupan broj udomitelja u Republici Hrvatskoj je 2.544, od čega je broj udomitelja za djecu 1.294, što čini 51% ukupnog broja udomitelja. Broj smještenih korisnika je 5.770, od čega je 2.086 djece.

Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine navodi kako je socijalna usluga smještaja u udomiteljsku obitelj jedna je od najznačajnijih izvaninstitucijskih usluga kojom se ostvaruje pravo djeteta na život u obitelji, odnosno odrasle osobe na život u zajednici. Rasprostranjenost udomiteljstva u Republici Hrvatskoj je prilično neujednačena te je dobna i obrazovna struktura udomitelja nepovoljna (više od polovice evidentiranih udomitelja u dobi je iznad 55 godina, a 29% udomitelja ima završeno osnovnoškolsko obrazovanje ili nezavršenu osnovnu školu). Broj novih udomiteljskih obitelji je u stalnom opadanju, posebice obitelji mlađe životne dobi i višeg stupnja obrazovanja. Demografski trend iseljavanja mladih osoba i mladih obitelji negativno se odrazio i na područje udomiteljstva.

Unatoč unaprjeđenju zakonskog okvira, na području udomiteljstva nisu postignuti planirani ciljevi u smislu povećanja broja udomiteljskih obitelji radi provedbe procesa deinstitutionalizacije i prevencije institucionalizacije djece. U razdoblju od siječnja 2019. do travnja 2021. izabrano je 193 udomitelja za obavljanje standardnog udomiteljstva kao zanimanja, od čega samo 37 za djecu. U odnosu na procijenjene potrebe za takvom vrstom udomiteljstva, realizirano je samo 14,68% za djecu, odnosno 44,83% za odrasle i starije osobe. Kako nedostaje i specijaliziranih udomitelja za djecu, to povećanje broja udomiteljskih obitelji predstavlja najveći izazov u daljnjem razvoju te važne izvaninstitucionalne usluge.

Mjere koje će se poduzimati prema potrebama ovih korisničkih skupina trebaju pratiti mjere već utvrđene nacionalnim dokumentima kao što su Akcijski plan za razvoj socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2024. godine te Akcijski plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2024. godine.

Prema podacima županijskih područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad, a koji su navedeni u obrascima 2 i 5 Pravilnika o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba, u 2022. godini procijenjeno je kako je 643 *djece i mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi* u riziku od zlostavljanja i zanemarivanja.

Za ovu korisničku skupinu metodologija predviđa osiguranje socijalnih usluga i to: smještaj, organizirano stanovanje i boravak. Socijalnu uslugu *smještaja* na području Županije pružaju dva pružatelja i to na području grada Osijeka. Socijalnu uslugu *organiziranog stanovanja* na području Županije pružaju tri pružatelja i to na području gradova Beli Manastir, Osijek i Valpovo. Očekivani broj korisnika u potrebi za socijalnom uslugom smještaja je 154, dok je postojeći broj korisnika ove usluge 359. Od tog broja 93 korisnika su smješteni u domovima socijalne skrbi, 181 korisnik se nalazi u udomiteljskim obiteljima, dok je 85 korisnika u organiziranom stanovanju. Potrebu za uslugom smještaja (koju čini razlika između očekivanog i postojećeg broja korisnika) na području Županije ima 205 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba, što znači da postojeći broj korisnika daleko premašuje po metodologiji očekivani broj korisnika u potrebi za ovom uslugom. S obzirom da Županija raspolaže s drugačijim podacima proizašlima iz prakse koji ukazuju na manjkavost metodologije, smatra se potrebnim odgovoriti na potrebe u odnosu na ovu korisničku skupinu.

Socijalnu uslugu *boravka* na području Županije pruža jedan pružatelj i to na području gradova Beli Manastir, Belišće i Osijek, te općina Antunovac i Erdut. Očekivani broj korisnika u potrebi za ovom uslugom je 113, dok je postojeći broj korisnika 90. Očekivani broj korisnika za uslugom boravka na području Županije je 23 korisnika.

Uz gore opisane metodologijom predviđene socijalne usluge, na području Županije za ovu skupinu osigurane su i usluge (nisu sastavni dio Obrasca 5.) psihosocijalna podrška, savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, socijalno mentorstvo i rana razvojna podrška.

Socijalnu uslugu *psihosocijalne podrške* na području Županije pružaju dva pružatelja i to na području gradova Beli Manastir, Belišće, Donji Miholjac, Našice, Osijek i Valpovo, te na području općina Bizovac, Đurđenovac, Magadenovac, Marijanci i Podgorač. Kapacitet pružanja usluge je 2.100 jedinica usluge godišnje. S obzirom da je Odlukom o mreži socijalnih usluga 97.056 jedinica usluge propisano kao potreban broj jedinica na godišnjoj razini, procjena potrebe za ovom uslugom na području Županije je 94.956 jedinica usluge godišnje.

Socijalnu uslugu *savjetovanja* na području Županije pruža jedan pružatelj i to na području gradova Belišće, Našice, Osijek i Valpovo te općina Bizovac, Đurđenovac, Magadenovac i Podgorač. Kapacitet pružanja usluge je 300 jedinica usluge godišnje. S obzirom da je Odlukom o mreži socijalnih usluga 500 jedinica usluge propisan kao potreban broj jedinica ove usluge na godišnjoj razini, procjena potrebe za ovom uslugom na području županije je 200 jedinica usluge godišnje.

Socijalnu uslugu *psihosocijalnog savjetovanja* na području Županije pruža jedan pružatelj i to na području gradova Belišće, Našice, Valpovo i općine Podgorač. Kapacitet pružanja usluge je 1.200 jedinica usluge godišnje. S obzirom da Odlukom o mreži socijalnih usluga nije propisan potreban broj jedinica usluge ove usluge na godišnjoj razini, procjena je da su potrebe korisnika iz predmetne skupine za ovom uslugom na području Županije zadovoljene.

Socijalnu uslugu *socijalnog mentorstva* na području Županije pruža jedan pružatelj i to na području gradova Beli Manastir, Našice i Osijek. Kapacitet pružanja usluge je 150 jedinica usluge godišnje. S obzirom da Odlukom o mreži socijalnih usluga nije propisan potreban broj jedinica usluge ove usluge na godišnjoj razini, procjena je da su potrebe korisnika iz predmetne skupine za ovom uslugom na području Županije zadovoljene.

Socijalnu uslugu *rane razvojne podrške* na području Županije pruža jedan pružatelj i to na području grada Valpova. Kapacitet pružanja usluge je 550 jedinica usluge godišnje. S obzirom da Odlukom o mreži socijalnih usluga nije propisan potreban broj jedinica usluge ove usluge na godišnjoj razini, procjena je da su potrebe korisnika iz predmetne skupine za ovom uslugom na području Županije zadovoljene.

Prema podacima županijskih područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad, a koji su navedeni u obrascima 2 i 5 Pravilnika o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba, procijenjeno je kako su prema 630 *djece i mlađih punoljetnih osoba s problemima u ponašanju* poduzimane mjere.

Za ovu korisničku skupinu metodologija predviđa osiguranje socijalnih usluga i to: smještaj, organizirano stanovanje, boravak i psihosocijalnu podršku. Socijalnu uslugu *smještaja* na području županije pruža jedan pružatelj i to na području grada Osijeka. Socijalnu uslugu *organiziranog stanovanja* pružaju tri pružatelja i to na području grada Osijeka i općine Čepin. Očekivani broj korisnika u potrebi za obje socijalne usluge je 38, dok je postojeći broj korisnika 63, od čega 39 korisnika u domovima socijalne skrbi, dva korisnika u udomiteljskim obiteljima i 20 korisnika u organiziranom stanovanju te dva korisnika kod drugih pružatelja. Potrebu za uslugom smještaja i organiziranog stanovanja (koju čini razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika) na području Županije ima 25 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba, što znači da postojeći broj korisnika premašuje očekivani broj korisnika u potrebi za ovom uslugom prema metodologiji.

Socijalnu uslugu *boravka* na području Županije pružaju tri pružatelja i to na području gradova Beli Manastir, Našice, Osijek i općine Podgorač. Očekivani broj korisnika ove usluge je 189, dok je postojeći broj korisnika 71. Potrebu za uslugom boravka na području Županije prema izračunu predviđenom metodologijom za procjenu potreba ima 118 korisnika.

Socijalnu uslugu *psihosocijalne podrške* na području Županije pružaju dva pružatelja i to na području gradova Beli Manastir, Đakovo i Osijek. Očekivani broj korisnika ove usluge je 126 (36.288 jedinica usluge godišnje), dok je postojeći broj korisnika 26 (7.488 jedinica usluge godišnje).

Uz gore opisane metodologijom predviđene socijalne usluge, na području Županije za ovu skupinu osigurana je i usluga *savjetovanja* (izvan Obrasca 5.). Socijalnu uslugu savjetovanja na području Županije pružaju četiri pružatelja i to na području grada Osijeka. Kapacitet pružanja usluge je 20 korisnika (100 jedinica usluge godišnje), dok je postojeći broj korisnika 39 (195 jedinica usluge godišnje). S obzirom da je Odlukom o mreži socijalnih usluga 215 jedinica usluge propisan kao potreban broj jedinica ove usluge na godišnjoj razini, prema izračunu predviđenom metodologijom potrebno je na području Županije pružiti još 115 jedinica ove usluge godišnje.

Uz Zakonom o socijalnoj skrbi predviđenih socijalnih usluga, metodologija za procjenu potreba poznaje i druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi i to za svaku korisničku skupinu.

Za djecu i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju tako su predviđene usluge:

- *Individualni socijalno-pedagoški ili savjetodavni rad*. Očekivani broj korisnika u potrebi je 95, dok je postojeći broj korisnika 93, što potrebu čini gotovo zadovoljenom.
- *Grupna i vršnjačka podrška*. Po metodologiji očekivani broj korisnika je 126.
- *Mentorstvo za mlade s problemima u ponašanju*. Po metodologiji očekivani broj korisnika je 63.

Iz opisane analize vidljivo je kako Županija kontinuirano aktivno razvija usluge i osigurava njihovu teritorijalnu dostupnost za djecu i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi kao i djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju.

Djeca čije je mentalno zdravlje ugroženo

Prema Popisu 2021. u Županiji ima 48.318 djece u dobi 0-19 godina. Procjenjuje se da je 2,05% sve djece i mladih u dobi od 0-19 godina pogođeno rizikom ugroženosti mentalnog zdravlja. Uzimajući u obzir navedene podatke dolazimo do zaključka da je u Županiji 991 dijete čije je mentalno zdravlje ugroženo. Socijalne usluge za djecu s ugroženim mentalnim zdravljem često zahtijevaju multidisciplinarni pristup koji uključuje stručnjake različitih područja kako bi se osiguralo da se djetetu pruži adekvatna i sveobuhvatna podrška.

Zbog sličnosti sadržaja usluga, korisnike usluga *savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalne podrške* možemo zbrojiti. Procjenjuje se da je ove tri usluge potrebno osigurati za 70% djece čije je mentalno zdravlje ugroženo. Sukladno prikupljenim podacima ocijenjeno je da u Županiji postoji 991 dijete u riziku, što znači da je 694 djece čije je mentalno zdravlje ugroženo u potrebi za navedenim uslugama. Na području Županije uslugu savjetovanja pruža sedam pružatelja, uslugu psihosocijalnog savjetovanja tri pružatelja, a uslugu psihosocijalne podrške jedan pružatelj i to za sveukupno 261 korisnika. Sagledavajući procijenjene potrebe i trenutni kapacitet pružatelja ovih usluga, uočava se nesrazmjer, stoga je potrebno iste razvijati kako bismo osigurali adekvatnu podršku za sve one kojima su potrebne.

Psihoedukativni i preventivni programi za mlade kao i programi podrške i preventivni programi za mlade radi suzbijanja ovisnosti provode se kao interdisciplinarne, inovativne i često projektno financirane usluge. Psihoedukativni i preventivni programi za mlade su inicijative koje imaju za cilj pružiti mladima informacije, vještine i podršku kako bi razumjeli i prevladali mentalne izazove te kako bi spriječili razvoj ozbiljnih problema s mentalnim zdravljem. Ovi programi kombiniraju elemente edukacije, savjetovanja, radionica i grupnih aktivnosti kako bi pružili sveobuhvatan pristup podršci mentalnom zdravlju mladih. Na području Županije provode ih 4 licencirana i nelicencirana pružatelja socijalnih usluga, 1 ustanova iz sektora zdravstva (Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije) kao i Odjel za prevenciju Policijske uprave osječko-baranjske. Ipak postoji razlika između broja usluga koje se mogu osigurati i broja usluga koje je potrebno osigurati. Sukladno prikupljenim podacima ocijenjeno je da u Županiji postoji 991 dijete u riziku, što znači da je navedene programe potrebno osigurati za 2.478 djece. Trenutno je istima na području Županije obuhvaćeno 771 dijete, što nas dovodi do zaključka da je potrebno osigurati pružanje većeg broja ovih usluga. Ovi programi imaju velik potencijal za smanjenje stigme povezane s mentalnim zdravljem, jačanje otpornosti mladih na mentalne izazove te prevenciju ozbiljnih problema s mentalnim zdravljem u budućnosti.

Odjel prevencije Policijske uprave osječko-baranjske provodi edukativna predavanja u osnovnim i srednjim školama na području Županije kroz provođenje nacionalnog preventivnog projekta "Zdrav za 5" i lokalnih preventivnih projekata "Alkohol, vandalizam i nasilje među mladima", "Legiranje, ne drogiranje" te "Sigurnost i zaštita djece na internetu". U provođenju svih preventivnih aktivnosti u okviru obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti, policijski službenici surađuju sa drugim društvenim subjektima kao što su Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije, gradska društva Crvenog križa, Grad Osijek, osnovne i srednje škole na području Županije te organizacijama civilnog društva koje se bave prevencijom ovisnosti i pružanja pomoći. Tijekom 2022. godine provedeno je 1.510 predavanja, održano je 347 radionica, prezentiran je rad policije na 389 manifestacija i sajмова te je obavljeno 47 ostalih aktivnosti (okrugli stolovi, tribine i radni sastanci). Informacija o stanju sigurnosti na području Županije u 2022. godini. U navedenim aktivnostima značajnu ulogu ima i Vijeće za prevenciju kriminaliteta na području Osječko-baranjske županije osnovano još 2014. godine od strane Županije.

Važnost očuvanja i unaprjeđenja mentalnog zdravlja u predškolskim, školskim ustanovama i akademskoj zajednici s naglaskom na prevenciju i rano prepoznavanje problema mentalnog zdravlja prepoznaje i Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030. godine.

Djeca u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti

Od ukupnog broja djece u dobi od 0-19 i 0-24 godina može se smatrati da se 15% pogođeno rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti koji broj se ponderira uzimajući u obzir omjer stope rizika od siromaštva u jedinicama lokalne i područne samouprave/stopom siromaštva u Republici Hrvatskoj. S obzirom na izračun pretpostavlja se da se je na području Županije 10.437 djece u dobi 0-19 pogođeno rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti, te 13.615 djece u dobi 0-24 godine.

Što se tiče usluge *socijalnog mentorstva*, pretpostavlja se da je 10% djece (u dobi 0-19) korisnika zajamčene minimalne naknade ili čiji su roditelji primatelji zajamčene minimalne naknade u potrebi za uslugom socijalnog mentorstva, odnosno 1.044 djeteta je u riziku s područja Županije.

Cilj socijalnog mentorstva je dovesti do pozitivne promjene u socijalnom statusu pojedinaca različitim aktivnostima osnaživanja, pri čemu je fokus na njihovim sposobnostima i potencijalima kako bi napredovali do zaposlenja, obuke, daljnjeg obrazovanja ili drugih oblika aktivacije, kako bi se u konačnici bolje integrirali u zajednicu u kojoj žive.

Na području Županije nema licenciranih pružatelja navedene usluge, međutim sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi Hrvatski zavod za socijalni rad zadužen je za praćenje usluge socijalnog mentorstva kroz povezivanje korisnika i socijalnog mentora, te koordinaciju i praćenje slučajeva korisnika. Isto tako, organizacije civilnog društva provode različite aktivnosti i ostale socijalne usluge poput savjetovanja, psihosocijalne podrške čime se djelomično pokriva nedostatak pružanja usluge socijalnog mentorstva. Sjedišta organizacija civilnog društva koje provode ove aktivnosti su u urbanim naseljima te je potrebno dodatno razviti osiguranje ove usluge i u ruralnim područjima kroz rad mobilnih timova ili primjenom informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Info centar za mlade je inovativna usluga u zajednici za provođenje slobodnog vremena u sklopu koje se osiguravaju usluge informiranja, preventivne aktivnosti, poticanje participacije mladih u zajednici te ostale aktivnosti. Pružanje ovih usluga je osobito značajno za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti s obzirom da dolaze iz obitelji s ograničenim ekonomskim resursima za ulaganje u razvoj djece, jer su ona već u nepovoljnijem položaju od ostale djece. Info centar za mlade samim time i pridonosi prevenciji od siromaštva i socijalne isključenosti u odrasloj dobi.

Usluge Info centra za mlade koriste osobe u dobi 0-24 godine, a procjenjuje se da je ona potrebna za 50% djece i mladih u riziku, odnosno za 6.808 djece i mladih s područja Županije. Provođenju ove usluge na području Županije doprinosi rad organizacija civilnog društva koji je ipak otežan u ruralnim i teško dostupnim mjestima zbog nedostatka javnog prijevoza. Potreban je doprinos svih lokalnih dionika u prepoznavanju potreba ove skupine te njezinog informiranja.

Isto tako, procjenjuje se da je 27% djece u riziku u potrebi za inovativnim *socijalizacijskim i razvojnim aktivnostima za djecu*, što je 2.818 djece u riziku na području Županije. Razvoju ove usluge također bi doprinijela suradnja lokalnih dionika i to kroz organiziranje mobilnih timova stručnjaka u radu s mladima koji će održavati različite aktivnosti kao i prenijeti znanja i vještine da mladi sami nastave provoditi aktivnosti u svojoj zajednici (trening trenera).

Nadalje, procjenjuje se da je 40% djece u riziku od siromaštva u potrebi za *pomoći i podrškom u obrazovanju*, što je 4.175 djece u riziku na području Županije. Zbog nedovoljne razvijenosti, potrebno je jačati solidarnost i poticati volonterstvo u lokalnim zajednicama. Predstavnici korisničkih skupina naglasili su kako je ova usluga osobito potrebna romskoj populaciji u ruralnim područjima te je potrebno oformljavati mobilne timove čime će usluga biti dostupna u svim dijelovima Županije.

Nacionalnim planom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti 2021. - 2027. godine, s ciljem Prevencije i smanjenja dječjeg siromaštva i socijalne isključenosti, predviđena je Mjera: Poboljšanje dostupnosti besplatnih obroka djeci u siromaštvu ili u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Županija više godina za redom kontinuirano provodi projekte "Školski obrok za sve" a kojim se ostvaraju ciljevi iz navedene strategije.

Županija je također u pripremi Programa za mlade Osječko-baranjske županije koji će se odnositi za razdoblje od 2025. do 2028. godine te će biti podijeljen na 5 tematskih cjelina: zdravlje, obrazovanje, demografija, rad, aktivni u zajednici. Program će upravo biti odgovor na najzastupljenije probleme mladih, što su po mišljenju učenika: ovisnost mladih o alkoholu, drogama i duhanu, nasilje među mladima, ovisnost o kockanju i klađenju; po mišljenju studenata: nezaposlenost mladih, problemi mentalnog zdravlja mladih, ovisnost mladih o alkoholu, drogama i duhanu; po mišljenju nezaposlenih: nezaposlenost mladih, nedovoljna mogućnost za uključivanje u procese donošenja odluka, ovisnost mladih o alkoholu, drogama i duhanu te po mišljenju zaposlenih: nezaposlenost mladih, problem stanovanja i nizak životni standard mladih/nedostatak interesa za društvena zbivanja.

Djeca i mladi u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji

Procjenjuje se da je 76 djece i mladih na području Županije u riziku za alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji.

Procjenjuje se da je uslugu *smještaja ili organiziranog stanovanja* u Županiji potrebno osigurati za 50% djece i mladih koji su usmjereni na alternativnu skrb nakon punoljetnosti, odnosno za 38 osoba s područja Županije. Organizirano stanovanje osigurano je za pet korisnika, dva korisnika smješteno je u udomiteljskoj obitelji, dok se šest korisnika nalazi kod drugih pružatelja.

Procjenjuje se da je uslugu *socijalnog mentorstva* radi prestanka pružanja usluge smještaja u Županiji potrebno osigurati za 50 % djece i mladih, a koji su usmjereni na alternativnu skrb nakon punoljetnosti, odnosno za 38 osoba s područja Županije. Na području Županije nema licenciranih pružatelja navedene usluge, međutim sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi, Hrvatski zavod za socijalni rad zadužen je za praćenje usluge socijalnog mentorstva kroz povezivanje korisnika i socijalnog mentora, te koordinaciju i praćenje slučajeva korisnika. Do sada su uslugu provodile organizacije civilnog društva u sklopu različitih projektnih aktivnosti, stoga je ovu uslugu potrebno dodatno razvijati.

Metodologija predviđa kao inovativnu uslugu *stambeno zbrinjavanje mladih u kriznim situacijama* i to za 19 mladih s područja Županije.

Djeca i mladi u kriznim situacijama (maloljetnička trudnoća, djeca bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima)

S obzirom na ukupan broj djece i mladih u dobi 0-24 godine s područja Županije, pretpostavlja se da je njih 43 pogođeno rizikom maloljetničke trudnoće te 38 su djeca i mladi bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima. Procjenjuje se da je 20%, odnosno 9 djece i mladih pogođenih maloljetničkom trudnoćom te 100%, odnosno 38 djece i mladih bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima u potrebi za *smještajem ili organiziranim stanovanjem* na području Županije.

Inovativnu uslugu za ovu skupinu poznaje i Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Usluga koju pruža obiteljski suradnik koji ima za cilj unaprijediti kapacitete obitelji za pružanje sigurnih i stabilnih uvjeta za rast, razvoj i dobrobit djeteta u njegovu obiteljskom okruženju. Namijenjena je obiteljima s djecom, s brojnim i složenim potrebama (primjerice ekstremnim siromaštvom, nezaposlenošću, vrlo lošim stambenim uvjetima, izazovima vezanim uz teškoće mentalnog zdravlja roditelja i/ili djece, invaliditetom roditelja i/ili djeteta, prisutnošću nasilja, zanemarivanjem djetetovih potreba i dr.), u kojima postoji opasnost od izdvajanja djece iz obitelji ili opasnost od pojave rizika, kao i obiteljima u kojima se planira povratak djeteta u obitelj, nakon mjera izdvajanja. Usluga obiteljskog suradnika pruža se u obitelji najmanje jednom tjedno, njihovoj zajednici, osiguravanjem praktične podrška ili savjetodavne pomoći povezane sa savladavanjem aktivnosti svakodnevnog življenja.

3.3. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za građane u dobi 20-64 godine

Prema Popisu 2021. na području Županije bilježi se 152.974 građana u dobi od 20-64 godine. Sukladno metodologiji, uzimajući u obzir definiranu prevalenciju rizika i načine ponderiranja rizika, ukupan broj građana u dobi 20-64 godine u riziku iznosi 46.414, prikazano po vrstama rizika u nastavku u tablici.

Tablica 2. Procjena potreba za socijalnim uslugama za građane u riziku u dobi 20-64 godina

BROJ GRAĐANA U DOBI 20-64.G U RIZIKU U ŽUPANIJI	% GRAĐANA U DOBI 20-64. G. U POTREBI ZA SOCIJALNOM USLUGOM	Očekivani broj građana u dobi 20-64. g. u županiji u potrebi za socijalnom uslugom (očekivani broj korisnika)	Postojeći broj građana u dobi 20-64.g. u županiji koji koriste navedenu uslugu	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika
OPĆA PREVENCIJA	RIZICI POVEZANI S OBITELJSKIM ODNOSIMA I RODITELJSTVOM			
	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
	0,7% građana u dobi 20 - 64 g. za sljedeće dvije usluge: Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni i psihoedukativni programi) Grupe podrške roditeljima s malom djecom (škola za roditelje i drugo) U RIZIKU: 535	4	231	-227
SAVJETOVANJE I PODRŠKA OBITELJIMA	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Savjetovanje za korisnike u dobi 20-64 godine 1,85% građana 20 - 64 g. U RIZIKU: 673	12	128	-116
	Psihosocijalno savjetovanje za korisnike u dobi 20-64 godine (individualno, grupno ili obiteljsko) 2,34% građana 20 - 64 g. U RIZIKU: 673	16	36	-20
	Psihosocijalna podrška obiteljima zbog obiteljskih i drugih rizika (bolest, siromaštvo, ovisnosti, invaliditet i drugo) 1,53% građana 20 - 64 g. U RIZIKU: 673	10	36	-26
	Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja 0,3% populacije u dobi 20 - 64 godina U RIZIKU: 673	2	3	-1
NASILJE U OBITELJI	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Smještaj 20% trenutnog broja žrtvi nasilja U RIZIKU: 275	55	47	8
	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
	SOS telefon za žrtve nasilja 300% trenutnog broja žrtvi nasilja U RIZIKU: 275	825	360	465
	Besplatna primarna/ sekundarna pravna pomoć 150% trenutnog broja žrtvi nasilja U RIZIKU: 275	413	335	78

	Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju 50% trenutnog broja žrtvi nasilja U RIZIKU: 275	138	0	138
KRIZNI DOGAĐAJI	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Smještaj ili organizirano stanovanje za majke s djecom 1 smještajni kapacitet na 10 000 stanovnika U RIZIKU: 15	Krizne događaje koordinira sustav civilne zaštite Županije koji tada angažira druge relevantne dionike ovisno od vrste krizne situacije, a što podrazumijeva osiguravanje socijalne usluge smještaja ili organiziranog stanovanja.		
	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
	Privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji pogođene krizama i katastrofama 1 stambena jedinica na 10 000 stanovnika U RIZIKU: 15	Krizne događaje koordinira sustav civilne zaštite Županije koji tada angažira druge relevantne dionike ovisno od vrste krizne situacije, a što podrazumijeva osiguravanje stambenog zbrinjavanja.		
RIZICI POVEZANI SA SIROMAŠTVOM				
GRAĐANI U TEŠKOJ MATERIJALNOJ I SOCIJALNOJ DEPRIVACIJI	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI I DRUGIH SUSTAVA (ZDRAVSTVO, PRAVOSUĐE I ZAPOSŁJAVANJE)			
	Podrška u zapošljavanju 50% građana u teškoj materijalnoj deprivaciji U RIZIKU: 4625	2313	30	2283
	Besplatna pravna pomoć 30% građana u teškoj materijalnoj deprivaciji U RIZIKU: 4625	1388	2221	-834
	Posudionica i servisiranje ortopedskih i medicinskih pomagala 10% građana u teškoj materijalnoj deprivaciji U RIZIKU: 4625	463	607	-145
SOCIJALNO ISKLJUČENI KORISNICI ZAJAMČENE MINIMALNE NAKNADE	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Socijalno mentorstvo za odrasle primatelje ZMN-a, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti 100% radno sposobnih nezaposlenih primatelja ZMN-a U RIZIKU: 2291	2291	0	2291
GRAĐANI U PREHRAMBENOJ DEPRIVACIJI	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
	Socijalna samoposluga i/ili dostava/podjela namirnica 50% građana u prehrambenoj deprivaciji U RIZIKU: 6168	3084	1102	1982

	Pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka (koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoć u kući) 50% građana u prehrambenoj deprivaciji U RIZIKU: 6168	3084	104	2980
GRAĐANI U RIZIKU OD BESKUĆNIŠTVA	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Smještaj ili organizirano stanovanje 60% građana u riziku od beskućništva U RIZIKU: 199	119	Od toga Prenočište Prihvatilište 11 U domu socijalne skrbi 27 Organizirano stanovanje 2 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji	79
	Boravak 20% građana u riziku od beskućništva U RIZIKU: 199	40	0	40
	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
	Dnevni centar za podršku i informiranje 200% građana u riziku od beskućništva U RIZIKU: 199	398	0	398
	Stambeno zbrinjavanje osoba u riziku od beskućništva 30% građana u riziku od beskućništva U RIZIKU: 199	60	0	60
	RIZICI U PODRUČJU MENTALNOG ZDRAVLJA			
GRAĐANI SA RIZICIMA MENTALNOG ZDRAVLJA	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR			
	Univerzalna prevencija 100% građana s teškoćama mentalnog zdravlja U RIZIKU: 18816	18816	139	18677
	Selektivna prevencija 40% građana s teškoćama mentalnog zdravlja U RIZIKU: 18816	7526	12791	-5265
	Indicirana prevencija 10% građana s teškoćama mentalnog zdravlja U RIZIKU: 18816	1882	19	1863
GRAĐANI SA ZNAČAJNIJIM TEŠKOĆAMA MENTALNOG ZDRAVLJA	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR			
	Programi socijalnog uključivanja ovisnika i osoba s teškoćama mentalnog zdravlja u zajednici 60% građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja U RIZIKU: 1147	688	50	638

	Organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena 20% građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja U RIZIKU: 1147	229	58	171
	Grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja 20% građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja U RIZIKU: 1147	229	15	214
	Grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja 20% građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja U RIZIKU: 1147	229	40	189
	Krizne intervencije i prva psihološka pomoć 15% građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja U RIZIKU: 1147	172	85	87
GRAĐANI SUOČENI S OVISNOSTIMA O ALKOHOLU, DROGAMA I KOCKI	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR			
Broj građana koji imaju rizik patološkog kockanja	Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o kockanju 20% građana koji imaju rizik patološkog kockanja. U RIZIKU: 1530	306	0	306
Broj građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima	Programi smanjenja štete za ovisnike (harm reduction) 100% građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima U RIZIKU: 627	627	287	340
	Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o drogi 70% građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima U RIZIKU: 627	439	0	439
Broj građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim uzimanjem alkohola	Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o alkoholu 70% građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim uzimanjem alkohola U RIZIKU: 734	514	45	469

ODRASLE OSOBE S MENTALNIM OŠTEĆENJEM I OVISNICI	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje 30% odraslih osoba pod skrbništvom U RIZIKU: 765	230	Organizirano stanovanje 145 Dom socijalne skrbi 35 Udruga/vjerska zajednica Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji 17	33
	Boravak 20% odraslih osoba pod skrbništvom U RIZIKU: 765	153	130	23
	Socijalno mentorstvo ili psihosocijalna podrška odrasloj osobi s mentalnim oštećenjem po zakonu o socijalnoj skrbi ili Vođenje slučaja (<i>case management</i>) iz zdravstvenog sustava 15% odraslih osoba pod skrbništvom U RIZIKU: 765	115	0	115
RIZICI POVEZANI S INVALIDITETOM				
OSOBE S INVALIDITETOM U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI U DOBI 18-65 GODINA (bez korisnika sa mentalnim oštećenjem)	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje 6% osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 3695	222	Organizirano stanovanje 26 Dom socijalne skrbi 69 Udruga/vjerska zajednica 7 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji 40	80
	Boravak 8% osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 3695	296	130	166
	Pomoć u kući 8 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 3695	296	Koliko je ukupno korisnika pomoći u kući: 308 Koliko korisnika ima organiziranje prehrane u sklopu usluge: 165	-177

Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s invaliditetom ili socijalno mentorstvo po Zakonu o socijalnoj skrbi ili druge terapijske i rehabilitacijske usluge koje se pružaju projektno kroz sustav socijalne skrbi ili u sektoru zdravstva (primjerice terapijsko jačanje, terapije potpomognute životinjama, radna terapija, druge terapijske usluge) 40% osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 3695	1478	Broj korisnika psihosocijalne podrške osoba s invaliditetom: 88 Broj korisnika usluge socijalnog mentorstva: 0 Druge terapijske/ rehabilitacijske usluge: 332	1058
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
Specijalizirani prijevoz i pratnja 50% osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 3695	1848	47	1801
Dojavni sustavi u krizama 50% osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 3695	1848	0	1848
Cjelodnevna skrb i njega u kući 3% osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 3695	111	0	111
Privremeni njegovatelj u obitelji 10 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 3695	370	0	370
USLUGA OSOBNE ASISTENCIJE			
Usluga osobne asistencije 2,5% svih osoba s invaliditetom prema podacima ŽZZJ-a U RIZIKU: 3695	92	Broj korisnika koji ima uslugu: Osobnog asistenta: 104 Komunikacijskog posrednika: 230 Videćeg pratitelja: 15	-227
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOSŁJAVANJA			
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošļjavanju 10% osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 3695	370	70	300

NEZAPOSLENE OSOBE S INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA U RADNO AKTIVNOJ DOBI	Radni asistent OSI 30% osoba s intelektualnim teškoćama u radno aktivnoj dobi u sustavu socijalne skrbi U RIZIKU: 138	41	1	40
EDUKACIJE ZA PRUŽATELJE USLUGA	Tečajevi znakovnog jezika Godišnje uključivanje barem 10 novih stručnjaka	10	0	10

3.3.1. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga za građane u dobi 20-64 godine

Rizici povezani s obiteljskim odnosima i roditeljstvom

Prema podacima koji su navedeni u obrascima 2 i 5 metodologije za procjenu potreba, procjenjuje se kako se 535 građana na području Županije u dobi 20-64 godine nalazi u riziku koji su povezani s obiteljskim odnosima i roditeljstvom.

U sklopu *opće prevencije*, Obrascem 5 su predviđene inovativne, projektno financirane usluge, i to podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvu, te grupna podrška roditeljima s malom djecom. Procjenjuje se kako je očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom podrške i pomoći tijekom tranzicije u roditeljstvu, odnosno grupnom podrškom roditeljima s malom djecom 4, dok je postojeći broj korisnika ovih usluga 231. Potrebu za navedenim uslugama na području Županije ima 227 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji, što znači da postojeći broj korisnika koji imaju stvarnu potrebu daleko premašuje očekivani broj korisnika u potrebi za ovim uslugama.

U sklopu *savjetovanja i podrške obiteljima*, Obrascem 5 predviđene su socijalne usluge propisane Zakonom o socijalnoj skrbi, i to savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje (individualno, grupno i obiteljsko), psihosocijalna podrška te psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja. Procjenjuje se kako je 0,44% populacije u dobi od 20-64 godine u riziku zbog narušenih obiteljskih odnosa i ugrožavanja prava djeteta, odnosno 673 osobe na području Županije su u potrebi za gore navedenim socijalnim uslugama. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom savjetovanja je 12, dok je postojeći broj korisnika koji koriste uslugu savjetovanja 128. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 116 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom psihosocijalnog savjetovanja je 16, dok je postojeći broj korisnika koji koriste uslugu 36. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 20 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom psihosocijalne podrške obiteljima zbog obiteljskih i drugih rizika je 10, dok je postojeći broj korisnika koji koriste uslugu 36. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 26 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom psihosocijalnog tretmana radi prevencije nasilničkog ponašanja je dva, dok je postojeći broj korisnika koji koriste uslugu tri. Na području Županije djeluje Obiteljski centar koji u okviru svoje djelatnosti pruža usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja, obiteljske medijacije i psihosocijalnog tretmana radi prevencije nasilničkog ponašanja te provodi i projektno financirane aktivnosti.

Vezano uz *nasilje u obitelji*, Obrascem 5 predviđena je socijalna usluga propisana Zakonom o socijalnoj skrbi, i to smještaj te druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi i to SOS telefon za žrtve nasilja, besplatna primarna/sekundarna pravna pomoć te pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju. Prema podacima iz obrazaca 2 i 5, a uzimajući u obzir broj prijavljenih kaznenih djela protiv prava djece i nasilja u obitelji, procjenjuje se kako se 0,18% populacije u dobi od 20-64 godine nalazi u riziku od nasilja u obitelji, što čini brojku od 275 osoba s područja Županije. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom smještaja je 55, dok je postojeći broj korisnika 47. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 8 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom SOS telefona

za žrtve nasilja je 825, dok je postojeći broj korisnika 360. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 465 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom besplatne primarne/sekundarne pravne pomoći je 413, dok je postojeći broj korisnika 335. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 78 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba. Prema metodologiji za procjenu potreba, očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju je 138, dok je postojeći broj korisnika 0. Na području Županije, Sklonište za žrtve obiteljskog nasilja pruža socijalnu uslugu privremenog smještaja u kriznim situacijama žrtvama nasilja u obitelji koja uključuje siguran smještaj i prehranu, psihosocijalnu pomoć kao i pomoć u obavljanju svakodnevnih aktivnosti s kapacitetom do 20 osoba. Vezano uz aktivnosti SOS telefona za žrtve nasilja, besplatne primarne i sekundarne pomoći, na području Županije djeluju organizacije civilnog društva te su ove usluge osigurane.

Rizici povezani sa siromaštvom

Prema podacima koji su navedeni u obrascima 2 i 5 Pravilnika o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba, procjenjuje se kako je 4.625 građana na području Županije u riziku povezanom sa siromaštvom.

Za građane u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji predviđene su inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi te drugih sustava (zdravstvo, pravosuđe i zapošljavanje) i to: podrška u zapošljavanju, besplatna pravna pomoć te posudionica i servisiranje ortopedskih i medicinskih pomagala. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom podrške u zapošljavanju je 2.313, dok je postojeći broj korisnika koji koriste navedenu uslugu 30. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 2.283 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom besplatne pravne pomoći je 1.388, dok je postojeći broj korisnika besplatne pravne pomoći 2.221. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 834 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom posudionice i servisiranja ortopedskih i medicinskih pomagala je 463, dok je postojeći broj korisnika navedene usluge 607. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 145 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji.

Na području Županije djeluje područna služba te pet ispostava Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koji su glavni dionici u razvoju tržišta rada, posebice u području posredovanja pri zapošljavanju. Organizacije civilnog društva provode aktivnosti u obliku podrške u zapošljavanju, projekte grupnih podrški i osnaživanja te pružaju besplatnu pravnu pomoć. Posudionica i servisiranje ortopedskih pomagala je osigurano kroz zdravstvene ustanove i djelovanje gradskih društava Crvenog križa.

Nadalje, prema podacima iz obrazaca 2 i 5, procjenjuje se kako je na području Županije 2.291 osoba u riziku od socijalne isključenosti, a ujedno su i korisnici zajamčene minimalne naknade. Zakonom o socijalnoj skrbi je za socijalno isključene korisnike zajamčene minimalne naknade, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava te za druge osobe koje se nalaze u riziku od socijalne isključenosti predviđena usluga socijalnog mentorstva. Očekivani broj gore navedenih korisnika u potrebi za uslugom socijalnog mentorstva je 2.291, dok je postojeći broj korisnika 0. Na području Županije nema licenciranih pružatelja navedene usluge, međutim sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi, Hrvatski zavod za socijalni rad zadužen je za praćenje usluge socijalnog mentorstva kroz povezivanje korisnika i socijalnog mentora, te koordinaciju i praćenje slučajeva korisnika.

Prema podacima iz obrazaca 2 i 5, procjenjuje se kako se na području Županije nalazi 6.168 osoba u riziku od prehrambene deprivacije. Za građane koji se nalaze u prehrambenoj deprivaciji Obrascem 5 su predviđene inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi i to: socijalna samoposluga i/ili dostava/podjela namirnica te pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka, a koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoći u kući. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom socijalne samoposluge i/ili dostave/podjele namirnica je 3.084, dok je postojeći broj korisnika

koji koriste navedenu uslugu 1.102. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 1.982 korisnika kako je predviđeno metodologijom. Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom pučke kuhinje i/ili dostave pripremljenih obroka, a koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoći u kući, je 3.084, dok je postojeći broj korisnika koji koriste navedenu uslugu 104. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 2.980 korisnika kako je predviđeno metodologijom za procjenu potreba. Na području Županije djeluje Pučka kuhinja u kojoj se osiguravaju obroci za korisnike zajamčene minimalne naknade s područja grada Osijeka, te dvije organizacije civilnog društva na području Osijeka i Našica provode aktivnosti socijalne samoposluge.

Prema podacima iz obrazaca 2 i 5 Pravilnika, procjenjuje se kako se na području Županije nalazi 199 osoba u riziku od beskućništva. Za građane u riziku od beskućništva Obrascem 5 predviđene su socijalne usluge propisane Zakonom o socijalnoj skrbi i to smještaj, organizirano stanovanje i boravak, te druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi i to dnevni centar za podršku i informiranje te stambeno zbrinjavanje osoba u riziku od beskućništva. Očekivani broj korisnika usluga smještaja ili organiziranog stanovanja je 119 korisnika, dok je postojeći broj korisnika navedenih usluga 40, od čega se 11 korisnika nalazi u prihvatilištu, 27 u domovima socijalne skrbi i 2 u organiziranom stanovanju. Potrebu za navedenim uslugama na području Županije ima 79 korisnika kako je predviđeno metodologijom. Očekivani broj korisnika usluge boravka je 40 korisnika, dok postojećih korisnika nema. Očekivani broj korisnika usluge dnevnog centra za podršku i informiranje je 398 korisnika, dok postojećih korisnika nema. Očekivani broj korisnika usluge stambenog zbrinjavanja osoba u riziku od beskućništva je 60 korisnika, dok postojećih korisnika nema. Na području Županije uslugu smještaja beskućnicima pruža jedan licencirani pružatelj.

Rizici u području mentalnog zdravlja

Prema podacima iz obrazaca 2 i 5, procjenjuje se kako se na području Županije nalazi 18.816 osoba s rizicima mentalnog zdravlja. Za građane koji se nalaze u riziku mentalnog zdravlja Obrascem 5 su predviđene inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi i to: univerzalna prevencija, selektivna prevencija i indicirana prevencija. Očekivani broj korisnika usluge univerzalne prevencije je 18.816 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 139. Očekivani broj korisnika usluge selektivne prevencije je 7.526 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 12.791. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 5.265 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji. Očekivani broj korisnika usluge indicirane prevencije je 1.882 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 19. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 1.863 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije je ključna ustanova koja uz obavljanje djelatnosti iz javnoga zdravstva obavlja i djelatnosti održavanja mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti u sklopu kojega je i organiziran Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti.

Prema podacima iz obrazaca 2 i 5 Pravilnika, procjenjuje se kako se na području Županije nalazi 1.147 osoba u riziku od značajnijih teškoća mentalnog zdravlja. Za građane sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja Obrascem 5 su predviđene inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi, ali i usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor i to: programi socijalnog uključivanja ovisnika i osoba s teškoćama mentalnog zdravlja u zajednici, organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena, grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja, grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja, krizne intervencije i prva psihološka pomoć. Očekivani broj korisnika programa socijalnog uključivanja ovisnika i osoba s teškoćama mentalnog zdravlja u zajednicu je 688 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 50. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 638 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Očekivani broj korisnika organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena je 229 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 58. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 171 korisnik kako je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba. Očekivani broj korisnika grupe podrške i vršnjačke podrške za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja je 229 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 15. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 214

korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Očekivani broj korisnika grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja je 229 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 40. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 189 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Očekivani broj korisnika usluge krizne intervencije i prve psihološke pomoći je 172 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 85. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 87 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Na području Županije, navedene usluge pruža šest pružatelja.

Za građane koji su suočeni s ovisnostima o alkoholu, drogama i kocki, Obrascem 5 su predviđene inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi, te usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor i to: terapijske grupe/klubovi za ovisnike o kockanju, programi smanjenja štete za ovisnike (harm reduction), terapijske grupe/klubovi za ovisnike o drogi, terapijske grupe/klubovi za ovisnike o alkoholu. Prema podacima iz obrazaca 2 i 5 Pravilnika, procjenjuje se kako se na području Županije nalazi 1.530 osoba koji imaju rizik patološkog kockanja, 627 osoba s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima, te 734 osobe s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim uzimanjem alkohola. Očekivani broj korisnika terapijske grupe/klubova za ovisnike o kockanju je 306 korisnika, dok trenutnih korisnika nema. Očekivani broj korisnika programa smanjenja štete za ovisnike (harm reduction) je 627 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 287. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 340 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Očekivani broj korisnika terapijske grupe/klubova za ovisnike o drogi je 439 korisnika, stoga isti broj ima potrebu za navedenom uslugom. Očekivani broj korisnika terapijske grupe/klubova za ovisnike o alkoholu je 514 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 45. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 469 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Na području Županije, jedan pružatelj je licenciran za provođenje programa i terapija s ovisnicima, te djeluju još i tri registrirana kluba za ovisnike o alkoholu.

Prema podacima iz obrazaca 2 i 5 Pravilnika, procjenjuje se kako se na području Županije nalazi 765 odraslih osoba u riziku od mentalnih oštećenja i ovisnosti. Za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnike, Obrascem 5 su predviđene socijalne usluge propisane Zakonom o socijalnoj skrbi i to: smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje, boravak i socijalno mentorstvo ili psihosocijalna podrška odrasloj osobi s mentalnim oštećenjem po Zakonu o socijalnoj skrbi ili vođenje slučaja (case management) iz zdravstvenog sustava. Očekivani broj korisnika usluge smještaja (kriznog, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organiziranog stanovanja je 230 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 197, od čega se 145 korisnika nalazi u organiziranom stanovanju, 35 korisnika u domovima socijalne skrbi i 17 korisnika kod fizičke osobe ili u udomiteljskoj obitelji. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 33 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Očekivani broj korisnika usluge boravka je 153 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 130. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije imaju 23 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Očekivani broj korisnika usluge socijalnog mentorstva ili psihosocijalne podrške odrasloj osobi s mentalnim oštećenjem po Zakonu o socijalnoj skrbi ili vođenje slučaja iz zdravstvenog sustava je 115 korisnika, dok trenutnih korisnika nema. Na području Županije, uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja pružaju četiri pružatelja, kao i uslugu boravka.

Rizici povezani s invaliditetom

Osobe s invaliditetom u Županiji susreću se s brojnim izazovima i problemima koji utječu na njihov napredak i kvalitetu života. U svim gradovima Županije razvijene su i dostupne različite usluge u zajednici. Međutim, dostupnost tih usluga poput osobnog asistenta, specijaliziranog i prilagođenog prijevoza, podrške i savjetovanja te mogućnost rehabilitacije nije ravnomjerno osigurana u svim dijelovima Županije, odnosno iste su slabo ili uopće nisu dostupne u ruralnim dijelovima Županije. U svrhu napretka, potrebno je poduzimati mjere i aktivnosti usmjerene ka nediskriminaciji osoba s invaliditetom, njihovom jednakom pristupu u svim životnim područjima kao što su socijalna skrb, zdravstvena zaštita, obrazovanje, pravosuđe, kultura i sport, također potrebno je razvijati bolju suradnju između jedinica lokalne samouprave u širenju socijalnih usluga.

Prema Izvješću o osobama s invaliditetom Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo od rujna 2023. godine osobe s invaliditetom čine 17,4% (45.018 OSI) ukupnog stanovništva Županije od čega je 57,6% muškog spola (25.915) i 42,4% ženskog spola (19.103). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 48,6% (21.880) je u dobi od 20 do 64 godine. Prema podacima koji su navedeni u obrascima 2 i 5 Pravilnika, procjenjuje se kako se na području Županije nalazi 3.695 osoba s invaliditetom u riziku od ulaska u sustav socijalne skrbi, u dobi 18-65 godina (bez korisnika s mentalnim oštećenjem). Za navedenu korisničku skupinu, Obrascem 5 predviđene su socijalne usluge propisane Zakonom o socijalnoj skrbi, i to: smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje, boravak, pomoć u kući, psihosocijalna podrška odrasloj osobi s invaliditetom ili socijalno mentorstvo ili druge terapijske i rehabilitacijske usluge koje se pružaju projektno kroz sustav socijalne skrbi ili u sektoru zdravstva (primjerice terapijsko jačanje, terapije potpomognute životinjama, radna terapija, druge terapijske usluge). Nadalje, predviđene su i druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi i to: specijalizirani prijevoz i pratnja, dojavni sustavi u krizama, cjelodnevna skrb i njega u kući, privremeni njegovatelj u obitelji, te usluge iz sektora rada i zapošljavanja kao što je pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju. Obrascem 5 je predviđena i usluga osobne asistencije uređena Zakonom o osobnoj asistenciji.

Očekivani broj korisnika u potrebi za uslugom smještaja ili organiziranog stanovanja je 222, dok je postojeći broj korisnika 142, od čega je 26 u organiziranom stanovanju, 69 u domovima socijalne skrbi, 7 u organizacijama civilnog društva/vjerskoj zajednici i 40 kod fizičkih osoba ili udomiteljskih obitelji. Potrebu za navedenim uslugama na području Županije ima 80 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji za procjenu potreba. Na području Županije nema licenciranih pružatelja ovih usluga, samo za osobe s invaliditetom s tjelesnim oštećenjem. Nadalje, očekivani broj korisnika usluge boravka je 296 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 130. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 166 korisnika, kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Uslugu boravka na području Županije pruža jedan licencirani pružatelj na području grada Đakova. Očekivani broj korisnika usluge pomoći u kući je 296 korisnika, dok je postojeći broj korisnika pomoći u kući 308, a 165 korisnika ima organiziranu prehranu u sklopu usluge. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 177 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji. Usluga pomoći u kući je relativno dobro razvijena, ali samo zahvaljujući projektu "Zaželi" koji ima za cilj pružiti potporu i podršku starijim osobama i osobama s invaliditetom. Očekivani broj korisnika usluge psihosocijalne podrške odrasloj osobi s invaliditetom, socijalnog mentorstva ili drugih terapijskih i rehabilitacijskih usluga koje se pružaju projektno kroz sustav socijalne skrbi ili u sektoru zdravstva (terapijsko jačanje, terapije potpomognute životinjama, radna terapija, druge terapijske usluge) je 1.478, dok je postojeći broj korisnika 420, od čega 88 korisnika psihosocijalne podrške i 332 korisnika drugih terapijskih/rehabilitacijskih usluga. Potrebu za navedenim uslugama ima 1.058 korisnika kako je predviđeno izračunom. Psihosocijalnu podršku pružaju dva licencirana pružatelja, na području grada Đakova i Belišća te sedam organizacija civilnog društva putem projektnih aktivnosti. Očekivani broj korisnika usluge specijaliziranog prijevoza i pratnje je 1.848 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 47. Potrebu za navedenom uslugom ima 1.801 korisnik kako je predviđeno izračunom. Na području Županije ova usluga je dostupna u gradu Osijeku te ju pružaju dva pružatelja. Potrebno je naglasiti kako pružatelji ove usluge sredstva financiranja specijaliziranog prijevoza osiguravaju isključivo putem projekata. Nadalje, uslugu prijevoza za osobe s invaliditetom - bez donjih ekstremiteta osigurava Grad Osijek u suradnji s tvrtkom Gradski prijevoz putnika. Očekivani broj korisnika usluge dojavnog sustava u krizama je 1.848 korisnika, te je isti broj korisnika u potrebi za tom uslugom. Pružatelja na području Županije nema, međutim županijski sustav civilne zaštite izuzetno je dobro organiziran te smatramo da ovu uslugu nije potrebno razvijati kroz sustav socijalne skrbi. Očekivani broj korisnika usluge cjelodnevnog skrbi i njege u kući je 111 korisnika, dok postojećih korisnika nema. Na području Županije nema pružatelja za ovu uslugu. Očekivani broj korisnika usluge privremeni njegovatelj u obitelji je 370 korisnika, dok postojećih korisnika nema. Na području Županije nema pružatelja za ovu uslugu.

Očekivani broj korisnika usluge osobne asistencije je 92 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 349, od čega 104 korisnika koristi uslugu osobne asistencije, 230 koristi uslugu komunikacijskog posrednika, a 15 korisnika uslugu videćeg pratitelja. Potrebu za navedenom uslugom na području Županije ima 227 korisnika više nego što je predviđeno izračunom prema metodologiji.

Uslugu osobne asistencije na području Županije pruža 15 licenciranih pružatelja. Očekivani broj korisnika usluge pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju je 370 korisnika, dok je postojeći broj korisnika 70. Potrebu za navedenom uslugom ima 300 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Ovu uslugu pruža jedan nelicencirani pružatelj projektno, i to na području grada Osijeka, za ukupno 70 korisnika. Prema podacima koji su navedeni u obrascima 2 i 5 Pravilnika, procjenjuje se kako se na području Županije nalazi 138 nezaposlenih osoba s intelektualnim teškoćama u radno aktivnoj dobi u riziku od ulaska u sustav socijalne skrbi. Očekivani broj korisnika usluge radnog asistenta za osobe s invaliditetom je 41 korisnik, dok je postojeći broj korisnika jedan. Potrebu za navedenom uslugom tako ima 40 korisnika kako je predviđeno izračunom prema metodologiji. Na području Županije nemamo podatak da trenutno ima zaposlenih radnih asistenta osoba s intelektualnim teškoćama.

Prema iskazanim potrebama korisnika i predstavnika organizacija civilnog društva, na tržištu rada nije osiguran potreban broj stručnih radnika osobito komunikacijskih posrednika gluhim i gluhoslijepim osobama. Potrebno je sustavno raditi na jačanju deficitarnih zanimanja, učestalim informiranjem javnosti ukazati na probleme s kojima se susreću osobe s invaliditetom, kreirati politike glede zapošljavanja komunikacijskih posrednika, ostvariti bolju suradnju s organizacijama civilnog društva.

Rizici povezani s problematikom hrvatskih branitelja

Iako metodologija Obrascem 5 nije obuhvatila problematiku hrvatskih branitelja i civilnih žrtava Domovinskog rata, smatramo neizostavnim uključiti i njihove potrebe promatrajući ih u ovoj skupini odraslih osoba do 64 godine i kroz sve zadane, a opisane rizike.

Na području Županije živi veliki broj branitelja i civilnih žrtva Domovinskog rata, te članova njihovih obitelji koje možemo smatrati korisnicima koji su izloženi višestrukim rizicima povezanim s obiteljskim odnosima, siromaštvom, te problemima u području mentalnog zdravlja. Ovoj specifičnoj skupini potrebne su kontinuirane usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja, psihosocijalne podrške te integrirane usluge stambenog zbrinjavanja, palijativne skrbi, ali i ostale zdravstvene usluge poput redovnih rehabilitacija. Za područje Županije pri Ministarstvu hrvatskih branitelja djeluje Centar za psihosocijalnu pomoć koji provodi programe savjetovanja, psihosocijalne pomoći i pravne pomoći. Nadalje, značajne su i organizacije civilnog društva koje rade s braniteljskom populacijom i pružaju usluge savjetovanja i psihosocijalne podrške, no uglavnom nemaju dovoljno kapaciteta za provedbu licenciranih socijalnih usluga te bi trebalo stvoriti poticajno okruženje za nastavak rada.

Važnost potreba braniteljske populacije prepoznaje i Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti od 2021. do 2027., koji u cilju smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti predviđena razvoj infrastrukture i provedbu programa za braniteljsko-stradalničku populaciju iz Domovinskog rata u veteranskim centrima te podizanje kvalitete življenja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Isto tako, Nacionalni plan za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje od 2021. do 2027. potiče zapošljavanje i radnu aktivaciju hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji provedbom Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji.

Zaključno, smatra se kako bi organiziranje podružnice Veteranskog centra na području Županije osiguralo pružanje obuhvatne usluge boravka ili smještaja, usluga psihosocijalne pomoći i podrške, usluga savjetovanja, psihološke djelatnosti, radno terapijske usluge, rekreacijske i rehabilitacijske usluge, kineziološke programe i fizikalnu rehabilitaciju, usluge promicanja zdravlja, promicanje vrijednosti Domovinskog rata i kulture sjećanja, organizacije kulturno-umjetničkih događanja, organizacije edukacija, radionica i tečajeva, usluge sportske rekreacije i poduke, organiziranja sportskih natjecanja, organiziranje mobilnih timova za pružanje podrške i usluga braniteljsko-stradalničkoj populaciji, te ostale popratne usluge i ostali oblici podrške i usluga braniteljsko-stradalničkoj populaciji, što bi neupitno podiglo kvalitetu života hrvatskih branitelja s područja Osječko-baranjske županije, kao i u primjerima dobre prakse u drugim dijelovima Republike Hrvatske.

3.4. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine

Primjenom opisane metodologije, uzimajući u obzir definiranu prevalenciju rizika i načine ponderiranja rizika, ukupan broj izbjeglica u riziku iznosi 1.548, dok pripadnika romske nacionalne manjine u riziku iznosi 2.260, prikazano po vrstama rizika u nastavku u tablici.

Tablica 3. Procjena potreba za socijalnim uslugama za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine

BROJ IZBJEGLICA I PRIPADNIKA ROMSKE NACIONALNE MANJINE U ŽUPANIJI	% IZBJEGLICA I PRIPADNIKA ROMSKE NACIONALNE MANJINE U POTREBI ZA SOCIJALNOM USLUGOM	Broj izbjeglica i pripadnika romske nacionalne manjine u potrebi za socijalnom uslugom (očekivani broj korisnika)	Postojeći broj izbjeglica i pripadnika romske nacionalne manjine koji koriste navedenu uslugu	Razlika između broja izbjeglica i pripadnika romske nacionalne manjine u potrebi te broja građana koji sada koriste uslugu
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA OBRAZOVANJA				
BROJ PRIPADNIKA ROMSKE NACIONALNE MANJINE U ŽUPANIJI	Usluge za prevladavanje komunikacijskih barijera: Romski pomagač u pripremi za školu, predškoli i nastavi Prevoditelj romskog jezika 10% romske populacije U RIZIKU: 2260	226	Broj korisnika romskog pomagača: 20 Broj korisnika prevoditelja romskog jezika: 30	176
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOSŁJAVANJA				
IZBJEGLICE I OSOBE POD MEĐUNARODNOM ZAŠTITOM	Koordinator integracije 50% izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom U RIZIKU: 1548	774	0	774
	Usluge za prevladavanje jezičnih barijera 100% izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom U RIZIKU: 1548	1548	Prevođenje i tumačenje Tečajevi hrvatskog jezika: 294	1154
	Podrška interkulturalnih medijatora 30% izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom U RIZIKU: 1548	464	Broj korisnika: 2250 Broj interkulturalnih medijatora	-1786
	Edukacija i supervizija interkulturalnih medijatora 100% interkulturalnih medijatora U RIZIKU: 1548	1548	1	1547
DRUGE USLUGE	Besplatna pravna pomoć Županija razvija kapacitete na način da na 50 000 stanovnika ima kapacitet za: 100 korisnika besplatne pravne pomoći	500	9	491
	Udomiteljstvo u skladu s etničkim, jezičnim, kulturnim i vjerskim podrijetlom djeteta Dvije udomiteljske obitelji s kapacitetom za kulturalno osjetljivo udomiteljstvo			

3.4.1. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine

Pripadnici romske nacionalne manjine

Prema Popisu 2021. na području Županije se 1.660 osoba izjasnilo kao pripadnici romske nacionalnosti, s najvećom zastupljenosti na područjima općina Jagodnjak, Darda i Petlovac te gradova Beli Manastir i Belišće. Tako čine 0,63% od ukupnog broja stanovništva na području Županije, no s obzirom da se smatra da je taj broj veći, procijenjeni broj je potrebno ponderirati na način da se pomnoži sa omjerom udio romske populacije u Županiji/udio romske populacije u Republici Hrvatskoj. Dobivenim izračunom procjenjuje se da se ukupno 2.260 osoba romske nacionalne manjine s područja Županije nalazi u riziku. Od ukupnog broja u riziku procjenjuje se da je 10%, odnosno 226 u potrebi za uslugom romskog pomagača u pripremi za školu, predškolu i nastavu, te prevoditelja romskog jezika.

Na području Županije, učenici Romi integrirani su u redovite razredne odjele s nastavom na hrvatskom jeziku i pismu. Usluge romskog pomagača u pripremi za školu, predškolu i nastavu koristilo je 20 djece, a uslugu prevoditelja romskog jezika 30, što je manje od procijenjenih potreba. Nekolicina organizacija civilnog društva uspješno provodi projekte i aktivnosti s romskom populacijom no one djeluju većinom na područjima jedinica lokalne samouprave koje imaju najveći postotak romskog stanovništva. Često naselja u Županiji koja imaju manji postotak romskog stanovništva ostaju bez ovih usluga, zbog čega je potrebno razvijati i pružati ove usluge i u ostalim gradovima i općinama, za što se mogu organizirati mobilni timovi. Također je potrebno razvijati i komplementarne dodatne usluge i aktivnosti za bolje uključivanje romske djece u programe predškole, osnovne i srednje škole kao što su poludnevni boravci i pomoć u učenju.

Uz Nacionalni plan za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. i Nacionalnim planom za prava djece 2022. - 2026., ključnim prioritetom koji se odnosi na jednake mogućnosti za svu djecu i suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti, predviđeno je i uključivanje učenika pripadnika nacionalnih manjina, osobito Roma, u obrazovni sustav. S obzirom na europske i nacionalne strateške dokumente pružanje ovih usluga i provođenje aktivnosti mogu se financirati iz Europskog socijalnog fonda, financiranjem programskih aktivnosti organizacija civilnog društva sredstvima Proračuna Županije vezanih uz provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma te različite nacionalne javne pozive za financiranje organizacija civilnog društva. Posebno se treba potaknuti jedinice lokalne samouprave za financiranja programskih aktivnosti organizacija civilnog društva na njihovim područjima.

Izbjeglice i osobe pod međunarodnom zaštitom

Možemo smatrati da od ukupnog broja građana 0,60% čine izbjeglice i osobe pod međunarodnom zaštitom. Tako se procjenjuje da je ukupan broj izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom u riziku u Županiji 1.548.

S ciljem što brže i kvalitetnije dugotrajne integracije djece i odraslih osoba koje dolaze na područje istoka Hrvatske, Županija i jedna organizacija civilnog društva izradili su Akcijski plan pomoći osobama u izbjeglištvu s područja pogođenim ratom "Slavonsko srce za obitelji Ukrajine". Opći cilj Akcijskog plana je pružanje pomoći, psihosocijalne podrške i pravne pomoći pri oporavku, briga o zdravlju te omogućavanje integracije raseljenih osoba, ranjivih skupina i djece bez pratnje s ratom pogođenog područja koji dolaze na područje Osječko-baranjske županije. Akcijskim planom obuhvaćene su sve službe koje mogu pomoći u ostvarenju tog primarnog cilja, a djelovale su koordinirano na sljedećim aktivnostima:

- pružanje psihosocijalne pomoći i savjetovanja od strane formiranog tima stručnjaka i volontera,
- pružanje besplatne pravne pomoći vezano uz statusna i druga prava,
- pomoć pri ostvarivanju zdravstvene zaštite te prava na socijalne usluge,
- priprema materijala na hrvatskom, engleskom i ukrajinskom jeziku s važnim informacijama za djecu i adolescente,

- psihoedukativne, kulturne, sportske i kreativne radionice za djecu i mlade,
- postupna integracija u zajednicu kroz organizirane tečajeve hrvatskog jezika, informiranje o načinima traženja zaposlenja i mogućnostima prekvalifikacije,
- pomoć pri uključivanju djece u predškolski i školski sustav i
- senzibilizacija zajednice i poticanje svijesti građana Županije o potrebama osoba u statusu izbjeglice.

Nekoliko organizacija civilnog društva s dugogodišnjim radom provode različite programe za izbjeglice i osobe pod međunarodnom zaštitom poput pružanja besplatne pravne pomoći, aktivnosti podrške integraciji državljana trećih zemalja, druženja i klubova te ostalo.

Iako su ključni dionici u Županiji dobro odgovorili na potrebe raseljenih osoba iz Ukrajine, potrebno je i dalje osiguravati kontinuitet pružanja svih usluga s obzirom da se nije zaustavio priljev izbjeglica. Također, potrebno je razvijati i dodatne aktivnosti i usluge za prevladavanje jezičnih barijera, posebice sufinanciranje tečajeva hrvatskog jezika te održavanje edukacije i supervizije interkulturalnih medijatora.

Što se tiče udomiteljstva u skladu s etničkim, jezičnim, kulturnim i vjerskim podrijetlom djeteta, a u kontekstu izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom, u Županiji nije prepoznata posebna potreba.

3.5. Dostupnost socijalnih usluga za osobe starije životne dobi

Primjenom opisane metodologije na području Županije bilježi se 56.734 osobe starije životne dobi. Uzimajući u obzir definiranu prevalenciju rizika i načine ponderiranja rizika, ukupan broj osoba starije životne dobi u riziku iznosi 19.137, prikazano po vrstama rizika u nastavku u tablici.

Tablica 4. Procjena potreba za socijalnim uslugama za starije osobe

BROJ STARIJIH OSOBA U RIZIKU U ŽUPANIJI	% STARIJIH OSOBA U RIZIKU U POTREBI ZA SOCIJALNOM USLUGOM	Broj starijih osoba u riziku u potrebi za socijalnom uslugom (očekivani broj korisnika)	Postojeći broj starijih osoba u riziku koji koriste navedenu uslugu	Razlika između broja starijih osoba u potrebi te broja starijih osoba koji sada koriste uslugu
STARIJE OSOBE SNIŽENIH FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Pomoć u kući koja uključuje organiziranje prehrane 29% starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti U RIZIKU: 5229	1516	767	749
	Pomoć u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane 29% starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti U RIZIKU: 5229	1516	289	1227

	Smještaj (krizni ili u drugim okolnostima) ili organizirano stanovanje za starije osobe 37% starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti U RIZIKU: 5229	1935	Smještaj u domu: 1716 Smještaj koji organizira vjerska zajednica/udruga: 7 Smještaj kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 137 Organizirano stanovanje: 7	68
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
	Organizirani prijevoz i pratnja za starije i nemoćne osobe 29% starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti U RIZIKU: 5229	1516	405	1111
	Alarmni dojavni sustav za starije osobe (npr. SOS narukvice) 41% starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti U RIZIKU: 5229	2144	50	2094
	Stanovanje u vlastitom domu uz intenzivnu i kontinuiranu podršku 8% starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti U RIZIKU: 5229	418	8	410
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				
	Njega u kući 29% starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti U RIZIKU: 5229	1516	2995 (prvih 6. mj. 2023.) 4211 (2022.)	-1479
STARIJE OSOBE NARUŠENA MENTALNOG ZDRAVLJA	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Boravak 30% starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu U RIZIKU: 3915	1175	24	1151

	Savjetovanje ili psihosocijalno savjetovanje ili psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi 20% starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu U RIZIKU: 3915	783	Savjetovanje: 121 Psihosocijalno savjetovanje: 0 Psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi: 2	660
	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI KROZ SEKTOR CIVILNOG DRUŠTVA			
	Klub/centar za druženje starijih osobe 50% starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu U RIZIKU: 3915	1958	20	1938
STARIJE OSOBE OBOLJELE OD DEMENCIJE	DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA			
	Kontinuirana njega u kući za oboljele od demencije 30% starijih oboljelih od demencije U RIZIKU: 942	283	0	283
BROJ STARIJIH OSOBA KOJE IMAJU NJEGOVATELJE KOJIMA JE POTREBNA PODRŠKA	SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI			
	Savjetovanje obitelji ili psihosocijalno savjetovanje obitelji ili psihosocijalna podrška članovima obitelji starije osobe 100% starijih osoba koji imaju negovatelja kojima je potrebna podrška U RIZIKU: 726	726	Savjetovanje: 2 Psihosocijalno savjetovanje: 0 Psihosocijalna podrška: 0	724
	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI			
	Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi 30% starijih osoba koji imaju negovatelja /skrbnika kojima je potrebna podrška U RIZIKU: 726	218	0	218

	Usluga privremene njege u kući radi predaha od skrbi 70% starijih osoba koji imaju njegovatelja /skrbnika kojima je potrebna podrška	508	0	508
TERMINALNO BOLESNE OSOBE	DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA			
	Palijativna skrb u kući 80% korisnika u potrebi za palijativnom skrbi U RIZIKU: 681	545	130 - trenutno aktivnih korisnika	415
	Stacionarna palijativna skrb 20% korisnika u potrebi za palijativnom skrbi U RIZIKU: 681	136	10	126

3.5.1. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga za osobe starije životne dobi

Starenje stanovništva globalni je trend uzrokovan kombinacijom smanjenja stope nataliteta i povećanja očekivanog trajanja života, što često ima značajan utjecaj na društvene, ekonomske i zdravstvene sustave. Prema Popisu 2021. godine, udio osoba starijih od 65 godina u ukupnom stanovništvu Županije iznosio je oko 21,99% što je za 0,69% više od prosjeka Republike Hrvatske.

Zakon o socijalnoj skrbi osigurava starijim osobama sljedeće socijalne usluge: prva socijalna usluga, usluga sveobuhvatne procjene i planiranja, savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, psihosocijalna podrška, pomoć u kući, boravak, organizirano stanovanje i smještaj. Navedene usluge, osim usluge smještaja, predstavljaju izvaninstitucijske usluge, dok je smještaj usluga koja se može pružiti kao institucijska skrb, u domu socijalne skrbi ili kod drugih pružatelja usluga ili kao izvaninstitucijska skrb u udomiteljskoj obitelji. Udomiteljstvo za starije osobe može imati niz prednosti u odnosu na institucijsku skrb, kao što su individualna pažnja, obiteljska atmosfera, prilagođenost potrebama, veća sloboda, smanjenje socijalne izolacije, više privatnosti.

Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine navodi da u Republici Hrvatskoj postoje smještajni kapaciteti za 29.414, odnosno 3,68% osoba u dobi od 65 i više godina što je znatno niže od EU prosjeka koji iznosi 5%. U Županiji uslugu smještaja u domovima, kao institucijski oblik usluge za starije i nemoćne osobe, pruža 38 licenciranih pružatelja usluga. Prema procijeni, broj starijih osoba u riziku u potrebi za socijalnom uslugom smještaja iznosi 1.935 osoba, dok je analizom prikupljenih podataka utvrđeno da smještaj trenutačno koristi 1.716 osoba, a da na području Županije postoje kapaciteti za 1.812 osoba. Prema Izvješću o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Osječko-baranjska županija u 2023. godini na dan 31. prosinca 2023. godine bilo je podneseno 3.527 zahtjeva za smještaj u domove socijalne skrbi kojima je osnivač Županija. Temeljem navedenih podataka možemo zaključiti da je usluga institucijskog smještaja u Županiji adekvatno razvijena, no ipak, dostupnost smještajnih kapaciteta treba promatrati i kroz stupnjeve usluga korisnika i obuhvat njihovih potreba.

U okviru izvaninstitucijskog smještaja kod udomitelja, smješteno je 137 osoba. Što se tiče rasprostranjenosti usluge, također se može primijetiti da su smještajni objekti većinom locirani u urbanim sredinama, dok su ruralne sredine nešto slabije pokrivene.

Nacionalnim planom razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine utvrđena potreba za izgradnjom centara za starije osobe odnosi se i na Županiju, kada će jedna od 18 takvih ustanova biti izgrađena upravo na području Županije, odnosno u gradu Našicama. Centar će, uz brojne izvaninstitucijske usluge (dnevni i poludnevni boravak, pomoć u kući...) nuditi i integriranu socijalnu i zdravstvenu skrb na primarnoj razini, kao i uslugu smještaja za 127 osoba kojima je zbog otežane funkcionalne sposobnosti i narušenog zdravstvenog stanja potreban nadzor i pomoć druge osobe u zadovoljenju svih potreba u punom opsegu. Planom razvoja Osječko-baranjske županije do 2027. godine upravo je našičko područje prepoznato kao najpotrebitije za uslugom smještaja u Županiji.

Promjene u načinu i kvaliteti života uočavaju se u produljenju životnog vijeka te u kontinuiranom mijenjanju potreba koje je potrebno zadovoljiti. Zakon o socijalnoj skrbi, člankom 15. definira stariju osobu kao osobu koja je navršila 65 i više godina života, no kad govorimo o potrebama starijih osoba možemo razlikovati raniju starost (65-74 god), srednju starost (75-84 godine) i duboku starost (85 i više godina). U srednjoj starosnoj skupini raste postotak funkcionalno ovisnih pojedinaca kojima još nije potrebna svakodnevna cjelodnevna skrb, ali su preslabi da bi zadovoljavali sve svoje potrebe, pa je za njih neophodno osigurati usluge u zajednici kojima bi im se omogućila slična kvaliteta života na koju su navikli. Osobe u dubokoj starosti su skupina kojoj je najčešće potrebna cjelodnevna skrb. Prema Popisu 2021. u Županiji u ranijoj starosnoj skupini bile su 34.203 osobe, u srednjoj starosnoj skupini 17391 osoba, te 5.140 osoba u dubokoj starosti. Također je potrebno istaknuti da se sustav socijalne skrbi u dijelu starijih osoba treba gledati u korelaciji sa sustavom zdravstva budući da zanemarivanje zdravlja od strane pojedinaca, bilo zbog nemara ili nedostupnosti zdravstvenih usluga na pojedinom području, dovodi do povećanja potreba za socijalnim uslugama, a samim time i povećanja troškova socijalnog sustava.

Na polju socijalnih usluga aktivan je trend deinstitutionalizacije, a prioriteti su postavljeni za razvoj izvaninstitucijskih usluga. Operativni plan deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine navodi kako je u planu donošenje Operativnog plana cjelovitog razvoja dugotrajne skrbi čija je svrha unaprjeđenje dostupnosti i osiguranje učinkovite, kvalitetne, integrirane i održive dugotrajne skrbi u Republici Hrvatskoj povezivanjem zdravstvenih i socijalnih usluga. U Plan će biti uključene i mjere za promicanje usluga u zajednici i obitelji uključujući prevenciju i primarnu skrb, kućnu njegu i usluge u zajednici u odnosu na djecu kojoj je potrebna složena skrb, osobe s invaliditetom te osobe s teškim zdravstvenim stanjem kao i starije osobe kojima je potrebna složena ili dugotrajna njega.

Kako bi se starije osobe što duže zadržale u svojoj zajednici, potrebno je posebnu pažnju posvetiti upravo izvaninstitucijskim uslugama. Ove usluge imaju za cilj omogućiti starijim osobama da žive što neovisnije i kvalitetnije u vlastitim domovima. Izvaninstitucijske usluge poput pomoći u kući, boravka, savjetovanja, psihosocijalne podrške i druge, pridonose očuvanju neovisnosti starijih osoba, omogućavaju pružanje individualizirane skrbi prilagođene potrebama svakog pojedinca, pridonose smanjenju osjećaja usamljenosti i socijalne izolacije, a sve to u poznatom okruženju uz obiteljsku podršku i znatno manje financijske izdatke nego što je slučaj kod institucijskih usluga. U konačnici doprinose održivom, prilagodljivom i humano orijentiranom pristupu skrbi za starije osobe, potičući njihovu neovisnost i dobrobit.

Na području Županije postoji 29 licenciranih pružatelja socijalnih usluga pomoći u kući. Za primijetiti je kako se većina pružatelja locirala u urbanim sredinama, no budući da se radi o socijalnoj usluzi koja se pruža u prostorima korisnika, moguće je pokriti potrebe šire zajednice. Od procijenjenih 5.229 građana u riziku u Županiji, njih 29%, odnosno 1.516 starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti je u potrebi za socijalnom uslugom pomoći u kući koja uključuje organiziranje prehrane, te isto toliko za socijalnom uslugom pomoći u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane. Prikupljanjem i analizom podataka utvrđeno je kako se usluga pomoći u kući koja uključuje organiziranje prehrane pruža za 767 korisnika, dok se pomoć u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane, od strane licenciranih pružatelja usluga, pruža za 289 korisnika. Smanjenju razlike u broju korisnika u potrebi i stvarnog broja korisnika doprinosi višegodišnja provedba programa "Zaželi" koji za osnovni cilj ima i socijalno uključivanje i pružanje pomoći starijim i nemoćnim osobama u kontekstu dugotrajne skrbi, no svakako je nužno raditi na održivosti i kontinuitetu ovakvog tipa usluge kao trajne za ovu skupinu građana.

Akcijski plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine svrstava starije osobe u ranjive skupine, odnosno u društvenu skupinu koja je suočena s većim rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti u usporedbi s općom populacijom. Stopa rizika od siromaštva starijih osoba u Županiji je iznad nacionalnog prosjeka, što neposredno utječe na priuštivost usluga. Projektom financiranim uslugama uvode se priuštive, a često i inovativne usluge koje služe što dužem zadržavanju starijih osoba u vlastitoj zajednici. No i takve usluge, iako prisutne na području Županije, često su nedostatne da bi pokrile sve potrebe. Primjerice, temeljem Obrasca 2 procjena je da kod 29%, odnosno 1.516 građana u riziku postoji potreba za socijalnom uslugom organiziranog prijevoza i pratnje za starije i nemoćne osobe, no nju na području Županije koristi samo 405 osoba.

Nadalje, kod 41%, odnosno 2.144 starije osobe sniženih funkcionalnih sposobnosti procijenjeno je da postoji potreba za nekom vrstom alarmnog dojavnog sustava (npr. SOS narukvice) dok se na području Županije trenutno koristi svega 50 takvih narukvica, pribavljenih putem projekata od strane tri organizacije civilnog društva. Također, jedna od inovativnih projektom financiranih usluga, koju na području Županije provodi jedna organizacija civilnog društva, usluga je stanovanja u vlastitom domu uz intenzivnu i kontinuiranu podršku. Usluga se pruža za osam korisnika oboljelih od demencije putem asistenta za rad (psihologa). Procjena je da je 418 građana, odnosno 8% starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti na području Županije u potrebi za navedenom uslugom.

Jedna od usluga koja se pruža kroz sektor zdravstva, a često igra ključnu ulogu u podržavanju starijih osoba koje žele ostati u vlastitom domu što je duže moguće, jest usluga njege u kući. Sukladno metodologiji, procijenjeno je da je 1.516 starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti, odnosno njih 29% u potrebi za navedenom uslugom, a analizom podataka utvrđeno je kako je usluga u 2022. godini pružena čak za 4.211 osoba starije životne dobi, odnosno da se pruža iznad procijenjenih potreba, što dovodi do zaključka kako je izračun potreba za ovom uslugom zadan metodologijom nerealan. Usluga zdravstvene njege u kući se, sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja na zdravstvenu njegu u kući osigurane osobe ("Narodne novine", broj 88/10, 1/11, 16/11, 87/11, 38/13, 49/13, 80/13, 93/13, 62/15, 77/15 i 129/17), provodi u svrhu poboljšanja zdravstvenog stanja osigurane osobe i sprječavanja njegovog pogoršanja, a uključuje i poduku osigurane osobe te članova njezine obitelji o provođenju postupaka zdravstvene njege.

Palijativna skrb predstavlja pristup skrbi koji je usmjeren na poboljšanje kvalitete života osoba koje se suočavaju s ozbiljnim, često terminalnim bolestima. Cilj palijativne skrbi nije isključivo liječenje bolesti, već pružanje sveobuhvatne podrške pacijentima i njihovim obiteljima kako bi se ublažile fizičke, emocionalne, socijalne i duhovne poteškoće povezane s ozbiljnim bolestima. Ova vrsta skrbi fokusira se na pružanje udobnosti, olakšavanje simptoma te podršku pacijentima i njihovim bližnjima tijekom cijelog tijeka bolesti, uključujući i razdoblje umiranja. Palijativnu skrb u kući na području Županije pružaju četiri mobilna palijativna tima. Procjena je da je čak 80% korisnika od ukupnog broja građana u riziku, odnosno 545 korisnika u potrebi za palijativnom skrbi na području Županije. Prema prikupljenim podacima mobilnih timova, u 2022. godini palijativnu skrb je primio 441 korisnik. Nadalje, stacionarna palijativna skrb se na području Županije pruža samo u Općoj županijskoj bolnici Našice u okviru posebnog Odjela, a ima prvenstveno ulogu smještaja bolesnika u ustanovu s ciljem ublažavanja simptoma koji ne mogu biti zbrinuti u kući bolesnika, stabilizacije stanja koje je u pogoršanju te pružanja kratkotrajnog odmora za obitelj koja brine za bolesnika u njegovom domu. U stacionarnim službama palijativne skrbi multidisciplinarnim radom se, osim zdravstvene skrbi, osigurava psihosocijalna skrb bolesniku i članovima obitelji. U Općoj županijskoj bolnici Našice djelatnost palijativne skrbi je organizirana s 12 postelja i posudionicom pomagala. Bolesnici se na bolničko liječenje zaprimaju na osnovi procjene posebnog povjerenstva i u dogovoru s obiteljskim liječnikom. U 2023. godini je na Odjel zaprimljen 81 pacijent.

Socijalna usluga boravka za starije i nemoćne osobe na području Županije je u značajnom deficitu. Naime, analizom prikupljenih podataka utvrdili smo da su samo tri pružatelja usluga licencirana za pružanje usluge boravka starijih osoba, od čega dva trenutačno ne pružaju navedenu uslugu. Prema provedenoj analizi broj starijih osoba s teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu boravka u Županiji iznosi 3.915, dok je njih 30% u potrebi za socijalnom uslugom, odnosno brojkom izraženo očekivani broj korisnika u potrebi za socijalnom uslugom boravka iznosi 1.175. U Županiji socijalnu

uslugu boravka koriste samo 24 osobe s teškoćama mentalnog zdravlja. Općenito, usluga boravka ostavljena je na provedbu kroz projektne aktivnosti nelicenciranim pružateljima usluga, većinom organizacijama civilnog društva, koje usluge provode u neadekvatnim prostorima bez ispunjavanja mjerila opreme i stručnog osoblja te bez nadzora nad kvalitetom pružene usluge. Za zaključiti je da je potrebno takve pružatelje usluga poticati na ishođenje rješenja o ispunjavanju mjerila za pružanje socijalnih usluga.

Osim socijalne usluge boravka, koja je definirana Zakonom o socijalnoj skrbi, kao primjer inovativne usluge pojavili su se klubovi/centri za druženje starijih osoba. Procjena za takvim klubovima/centrima je napravljena za populaciju starijih osoba s poteškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu te je procijenjeno da je njih 50%, odnosno 1.958 na području Županije u potrebi za istim. Uslugu u odnosu na navedenu korisničku skupinu pruža samo jedna organizacija civilnog društva i to za svega 20 korisnika.

Sukladno analizi, broj starijih osoba s teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalne podrške u Županiji iznosi 3.915, od kojih je 20% u potrebi za socijalnom uslugom savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalne podrške, odnosno njih 783, dok su navedene usluge pružene za svega 123 osobe. Već je prepoznata važnost pružanja ovakvog vida podrške starijim osobama kako bi im se omogućilo dostojanstveno i zadovoljavajuće starenje. Socijalne usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalne podrške igraju ključnu ulogu u ostvarivanju tog cilja.

Programom učinkoviti ljudski potencijali 2021. - 2027. godine kao jedan od detektiranih izazova navodi se visoki udio osoba u riziku od siromaštva i/ili socijalne isključenosti upravo kod starijih osoba. U Republici Hrvatskoj je od 2013. do 2020. godine došlo do značajnog pada udjela osoba u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, s 29,9% na 20,5%, što je dovelo do izjednačavanja s prosjekom Europske unije (21,5%). No rizik je i dalje najizraženiji kod određenih skupina među kojima su i starije osobe (33,8% starijih od 65 godina u riziku u RH; u EU 19,5%).

Također su kao izazov za pružanje dugotrajne skrbi prepoznati nedostatni kapaciteti za dugotrajnu skrb kao i nedostatna integriranost sustava socijalne skrbi i zdravstva za dugotrajnu skrb. U Hrvatskoj je dugotrajna skrb općenito nedovoljno razvijena i značajno je institucionalizirana. Hrvatska za dugotrajnu skrb izdvaja 3,03% od sveukupne potrošnje za zdravstvo, u odnosu na prosjek Europske unije od 16,11% u 2019. godini. Ova vrsta skrbi odvija se uglavnom u zdravstvenim ustanovama, odnosno bolnicama te ustanovama za socijalnu skrb, što ju čini fragmentiranom i neučinkovitom. Zbog nedostatnih kapaciteta za pružanje dugotrajne skrbi i porasta broja starijih osoba, potrebno je stvoriti učinkovit sustav pružanja dugotrajne skrbi i educirati osoblje za takav specifičan rad, kao i koordinaciju izvaninstitucionalnih pružatelja zdravstvene i socijalne skrbi. Takva će ulaganja omogućiti bolje uvjete za pružanje dugotrajne skrbi u zajednici.

Iako se zdravstveni status stanovništva poboljšava, smrtnost od bolesti koje se mogu prevenirati i onih izlječivih je iznad prosjeka Europske unije. U 2020. godini očekivani životni vijek u Hrvatskoj je 78 godina, što je znatno kraće od prosjeka Europske unije (80,4 godine). Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2023. - 2026. predviđaju različite mjere za promicanje zdravlja i prevenciju bolesti kao što su poticanje pozitivnog zdravstvenog ponašanja i usvajanje po zdravlje korisnih navika, savjetovanje starijih osoba, savjetovanje obitelji i drugih koji se skrbe o starijoj osobi. Za provedbu mjera predviđa se angažiranje primarne zdravstvene zaštite putem izabranih liječnika obiteljske medicine, patronažna služba, ali i županijske javnozdravstvene službe pri zavodima za javno zdravstvo. Isto tako je i Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine usmjerena na zdrav, aktivan i kvalitetan život koji obuhvaća kvalitetnu i dostupnu zdravstvenu zaštitu i zdravstvenu skrb, zdravije životne navike, dostojanstveno starenje i socijalnu solidarnost s ranjivim društvenim skupinama ili osobama izloženim riziku od siromaštva.

Bitno je spomenuti i inovacije u socijalnim uslugama za starije osobe jer često uključuju kombinaciju tehnologije, prilagodbi okoline, podrške zajednice i stvaranje pristupačnih resursa koji zadovoljavaju specifične potrebe starijih pojedinaca. Ove inovacije pomogle bi u održavanju njihove neovisnosti, potičući aktivno sudjelovanje u društvu i poboljšavajući njihovu kvalitetu života.

3.6. Utvrđivanje drugih potreba korisničkih skupina na području Županije iskazanih dodatnim kvalitativnim i kvantitativnim analizama i intervjuima

Na području Županije Ministarstvo zdravstva je u prosincu 2018. godine potpisalo s UNICEF-om Sporazum o suradnji pri realizaciji tehničke podrške UNICEF-a za provedbu pilot-projekta integriranog modela za rani probir i dijagnostiku djece u dobi od 0-7 godina s poremećajima autističnog spektra (PAS), a prema nacrtu Nacionalnog okvira za rani probir i dijagnostiku djece s poremećajem iz spektra autizma. Planirana je realizacija pilot-projekta u Županiji u suradnji s Kliničkim bolničkim centrom Osijek, a u svrhu dobivanja uvida u učinkovitost Nacionalnog okvira u rješavanju problema ranog probira, dijagnostike i rane intervencije za djecu s poremećajem iz autističnog spektra te preduvjetima za njegovu primjenu na nacionalnoj razini.

Zavod za dječju i adolescentnu psihijatriju Kliničkog bolničkog centra Osijek provodi dijagnostičke postupke za djecu sa sumnjom na poremećaje iz spektra autizma. U okviru dijagnostičkih postupka koriste se i ADOS testovi za koje su zdravstveni radnici educirani iz sredstava UNICEF-a.

U sklopu zadane metodologije provedeni su intervjui s predstavnicima korisničkih skupina, prvenstveno Centrom za odgoj i obrazovanje Ivan Štark, koji je naglasio izazove s kojima se susreću, kao što su nedostatak stručnog kadra na tržištu rada koji bi provodio rehabilitacijski program i ranu razvojnu podršku. U Županiji nema ustanove koja bi primila dijete s psihičkim problemima, a najbliža takva ustanova se nalazi u Zagorju. Nekoliko organizacija civilnog društva istakulo je problematiku prijevoza korisnika u poludnevni boravak i na radno-okupacijske aktivnosti, nedostatak rehabilitacijskih programa (rana intervencija, psihosocijalna podrška), nedostatak profesionalne rehabilitacije, niska cijena usluga financiranih od strane Ministarstva, nemogućnost zapošljavanja te loše obrazovne programe. Usluge koje su najviše potrebne korisničkoj skupini djeci s autizmom su usluge smještaja, boravka, stanovanja uz podršku, rana intervencija, psihosocijalno savjetovanje i psihosocijalna podrška za članove obitelji. Na inovativan način korisnike bi trebalo potaknuti za uključivanje u društvenu zajednicu i to kroz radionice za konstruktivno provođenje vremena s vršnjacima pa i kroz ljetne mjesece, što podrazumijeva rad osobnih asistenata, mobilnih stručnih timova u kojima bi bili zastupljeni rehabilitatori, socijalni radnici i psiholozi.

U intervjuima područnim uredima Hrvatskog zavoda za socijalni rad, naglasak je stavljan na nedostatak pružatelja usluga smještaja na području Županije i to za odrasle osobe s intelektualnim teškoćama, odrasle osobe s oboljenjima iz autističnog spektra, djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djecu koju je po žurnoj mjeri potrebno izdvojiti iz obitelji te djeca s kombiniranim teškoćama. Za ove korisničke skupine usluga se osigurava kod pružatelja na području cijele Republike Hrvatske sukladno slobodnim kapacitetima, stoga se korisnik često izmješta izvan mjesta prebivališta.

Također, na području Županije znatno se smanjio broj udomiteljskih obitelji, a s time i smještajni kapaciteti, i za djecu te starije i nemoćne osobe. Nedostatak smještajnog kapaciteta znatno utječe na vremenski period do smještaja korisnika u potrebi, što kod smještaja u kriznim situacijama otežava ili, nažalost, odgađa smještaj korisnika u potrebi.

Uz to, nedostaje smještajnog kapaciteta i usluge poludnevnog boravka za osobe s intelektualnim poteškoćama i osobe oboljele od psihičkih i duševnih bolesti, osim u jednoj državnoj ustanovi.

Područni uredi su stoga predložili uputiti inicijativu prema Gradu Osijeku da se ostave raspoloživima mjesta u vrtiću za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, zatim osnivanje centra za pružanje usluga u zajednici, da se u budućem razdoblju stavi naglasak na potrebnu suradnju sa zdravstvenim ustanovama, pogotovo kada se radi o psihički bolesnim osobama te da se osigura edukacija pružatelja socijalnih usluga vezano uz uslugu socijalnog mentorstva od strane Akademije socijalne skrbi.

3.7. Procjena kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj kvalitetnih socijalnih usluga

U cilju sveobuhvatne procjene kapaciteta pružatelja socijalnih usluga na području Županije u *Prilogu 1. Pružatelji socijalnih usluga na području Osječko-baranjske županije* nalazi se prikaz oblika pružatelja usluga, lokacija obavljanja usluga, vrste usluga koje obavljaju te izvori financiranja. Isto tako prikazan je odnos korisnika koji uslugu ostvaruju putem područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad i kod pružatelja usluga kako bi se utvrdio odnos među podacima i udio korisnika koji usluge ostvaruju preko Mreže socijalnih usluga.

U nastavku nalazi se prikaz izazova s kojima se susreću pružatelji i područja u kojima bi trebalo jačati njihove kapacitete, a temeljem kvalitativne analize svih podataka prikupljenih intervjuima sa predstavnicima Hrvatskog zavoda za socijalni rad i Obiteljskog centra (Obrazac 7) te s predstavnicima korisničkih skupina (Obrazac 8).

Isto tako, prikazani su rezultati analize podataka prikupljenih od jedinica lokalne samouprave te kvalitativna i kvantitativna analiza svih pristiglih odgovora (podaci prikupljeni upitnikom u Obrascu 6), kako bi se utvrdio njihov doprinos kvaliteti i održivosti socijalnih usluga.

Kada govorimo o *djeci s teškoćama u razvoju* iz intervjua s ispitanicima možemo zaključiti kako je na području Županije potrebno osigurati veći broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za ranu razvojnu podršku. Potrebno je i osigurati uslugu poludnevnog boravka u jedinicama lokalne samouprave, gdje je to moguće. Radi dostupnosti potrebno je osigurati i rad mobilnih timova za pružanje usluga u domu korisnika ili lokalnoj zajednici te osigurati prijevoz djece s teškoćama u razvoju. Nadalje, potrebno je sustavno razvijati inovativne usluge poput odmora od skrbi, razvijati uslugu psihosocijalnog savjetovanja za djecu i roditelje, a sve u vidu pružanja podrške udomiteljskim obiteljima i roditeljima njegovateljima djece s teškoćama u razvoju. Stoga proizlazi kako su najveći izazovi s kojima se pružatelji usluga susreću nedostatak prijevoza korisnika u poludnevni boravak i na radno-okupacijske aktivnosti, nedostatak rehabilitacijskih programa (rana intervencija, psihosocijalna podrška) te nedostatak stručnog kadra. Potrebno je poticati školovanja za deficitarna zanimanja stručnih radnika (edukacijski rehabilitator, logoped, socijalni radnik) u cilju jačanja kompetencija stručnjaka za rad s djecom.

Pružatelji usluga za *djecu bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi* navode da bi trebalo jačati smještajne kapacitete i organizirano stanovanje djece s obzirom da je potreba za ovim uslugama velika, a trenutni kapaciteti pružatelja ne udovoljavaju potrebama, posebno kada se radi o smještaju djece u kriznim situacijama. Također, potrebno je razvijati timsku procjenu/dijagnostiku kojom bi se utvrdilo gdje smjestiti djecu koja spadaju pod više kategorija korisničkih skupina. Predlažu i proširenje usluga savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja, psihosocijalne podrške u svrhu prevencije institucionalizacije.

Djeci čije je mentalno zdravlje ugroženo potrebno je osiguranje pružanja socijalnih usluga savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalne podrške kroz Mrežu te posebice osiguranje pružanja ovih usluga u ruralnim i teško dostupnim područjima (mobilni timovi, pružanje podrške na daljinu uporabom digitalnih tehnologija). Što se tiče djece žrtava obiteljskog i vršnjačkog nasilja kao i maloljetnih počinitelja vršnjačkog nasilja potrebno je osigurati psihosocijalni tretman. Istovremeno, potrebno je raditi na prevenciji problema mentalnog zdravlja zbog čega je potrebno razvijati inovativne aktivnosti poput škole za roditelje djece tinejdžerske dobi, radionice, edukacije i aktivnosti odmora od digitalnih tehnologija kao i o sigurnom korištenju interneta te pružanje usluge savjetovanja za mlade roditelje i trudnice. Potrebno je naglasiti da je u svrhu očuvanja mentalnog zdravlja djece potrebno njegovati i poboljšati međusektorsku suradnju kroz obrazovni sustav, sustav socijalne skrbi, zdravstva te pravosuđa i policije.

Za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti potrebno je osigurati programe kvalitetnog korištenja slobodnog vremena, grupe podrške, pomoć u učenju, besplatne obroke kao i uslugu socijalnog mentorstva na području cijele Županije, s naglaskom na ruralne krajeve. Mogući manjak prostora za provedbu navedenih aktivnosti može se premostiti kroz slobodne prostore škola i mjesnih zajednica i ostalih dostupnih prostora jedinica lokalne samouprave.

I kod ove skupine daje se naglasak na uspostavu međusektorskog programa rane prevencije siromaštva kao i pružanje integrirane podrške djetetu u siromaštvu kroz djelovanje organizacija civilnog društva, sustav obrazovanja, jedinice lokalne samouprave te sustav socijalne skrbi.

Pružatelji usluga za *djecu i mlade s problemima u ponašanju* navode da bi trebalo jačati prostorne kapacitete za smještaj s obzirom da je potreba za ovom uslugom velika, a trenutni kapaciteti pružatelja ne zadovoljavaju potrebe, ali i organizirano stanovanje kao prikladnu alternativu smještaju, što je sukladno cilju deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne skrbi. Uz to, potrebno je jačati uslugu sveobuhvatne procjene i planiranja na temelju koje bi se definirale vrste usluga koje je potrebno pružiti. I kod ove korisničke skupine naglasak je na potrebi povećanja cijena socijalnih usluga u Mreži, važnost nastavka projektnih aktivnosti, odnosno sufinanciranja usluga od strane resornog ministarstva, ulaganja u deficitarna zanimanja kao i međuresornu suradnju.

Za *djecu i mlade u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji, djecu i mlade u kriznim situacijama* (maloljetnička trudnoća, djeca bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima) potrebno je širiti usluge socijalnog mentorstva, peer (grupne i/ili vršnjačke) podrške te također razvijati projekte i aktivnosti u koje će biti uključene ove skupine.

Za skupinu građana u dobi od 20 do 64 godina promatranu kroz *rizike povezane s obiteljskim odnosima i roditeljstvom*, potrebno je sustavno razvijati preventivne programe za obitelji i mlade roditelje posebice za roditelje djece tinejdžerske dobi.

Za žrtve nasilja u obitelji potrebno je poticati provođenje aktivnosti usmjerene na njihovu aktivaciju u društvu posebno kroz inicijative za organiziranje programa stjecanja kvalifikacija i zapošljavanja, te kroz socijalno mentorstvo i peer (grupnu i/ili vršnjačku) podršku. Također, potrebno je jačati kapacitete pružatelja usluga za rad sa psihički bolesnim osobama žrtvama nasilja u obitelji. Za djecu žrtve nasilja koji se nalaze u skloništu potrebno osigurati mjesta u vrtiću ili inovativnu uslugu čuvanja djece u skloništu.

Nezaposlenim osobama i osobama koje se nalaze u *riziku od siromaštva* potrebno je osigurati uslugu socijalnog mentorstva, poticati provođenje aktivnosti organizacija civilnog društva za pružanje podrške u zapošljavanju, poticati na društveno poduzetništvo i slično, a posebice peer (grupnu i/ili vršnjačku) podršku. Ne treba zanemariti važnost socijalne samoposluge i/ili pučke kuhinje radi osiguranja dostave paketa ili obroka slabo pokretnim osobama u riziku od siromaštva. Nadalje, potrebno je osigurati socijalnu uslugu boravka i dnevnog centra za beskućnike u sklopu kojih bi se provodile različite aktivnosti osnaživanja i poticanja na aktivno sudjelovanje u društvu. Također, potrebno je jačati kapacitete stručnih radnika osobito za rad s psihički i fizički bolesnim korisnicima.

Odraslim osobama u *riziku u području mentalnog zdravlja* kao i ovisnicima, potrebno je osigurati smještaj, posebno krizni smještaj radi provođenja rehabilitacijskih programa ili organizirano stanovanje te socijalno mentorstvo i psihosocijalnu podršku. Čest problem je da osobe koje su ovisnici ujedno i razviju neku psihičku bolest, odnosno ostanu bez adekvatne pomoći. Potrebno je provoditi aktivnosti uključivanja korisnika u zajednicu nakon što prođe liječenje, npr. ustrojavanjem dijagnostičkog centra koji bi radio trijažno te bi bio namijenjen korisnicima nakon završetka liječenja, u sklopu kojeg bi im se nudio postbolnički tretman (psihosocijalna rehabilitacija, priprema za samostalniji život).

Promatrajući *rizik povezan s invaliditetom*, nedostaje smještajnog kapaciteta i usluge poludnevnog boravka za osobe s intelektualnim poteškoćama i osobe oboljele od psihičkih i duševnih bolesti (kako za odrasle tako i za djecu). Uz to, na području Županije nedostaje specijaliziranih udomitelja (npr. za psihički i duševno bolesne osobe), ali naglasak treba staviti i na suradnju sa zdravstvenim ustanovama pogotovo kada se radi o psihički bolesnim osobama.

Usluge koje bi trebalo dodatno razvijati su asistent u radu, osobni asistent, prevoditelj, savjetovanje i specijalizirani prijevoz korisnika. Inovativne usluge koje bi trebalo uvesti su osobni asistent u visokom obrazovanju te radionice prevencije pogoršanja zdravstvenog stanja i pripreme za tržište rada.

Kod braniteljske populacije u ovoj dobnoj skupini uočena je izloženost svim gore navedenim rizicima. Stoga je nužno kontinuirano podupirati rad braniteljskih organizacija civilnog društva, ojačati njihove kapacitete za provođenje inovativnih usluga, dati im podršku kroz senzibiliziranje javnosti o problemima s kojima se nose, ali i nastojati integrirati njihove aktivnosti s resornim ministarstvom i drugim sustavima koji mogu samo doprinijeti kontinuiranoj uključenosti u život zajednice hrvatskih branitelja.

Za pripadnike romske nacionalne manjine potrebno je nastaviti provoditi mjere i aktivnosti vezane za usluge romskog pomagača u pripremi za školu i nastavu te prevoditelja romskog jezika. Potrebno je i osigurati mobilne timove koji će provoditi aktivnosti i u ruralnim područjima i područjima gdje ima manji broj romske populacije osobito gdje ne djeluju organizacije civilnog društva.

U Županiji treba povećati i jačati ulogu koordinatora integracije *izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom* te osigurati kontinuitet pružanja svih usluga koje podupiru integraciju. Iako su ključni dionici u Županiji dobro odgovorili na potrebe raseljenih osoba iz Ukrajine, potrebne su dodatne aktivnosti i usluge za prevladavanje jezičnih barijera (certificirani tečajevi hrvatskog jezika) te edukacije i supervizije interkulturalnih medijatora.

Većina ispitanih pružatelja socijalnih usluga za korisničku skupinu *starije osobe* ističu nedostatak ljudskih kapaciteta za provođenje usluga te nedostatak pružatelja usluge pomoći u kući. Nadalje, Hrvatski zavod za socijalni rad ističe problem oko uključivanja korisnika u uslugu pomoći u kući zbog imovinskog cenzusa te smanjivanje broja udomiteljskih obitelji za smještaj, između ostalog, i starijih osoba. Pružatelji socijalnih usluga kao pomoć vide suradnju sa sustavom zdravstva. Od inovativnih usluga spominju se usluge koje bi nadogradile socijalnu uslugu pomoći u kući te prevenciju u vidu edukacije raspolaganja kućnim budžetom, prevenciju ozljeđivanja u kućanstvu, prve pomoći, zdrave prehrane i analize sastava tijela, pripreme za djelovanje u krizama.

4. CILJEVI, MJERE I AKTIVNOSTI

Nakon primijenjene metodologije za procjenu potreba, analiziranog stanja dostupnosti socijalnih usluga na području Županije, raspoloživosti pružatelja socijalnih usluga i dobivenih rezultata o potrebama za postojećim i inovativnim uslugama prema svim korisničkim skupinama zatečenim na području Županije, zaključuje se kako je u narednom trogodišnjem razdoblju važenja Socijalnog plana sva nastojanja potrebno usmjeriti na razvoj i povećanje dostupnosti socijalnih usluga koje se već obavljaju, a za koje rezultati procjene govore o povećanoj potrebi, zatim na uvođenje inovativnih usluga, ali i na nužno jačanje postojećih i potencijalnih resursa i kapaciteta za pružanje socijalnih usluga, radi njihovog osnaživanja i omogućavanja efikasnog socijalnog planiranja u narednim razdobljima.

Tako se ovim Socijalnim planom, sukladno definiranoj misiji i viziji, utvrđuju tri posebna cilja koji se u narednom razdoblju nastoje ostvariti i to:

Posebni cilj 1.

Povećanje dostupnosti socijalnih usluga na području Osječko-baranjske županije

Iako je za područje Županije metodologija dovela do zadovoljavajuće raznovrsnosti i zastupljenosti socijalnih usluga prema različitim korisničkim skupinama i građanima u potrebi, proizlazi kako je potrebno dodatno razviti dostupnost Zakonom predviđenih socijalnih usluga s posebnim naglaskom na ruralne dijelove Županije. Pod ovim ciljem predviđaju se mjere razvoja manje zastupljenih ili do sada nezastupljenih usluga reagirajući na rezultate procjene potreba, a promatrajući skupine iz Obrasca 5. Pripadajuće aktivnosti usmjerene su na različite oblike nositelja i sunositelja kako bi se postigla što veća raznovrsnost i teritorijalna rasprostranjenost na području cijele Županije, do svakog potrebitog krajnjeg korisnika, pri tome vodeći računa o dionicima koji već djeluju te poznaju potrebe korisnika u određenim dijelovima Županije.

Provedba ovoga posebnog cilja izravno će doprinijeti realizaciji Posebnog cilja 1. Povećanje dostupnosti socijalnih usluga iz Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine, s obzirom da se mjere koje iz njega proizlaze tiču razvoja manje zastupljenih ili do sada nezastupljenih usluga za sve promatrane ranjive skupine u društvu, s naglaskom na ravnomjernu rasprostranjenost na području cijele Županije. Isto tako, provedba ovoga cilja doprinijet će i ostvarenju Posebnog cilja 2. Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine.

Posebni cilj 2.

Uvođenje i širenje inovativnih socijalnih programa i mjera podrške (socijalnih inovacija) na području Osječko-baranjske županije

Provedenom metodologijom prepoznate su pojedine potrebe koje već predviđene zakonske usluge ne mogu zadovoljiti ili ne mogu sveobuhvatno zadovoljiti, kao i višestruke potrebe pojedinog korisnika čije zadovoljenje zahtjeva integrirani pristup, odnosno reakciju više formalno odvojenih sustava. Tu se podrazumijeva i prepoznavanje potreba određenih korisničkih skupina koje nisu izrijeком prepoznate Zakonom o socijalnoj skrbi kao takve, a kojima bi inovativne aktivnosti neupitno doprinijele kvaliteti života i socijalnoj uključenosti u život zajednice.

Ovim posebnim ciljem Socijalnog plana reagirat će se prema potrebama građana na inovativan i do sada nezastupljen način, što predstavlja nadstandard u odnosu na Zakonom o socijalnoj skrbi utvrđene socijalne usluge. Kreirajući mjere i pripadajuće aktivnosti razmotrena je i stručnost te kadrovski kapaciteti zastupljenih pružatelja usluga, kao i drugih dionika na području Županije, s glavnim smjerom da se na inovativan način doprinese procesu deinstitutionalizacije i začecima integriranog pristupa potrebama građana na području Županije, što predstavlja i njezin budući smjer razvoja socijalne skrbi.

Uvođenjem i širenjem inovativnih socijalnih programa i mjera podrške na području Županije, također se izravno doprinosi realizaciji Posebnog cilja 2. Uvođenje novih usluga (socijalne inovacije) iz Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine, budući da je riječ uglavnom o izvaninstitucijskoj podršci ranjivim skupinama u društvu kakva prethodno nije predviđena u okviru postojećih socijalnih usluga. Također, ovim će se ciljem doprinijeti i provedbi Posebnog cilja 2. Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine.

Posebni cilj 3.

Jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga i poticanje međusektorske suradnje na području Osječko-baranjske županije

Ostvarivanjem ovoga posebnog cilja omogućava se i doprinosi realizaciji prethodno utvrđenih ciljeva. Nakon primijenjene metodologije jasna je potreba za međusektorskom suradnjom kako si se dovelo do što većeg zadovoljenja potreba građana, a i kako bi se postavili novi, brži i efikasniji sustavi reagiranja na njih. Kroz ovaj cilj predviđenim mjerama i aktivnostima zagovarati će se promjene u zatečenim sustavima, kao i međusobna suradnja formalno odvojenih sustava i službi radi ustrojavanja integriranog pristupa u socijalnoj skrbi.

Kroz jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga i poticanje međusektorske suradnje na području Županije, ovim ciljem će se doprinijeti Posebnom cilju 3. Unaprjeđenje upravljanja socijalnim uslugama iz Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine, budući da će se osnažiti koordinacija i suradnja u planiranju i provedbi socijalnih usluga te omogućiti sustavu socijalne skrbi da postane responzivniji i efikasniji u odgovoru na potrebe ranjivih skupina u društvu. Provedba ovog cilja doprinijet će i provedbi Posebnog cilja 2. Razvoj i unaprjeđenje sustava zdravstva i socijalne skrbi iz Plana razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. godine.

U nastavku se iznose mjere i pripadajuće aktivnosti, indikatori kao i izvori financiranja mjera i aktivnosti razvrstani po definiranim posebnim ciljevima. Predložene aktivnosti odnose se na jednu godinu provedbe, dok indikatori realizacije mjere na cijeli period primjene Socijalnog plana.

Posebni cilj 1. Povećanje dostupnosti socijalnih usluga na području Osječko-baranjske županije				
Pokazatelj ostvarenosti cilja 1 Udio korisnika obuhvaćenih razvijenim socijalnim uslugama na području Osječko-baranjske županije				
Mjera 1.1.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje dostupnosti socijalnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju i težim oboljenjima	60% pokrivenost razlike između broja djece u potrebi i broja djece koji koriste uslugu	Aktivnost 1.1.1. Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za ranu razvojnu podršku za 25 djece	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 25 korisnika
				Ostali izvori financiranja
	Pokrenuta inicijativa za osnivanje Centra za rehabilitaciju	Aktivnost 1.1.2. Osigurati usluge poludnevnog boravka u jedinicama lokalne samouprave za 30 djece	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 20 korisnika
				Ostali izvori financiranja proračuni jedinica lokalne samouprave
	90% pokrivenost potrebe za podrškom djeci i obiteljima djece oboljelih od malignih bolesti	Aktivnost 1.1.3. Razvijati usluge psihosocijalnog savjetovanja za 100 djece i roditelja	Obiteljski centar Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pružatelji socijalnih usluga Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 30 korisnika
				Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije proračuni jedinica lokalne samouprave projektne sredstva
	Osnovana ustanova za pružanje socijalnih usluga ¹	Aktivnost 1.1.4. Zagovaranje osnivanja Centra za rehabilitaciju za pružanje socijalnih usluga	Osječko-baranjska županija Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.1.5. Osigurati sredstva za psihosocijalnu podršku za 25 obitelji djece i djecu oboljelu od malignih bolesti	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije
	Aktivnost 1.1.6. Osnivanje ustanove za pružanje socijalnih usluga		Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
				Ostali izvori financiranja Proračun RH

* N/P = nije primjenjivo

Mjera 1.2.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje dostupnosti socijalnih usluga za djecu bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	60% pokrivenost razlike između broja djece u potrebi i broja djece koji koriste uslugu	Aktivnost 1.2.1. Povećati broj smještajnih kapaciteta u kriznim situacijama za 10 djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 10 korisnika Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.2.2. Povećati kapacitet usluge organiziranog stanovanja za 10 djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 10 korisnika Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.2.3. Razviti usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja, psihosocijalne podrške i boravka radi prevencije institucionalizacije za 100 djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 100 korisnika Ostali izvori financiranja
Mjera 1.3.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Smanjenje rizika u području mentalnog zdravlja za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo i za osobe u dobi od 20. do 64. godine	25% pokrivenost razlike između broja djece čije je mentalno zdravlje ugroženo i broja djece koja koriste uslugu 10% smanjen broj osoba u dobi od 20. do 64. godine čije je mentalno zdravlje ugroženo 20% pokrivenost mladih roditelja i trudnica u kriznim situacijama	Aktivnost 1.3.1. Razviti usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalne podrške kroz Mrežu socijalnih usluga posebice u ruralnim i teško dostupnim dijelovima Županije za 100 djece i 1500 osoba u dobi od 20. do 64. godine čije je mentalno zdravlje ugroženo	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Hrvatski zavod za socijalni rad pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 100 korisnika Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.3.2. Osigurati pružanje usluge savjetovanja 10 mladih roditelja i trudnica	pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave zdravstvene ustanove	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga Ostali izvori financiranja projektna sredstva Proračun Osječko-baranjske županije

	30% pokrivenost razlike između broja ovisnika u potrebi i broja ovisnika koji koriste uslugu	Aktivnost 1.3.3. Osigurati krizni smještaj za 5 ovisnika radi provođenja rehabilitacijskih programa	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pružatelji socijalnih usluga zdravstvene ustanove	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 5 korisnika Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.3.4. Osigurati uslugu organiziranog stanovanja za 5 ovisnika radi provođenja rehabilitacijskih programa	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pružatelji socijalnih usluga zdravstvene ustanove	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 5 korisnika Ostali izvori financiranja
Mjera 1.4.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti kod djece i osoba u dobi od 20. do 64. godine	10% pokrivenost djece i osoba u dobi od 20. do 64. godine koji su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti 10% pokrivenost korisnika ZMN koji mogu sudjelovati u radu za opće dobro bez naknade 10% pokrivenost osoba u dobi od 20. do 64. godine u prehrambenoj deprivaciji	Aktivnost 1.4.1. Osigurati uslugu socijalnog mentorstva s posebnim naglaskom na ruralne dijelove Županije za 70 korisnika ZMN, osoba koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava i drugih osoba koje su u riziku od socijalne isključenosti i 30 djece korisnika ZMN	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Hrvatski zavod za socijalni rad pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 100 korisnika Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.4.2. Osigurati podršku u zapošljavanju i integraciji u društvo za 20 osoba organizacijom rada za opće dobro bez naknade u ustanovama kojima je osnivač Županija	Hrvatski zavod za socijalni rad Osječko-baranjska županija zdravstvene ustanove decentralizirani domovi	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije
		Aktivnost 1.4.3. Osigurati rad pučke kuhinje za 100 osoba u dobi od 20. do 64. godine	pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 0 korisnika Ostali izvori financiranja proračuni jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije

Mjera 1.5.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje dostupnosti odgovarajućih socijalnih usluga za djecu i mlade s problemima u ponašanju	1 održana koordinacija povećan kapacitet organiziranog stanovanja za 15 korisnika	Aktivnost 1.5.1. Poticati razvoj i jačati uslugu sveobuhvatne procjene i planiranja kroz 1 koordinaciju sa područnim uredima Hrvatskog zavoda za socijalni rad	Hrvatski zavod za socijalni rad - područni uredi u OBŽ Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.5.2. Povećati kapacitete organiziranog stanovanja kao alternativu smještaju za 15 djece i mladih s problemima u ponašanju	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Hrvatski zavod za socijalni rad pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 15 korisnika Ostali izvori financiranja
Mjera 1.6.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje dostupnosti socijalnih usluga za djecu i mlade u kriznim situacijama (maloljetnička trudnoća, djeca bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima)	70% pokrivenost djece i mladih u kriznim situacijama	Aktivnost 1.6.1. Osigurati psihosocijalno savjetovanje, psihosocijalnu podršku, socijalno mentorstvo, savjetovanje i organizirano stanovanje za 28 djece i mladih u kriznim situacijama	pružatelji socijalnih usluga vjerske organizacije jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije projektne sredstva
		Aktivnost 1.6.2. Osigurati smještaj u kriznim situacijama za 5 djece i mladih u kriznim situacijama	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Hrvatski zavod za socijalni rad pružatelji socijalnih usluga vjerske organizacije jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 5 korisnika Ostali izvori financiranja
Mjera 1.7.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Smanjenje rizika povezanih s invaliditetom - osobe u dobi od 20. do 64. godine	20% pokrivenost razlike između broja osoba s invaliditetom u potrebi i broja osoba koje koriste uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja	Aktivnost 1.7.1. Osigurati smještajne kapacitete za 5 osoba s intelektualnim poteškoćama i oboljele od psihičkih i duševnih bolesti	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Hrvatski zavod za socijalni rad pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 5 korisnika Ostali izvori financiranja

	30% pokrivenost razlike između broja osoba s invaliditetom u potrebi i broja osoba koje koriste uslugu boravka	Aktivnost 1.7.2. Osigurati dodatni kapacitet u organiziranom stanovanju za 15 osoba s mentalnim oštećenjem	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Hrvatski zavod za socijalni rad pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 15 korisnika Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.7.3. Osigurati boravak za 15 osoba s intelektualnim poteškoćama i oboljele od psihičkih i duševnih bolesti	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Hrvatski zavod za socijalni rad pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 15 korisnika Ostali izvori financiranja
	Uključen Centar za rehabilitaciju na području Županije u provedbene akte Vlade RH	Aktivnost 1.7.4. Poticati razvoj i povećanje broja specijaliziranih udomitelja za osobe sa psihičkim i duševnim smetnjama kroz promotivne aktivnosti	Hrvatski zavod za socijalni rad Obiteljski centar Osječko-baranjska županija organizacije civilnog društva	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.7.5. Usluga poludnevnog boravka u novoobnovljenom prostoru Centra za autizam Osijek za 40 korisnika	Centar za autizam Osijek Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 40 korisnika Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije projektna sredstva
	Osnovana ustanova za pružanje socijalnih usluga	Aktivnost 1.7.6. Zagovaranje osnivanja Centra za rehabilitaciju za pružanje socijalnih usluga	Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 1.7.7. Osnivanje ustanove za pružanje socijalnih usluga	Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
				Ostali izvori financiranja Proračun RH
Mjera 1.8.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje integracije i uključenosti u zajednicu pripadnika romske nacionalne manjine	23% pokrivenost razlike između broja djece pripadnika romske nacionalne manjine u potrebi u broja djece koja koriste usluge	Aktivnost 1.8.1. Razviti uslugu poludnevnog boravka za 40 djece pripadnika romske nacionalne manjine radi prevladavanja komunikacijskih barijera, pomoći kod obrazovnog procesa i radi aktivnog provođenja slobodnog vremena	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva

Mjera 1.9.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje dostupnosti socijalnih usluga za starije osobe	30% pokrivenost starijih osoba u potrebi za uslugom pomoći u kući i uslugom boravka povećan broj udomiteljskih obitelji za starije osobe osnovan Centar za starije osobe u Našicama osiguran smještaj za korisnike IV. stupnja	Aktivnost 1.9.1. Razviti usluge boravka i pomoći u kući posebno u ruralnim dijelovima Županije za 300 starijih osoba	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 100 korisnika
			Hrvatski zavod za socijalni rad	Ostali izvori financiranja
			pružatelji socijalnih usluga	projektna sredstva
			jedinice lokalne samouprave	Proračun Osječko-baranjske županije
			Osječko-baranjska županija	proračuni jedinica lokalne samouprave
	Aktivnost 1.9.2. Poticati razvoj i povećanje broja udomiteljskih obitelji za starije osobe	Aktivnost 1.9.2. Poticati razvoj i povećanje broja udomiteljskih obitelji za starije osobe	Hrvatski zavod za socijalni rad	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
			Obiteljski centar	N/P
			Osječko-baranjska županija	Ostali izvori financiranja
			organizacije civilnog društva	
	Aktivnost 1.9.3. Osigurati smještajne kapacitete za 55 starijih osoba i starijih osoba oboljelih od Alzheimer i drugih demencija	Aktivnost 1.9.3. Osigurati smještajne kapacitete za 55 starijih osoba i starijih osoba oboljelih od Alzheimer i drugih demencija	pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
			jedinice lokalne samouprave	0 korisnika
			Osječko-baranjska županija	Ostali izvori financiranja
				projektna sredstva
	Aktivnost 1.9.4. Osnovati Centar za starije osobe u Našicama za pružanje institucijskih i izvaninstitucijskih usluga za 383 starije osobe	Aktivnost 1.9.4. Osnovati Centar za starije osobe u Našicama za pružanje institucijskih i izvaninstitucijskih usluga za 383 starije osobe	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	Proračun jedinica lokalne samouprave
			Grad Našice	Proračun Osječko-baranjske županije
			Osječko-baranjska županija	projektna sredstva
				proračun jedinica lokalne samouprave
				Proračun Osječko-baranjske županije

Posebni cilj 2. Uvođenje i širenje inovativnih socijalnih programa i mjera podrške (socijalnih inovacija) na području Osječko-baranjske županije				
Pokazatelj ostvarenosti cilja 2 Udio korisnika obuhvaćenih socijalnim inovacijama na području Osječko-baranjske županije				
Mjera 2.1.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje podrške roditeljima, posvojiteljima i udomiteljima djece	10% roditelja, posvojitelja i udomitelja obuhvaćeni pruženom podrškom	Aktivnost 2.1.1. Osigurati rad mobilnih timova za pružanje podrške roditeljima, posvojiteljima i udomiteljima u domu korisnika ili lokalnoj zajednici za 20 roditelja, posvojitelja ili udomitelja	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije
		Aktivnost 2.1.2. Razviti usluge odmora od skrbi za 50 roditelja, posvojitelja ili udomitelja	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije
Mjera 2.2.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguravanje izvaninstitucionalne podrške za djecu i mlađe punoljetne osobe s problemima u ponašanju	20% pokrivenost djece i mlađih punoljetnih osoba s problemima u ponašanju u riziku	Aktivnost 2.2.1. Osigurati rad obiteljskog suradnika za pružanje podrške i davanje savjetodavne pomoći u obiteljskom okruženju za 20 djece i mlađih punoljetnih osoba s problemima u ponašanju	Obiteljski centar	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 20 korisnika
				Ostali izvori financiranja

		Aktivnost 2.2.2. Razviti inovativne programe vezane uz roditeljstvo kao što su program suzbijanja konfliktnog roditeljstva, unaprjeđenja roditeljskih kompetencija, zalaganje za ravnopravno roditeljstvo, smanjivanje stereotipa o ulozi roditelja u skrbi za djecu i obitelj, podrške jednoroditeljskim obiteljima za 100 djece i mlađih punoljetnih osoba s problemima u ponašanju	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga 0 korisnika Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije
Mjera 2.3.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Prevenција ugroze mentalnog zdravlja kod djece i osoba u dobi od 20. do 64. godine pružanjem inovativnih usluga	40% pokrivenost djece s ugrozom mentalnog zdravlja 20% pokrivenost osoba u dobi od 20. do 64. godine s rizicima mentalnog zdravlja	Aktivnost 2.3.1. Pružati podršku za očuvanje mentalnog zdravlja kroz mobilne timove i podršku na daljinu uporabom digitalnih tehnologija (teleusluge i virtualna podrška putem video poziva) za 1.500 djece i 1.500 osoba u dobi od 20. do 64. godine	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga zdravstvene ustanove obrazovne ustanove Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije
	održane 3 radionice i edukacije za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo	Aktivnost 2.3.2. Osigurati tehnologije za praćenje i upravljanje mentalnim zdravljem poput aplikacija i digitalnih alata koji mogu poslužiti djeci kao alati za praćenje i upravljanje svojim mentalnim zdravljem, za vođenje dnevnika raspoloženja, vježbi disanja ili meditacije, a pomoću kojih se omogućava kontinuirana podrška za 1.000 djece	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga zdravstvene ustanove Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije

		Aktivnost 2.3.3. Organizirati peer (grupnu i/ili vršnjačku) podršku koja je oblikovana prema potrebama djeteta te predstavlja učinkovit način pružanja osjećaja pripadnosti kroz 1 edukaciju vršnjaka od strane edukatora za 150 djece čije je mentalno zdravlje ugroženo kao krajnjih korisnika	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga obrazovne ustanove Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije
		Aktivnost 2.3.4. Osigurati psihosocijalni tretman za 15 djece žrtava obiteljskog i vršnjačkog nasilja i maloljetnih počinitelja vršnjačkog nasilja	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga organizacije civilnog društva Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek zdravstvene ustanove obrazovne ustanove Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije
		Aktivnost 2.3.5. Organizirati "školu" za roditelje 300 adolescenata s ugrozom mentalnog zdravlja	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga organizacije civilnog društva obrazovne ustanove zdravstvene ustanove Obiteljski centar Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije Proračun RH

		Aktivnost 2.3.6. Organizirati 2 radionice i edukacije o sigurnom korištenju interneta i odmora od digitalnih tehnologija za 100 djece čije je mentalno zdravlje ugroženo	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga organizacije civilnog društva Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja projektna sredstva Proračun Osječko-baranjske županije
		Aktivnost 2.3.7. Osigurati prijevoz za 100 djece čije je mentalno zdravlje ugroženo s područja Županije do mjesta pružanja usluge boravka ili peer (grupne i/ili vršnjačke) podrške	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave
		Aktivnost 2.3.8. Organizirati strukturirano provođenje slobodnog vremena za 1.500 građana s ugroženim mentalnim zdravljem	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga organizacije civilnog društva jedinice lokalne samouprave vjerske organizacije	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave
Mjera 2.4.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje socijalne uključenosti djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti organiziranjem inovativnih usluga	47% pokrivenost djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Aktivnost 2.4.1. Organizirati programe kvalitetnog provođenja slobodnog vremena, grupe podrške, pomoći u učenju na području cijele Županije s naglaskom na ruralne krajeve za 2.000 djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja projektna sredstva proračun jedinica lokalne samouprave Proračun Osječko-baranjske županije
		Aktivnost 2.4.2. Sufinanciranje i financiranje prijevoza za 833 učenika srednjih škola u riziku od siromaštva	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga: N/P Ostali izvori financiranja Proračun RH Proračun Osječko-baranjske županije

		Aktivnost 2.4.3. Pružanje usluge produženog boravka za 37 učenika osnovnih škola kojima je osnivač Županija	Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga: N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije proračuni jedinica lokalne samouprave
		Aktivnost 2.4.4. Dodjeljivanje stipendija za 20 učenika koji pohađaju srednje škole na području Županije	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga: N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije
Mjera 2.5.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Razvijanje inovativne podrške za djecu i mlade u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji i djecu i mlade u kriznim situacijama	40% pokrivenost djece i mladih u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji i djece i mladih u kriznim situacijama	Aktivnost 2.5.1. Razviti programe za edukaciju o prevenciji maloljetničke trudnoće za 15 mladih osoba u riziku	zdravstvene ustanove Obiteljski centar	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun RH
		Aktivnost 2.5.2. Razviti program podrške i praćenja nakon izlaska iz sustava socijalne skrbi za 10 mladih u kriznim situacijama	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave Hrvatski zavod za zapošljavanje vjerska zajednica Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun RH Proračun Osječko-baranjske županije proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva
Mjera 2.6.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Smanjenje rizika povezanih s obiteljskim odnosima i roditeljstvom - osobe u dobi od 20. do 64. godine	50% pokrivenost korisnika u dobi od 20. do 64. godine u riziku povezanom s obiteljskim odnosima i roditeljstvom	Aktivnost 2.6.1. Organizirati program osnaživanja u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju za 30 žrtava nasilja u obitelji	Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek Hrvatski zavod za zapošljavanje	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun RH

	osigurana sredstva za jednokratne pomoći za 1500 obitelji novorođene, odnosno posvojene djece	Aktivnost 2.6.2. Organizirati peer (grupnu i/ili vršnjačku) podršku za 30 žrtava nasilja u obitelji	Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun RH		
		Aktivnost 2.6.3. Osigurati sredstva za jednokratne pomoći za 1500 obitelji novorođene, odnosno posvojene djece	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije		
		Aktivnost 2.6.4. Organizirati S.O.S. telefon za 280 žrtva nasilja u obitelji	pružatelji socijalnih usluga organizacije civilnog društva Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja projektna sredstava		
		Mjera 2.7.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
		Smanjenje rizika povezanih sa siromaštvom - osobe u dobi od 20. do 64. godine	10% pokrivenost osoba u dobi od 20. do 64. godine u riziku od prehrambene deprivacije 50% obuhvat osoba u riziku od siromaštva kroz rad dnevnog centra osigurana sredstva za subvencioniranje kamata na stambene kredite za 500 korisnika, poduzetničke kredite za 150 malih i srednjih poduzetnika te pokretanje, razvoj i unaprjeđenje poslovanja za 200 malih i srednjih poduzetnika	Aktivnost 2.7.1. Osigurati rad socijalne samoposluge za 200 korisnika	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga gradovi na području Županije	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja proračuni gradova na području Županije projektna sredstva
				Aktivnost 2.7.2. Osigurati dostavu paketa za 300 osoba u dobi od 20. do 64. godine koje su u riziku od siromaštva	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga organizacije civilnog društva jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva
				Aktivnost 2.7.3. Osigurati dnevni centar za 200 osoba u riziku od siromaštva radi osnaživanja i poticanja na aktivno sudjelovanje u društvu	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave vjerska zajednica	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva

osigurana sredstva za jednokratne pomoći za 500 socijalno ugroženih građana osigurana sredstva za stipendiranje 20 studenata osigurana provedba postupka stambenog zbrinjavanja	Aktivnost 2.7.4. Osigurati subvencioniranje kamate na stambene kredite građana s prebivalištem i radnim mjestom na području Županije za 500 novih korisnika radi osiguranja stambenog prostora ili poboljšanja uvjeta stanovanja građana te njihovog zadržavanja na području Županije	Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave poslodavci	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Županije proračuni jedinica lokalne samouprave sredstva poslodavaca
	Aktivnost 2.7.5. Osigurati povoljna financijska sredstva za subvencioniranje kamate na poduzetničke kredite za 150 malih i srednjih poduzetnika, a u svrhu poboljšanja uvjeta poslovanja, a time i boljih rezultata rada te mogućnosti zapošljavanja većeg broja radnika	Osječko-baranjska županija Hrvatska banka za obnovu i razvoj poslovne banke	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije sredstva Hrvatske banke za obnovu i razvoj sredstva poslovnih banaka
	Aktivnost 2.7.6. Osigurati sredstva za pokretanje, razvoj i unaprjeđenje poslovanja za 200 malih i srednjih poduzetnika u svrhu njihovog kontinuiranog rasta i razvoja, povećanja kvalitete proizvoda, kao i očuvanja postojećih radnih mjesta i novog zapošljavanja	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije
	Aktivnost 2.7.7. Osigurati sredstva za dodjelu jednokratnih pomoći za 500 socijalno ugroženih građana	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije

		Aktivnost 2.7.8. Dodjeljivanje stipendija za 10 studenata	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije		
		Aktivnost 2.7.9. Dodjeljivanje potpora za poslijediplomski studij za 10 polaznika	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije		
		Aktivnost 2.7.10. Objavljivanje javnog poziva za podnošenje prijave za stambeno zbrinjavanje na potpomognutim područjima i područjima posebne državne skrbi	Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun RH		
		Mjera 2.8.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
		Smanjenje rizika povezanih s invaliditetom za djecu i osobe u dobi od 20. do 64. godine	10% pokrivenost osoba s invaliditetom u dobi od 20. do 64. godine u potrebi za specijaliziranim prijevozom osigurana sredstva za 20 programa povećanja kvalitete života osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju	Aktivnost 2.8.1. Osigurati specijalizirani prijevoz za 180 osoba s invaliditetom	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga organizacije civilnog društva jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja proračuni jedinica lokalne samouprave
				Aktivnost 2.8.2. Financijska pomoć za 10 osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju radi povećanja kvalitete njihova života	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije
				Aktivnost 2.8.3. Osigurati sredstva za 10 programa radne okupacije osoba s intelektualnim poteškoćama	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije

Mjera 2.9.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Poticanje uključenosti u zajednicu hrvatskih branitelja	osigurana sredstva za podršku za 35 braniteljskih udruga organizirane aktivnosti za 500 hrvatskih branitelja	Aktivnost 2.9.1. Podupirati rad i jačati kapacitete za provođenje inovativnih socijalnih usluga za 35 braniteljskih udruga	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
			braniteljske udruge jedinice lokalne samouprave Osječko-baranjska županija	Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva
		Aktivnost 2.9.2. Organizirati aktivnosti osnaživanja mentalnog zdravlja i osiguravanja socijalne uključenosti za 500 hrvatskih branitelja	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
			braniteljske udruge jedinice lokalne samouprave Osječko-baranjska županija zdravstvene ustanove	Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva
Mjera 2.10.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje sveobuhvatne integrirane skrbi za hrvatske branitelje	100% pokrivenost hrvatskih branitelja palijativnih pacijenata osnovana podružnica Veterskog centra	Aktivnost 2.10.1. Pružiti podršku u palijativnoj skrbi za 5 hrvatskih branitelja	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
			braniteljske udruge Osječko-baranjska županija zdravstvene ustanove vjerska organizacija jedinice lokalne samouprave	Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva
			Ministarstvo hrvatskih branitelja	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
		Aktivnost 2.10.2. Osnivanje podružnice Veterskog centra za sveobuhvatni pristup problematici braniteljske populacije		Ostali izvori financiranja Proračun RH

Mjera 2.11.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje integracije i uključenosti u zajednicu pripadnika romske nacionalne manjine, izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	100% pokrivenost izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom koje se zadrže na području Županije osigurana sredstva za 5 programa unaprjeđenja položaja romske nacionalne manjine	Aktivnost 2.11.1. Jačati uslugu koordinatora integracije izbjeglica u zajednicu	Osječko-baranjska županija postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave Hrvatski zavod za zapošljavanje	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
				N/P
				Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 2.11.2. Osigurati edukaciju i superviziju interkulturalnih medijatora	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga Akademija socijalne skrbi	Proračun Osječko-baranjske županije
				proračuni jedinica lokalne samouprave
				projektna sredstva
		Aktivnost 2.11.3. Razviti usluge za prevladavanje jezičnih barijera izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga Osječko- baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
				N/P
				Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 2.11.4. Osigurati sredstva za 5 programa unaprjeđenja položaja romske nacionalne manjine	organizacije civilnog društva Osječko-baranjska županija jedinice lokalne samouprave	Proračun RH
				Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
				N/P
				Ostali izvori financiranja
				Proračun Osječko-baranjske županije
				proračuni jedinica lokalne samouprave
				projektna sredstva

Mjera 2.12.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguravanje inovativnih izvaninstitucionalnih usluga radi poticanja aktivnog starenja	16% pokrivenost starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti u potrebi za kućnim majstorom 20% pokrivenost starijih osoba u potrebi za organiziranim aktivnostima i aktivnim provođenjem slobodnog vremena 10% pokrivenost osoba s Alzheimerom i drugim demencijama	Aktivnost 2.12.1. Razviti uslugu kućnog majstora za pomoć 200 starijih osoba	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva
		Aktivnost 2.12.2. Organizirati aktivnosti kao što su digitalno opismenjavanje, edukacija o raspolaganju kućnim budžetom, o prevenciji ozljeđivanja u kućanstvu, o pružanju prve pomoći, o zdravoj prehrani za 100 starijih osoba	Osječko-baranjska županija postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave zdravstvene ustanove	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva vlastita sredstva pružatelja usluga
		Aktivnost 2.12.3. Osigurati aktivno provođenje slobodnog vremena i socijalnu uključenost za 150 starijih osoba	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja proračuni jedinica lokalne samouprave projektna sredstva
		Aktivnost 2.12.4. Razviti izvaninstitucionalnu podršku za 10 kućanstava starijih osoba s Alzheimerom i drugim demencijama	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga Hrvatski zavod za socijalni rad zdravstvene ustanove Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P
				Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije Proračun RH

Posebni cilj 3. Jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga i poticanje međusektorske suradnje na području Osječko-baranjske županije				
Pokazatelji ostvarenosti cilja 3 a. Broj pružatelja socijalnih usluga koji su stekli veću razinu stručnosti i nove kompetencije b. Broj ostvarenih međusektorskih suradnji i inicijativa prema drugim dionicima				
Mjera 3.1.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Integracija izvaninstitucionalnih socijalnih usluga i sustava obrazovanja za djecu s teškoćama u razvoju	100% pokrivenost djece s teškoćama u razvoju koji su u potrebi za pomoćnikom u nastavi	Aktivnost 3.1.1. Osigurati pomoćnika u nastavi za 180 djece s teškoćama u razvoju	obrazovne ustanove kojima je osnivač Županija Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
				N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije
Mjera 3.2.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje adekvatnih socijalnih usluga za djecu bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	poslana inicijativa za razvoj timske procjene i dijagnostike	Aktivnost 3.2.1. Zagovarati timsku procjenu i dijagnostiku za djecu koja spadaju u više kategorija korisničkih skupina pismom namjere nadležnom Ministarstvu	Osječko-baranjska županija Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
				N/P Ostali izvori financiranja
Mjera 3.3.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje dostupnosti odgovarajućih socijalnih usluga za djecu i mlade s problemima u ponašanju	poslana inicijativa za povećanje cijena u Mreži socijalnih usluga	Aktivnost 3.3.1. Kontinuirano inicirati povećanje cijena socijalnih usluga u Mreži socijalnih usluga slanjem inicijativa u suradnji s pružateljima socijalnih usluga	Osječko-baranjska županija pružatelji socijalnih usluga Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
				N/P Ostali izvori financiranja
Mjera 3.4.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Osiguranje dostupnosti smještajnih kapaciteta za djecu i mlade u kriznim situacijama (maloljetnička trudnoća, djeca bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima)	održana 1 koordinacija gradonačelnika i načelnika s područja Osječko-baranjske županije	Aktivnost 3.4.1. Zagovarati osiguravanje smještajnih jedinica u vlasništvu jedinica lokalne samouprave za stambeno zbrinjavanje u kriznim situacijama	Osječko-baranjska županija Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
				N/P Ostali izvori financiranja

Mjera 3.5.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Poticanje obrazovanja za deficitarna zanimanja stručnih radnika (edukacijski rehabilitator, socijalni radnik, logoped)	poslana inicijativa za razvoj deficitarnih zanimanja osigurana praktična nastava za najmanje 10 studenata deficitarnih zanimanja održana 1 koordinacija gradonačelnika i načelnika s područja Osječko-baranjske županije	Aktivnost 3.5.1. Zagovarati razvoj deficitarnih zanimanja slanjem pisane inicijative prema Sveučilištu	Osječko-baranjska županija Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 3.5.2. Osigurati praktičnu nastavu studentima deficitarnih zanimanja u Županiji, ustanovama kojima je osnivač i kod pružatelja socijalnih usluga za najmanje 10 studenata	Osječko-baranjska županija ustanove kojima je Županija osnivač pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 3.5.3. Pokretanje inicijative za stipendiranje studenata deficitarnih zanimanja od strane jedinica lokalne samouprave	Osječko-baranjska županija Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije jedinice lokalne samouprave	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja
Mjera 3.6.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Smanjenje rizika povezanih s obiteljskim odnosima i roditeljstvom - osobe u dobi od 20. do 64. godine	održana 1 edukacija (trening trenera) održan 1 sastanak s Gradom Osijekom i CPR-om Osijek	Aktivnost 3.6.1. Organizirati 1 edukaciju za pružatelje usluga (trening trenera) za rad sa psihičkim bolesnim osobama i osobama s mentalnim oboljenjima koje su i žrtve nasilja u obitelji	Osječko-baranjska županija Poliicijska uprava osječko-baranjska zdravstvene ustanove pružatelji socijalnih usluga organizacije civilnog društva Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 3.6.2. Organizirati 1 sastanak na temu uključivanja u sustav predškolskog odgoja djece žrtava nasilja u obitelji koje borave u Skloništu radi omogućavanja zapošljavanja roditelja	Osječko-baranjska županija Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek Grad Osijek	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja

Mjera 3.7.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Smanjenje rizika u području mentalnog zdravlja za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo i za osobe u dobi od 20. do 64. godine	održan 1 okrugli stol s predstavnicima sustava obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi i policije provedeni projekti o prevenciji i zaštiti mentalnog zdravlja za 100 korisnika povećan broj volonterskih aktivnosti i povećan broj uključenih volontera organizirana provedba programa osnaživanja mentalnog zdravlja u zdravstvenim ustanovama Županije	Aktivnost 3.7.1. Zagovarati međusektorsku suradnju sustava obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi i policije o važnosti očuvanja mentalnog zdravlja i zdravom načinu života kroz radnu sjednicu (okrugli stol) Savjeta za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije	Osječko-baranjska županija Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije predstavnici sustava obrazovanja, zdravstva, socijalne skrbi i policije	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 3.7.2. Provoditi projekte u predškolskim i školskim ustanovama i akademskoj zajednici o prevenciji i zaštiti mentalnog zdravlja za najmanje 100 korisnika	postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga obrazovne ustanove visokoobrazovne ustanove zdravstvene ustanove Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja Proračun Osječko-baranjske županije
		Aktivnost 3.7.3. Poticati razvoj volonterskih aktivnosti za pružanje različitih oblika podrške	Volonterski centar Osijek organizacije civilnog društva postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja projektna sredstva
		Aktivnosti 3.7.4. Provesti program osnaživanja mentalnog zdravlja	Dom zdravlja Osječko-baranjske županije Nastavni zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga N/P Ostali izvori financiranja projektna sredstva Mreža javne zdravstvene službe

Mjera 3.8.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti kod djece i osoba u dobi od 20. do 64. godine	održana 1 konferencija na temu prevencije siromaštva i socijalne isključenosti poslana inicijativa za povećanje cijena u Mreži socijalnih usluga održana 1 koordinacija gradonačelnika i načelnika s područja Osječko-baranjske županije	Aktivnost 3.8.1. Poticati međusektorsku suradnju u cilju rane prevencije siromaštva i socijalne isključenosti kroz 1 konferenciju	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
			Hrvatski zavod za socijalni rad Hrvatski zavod za zapošljavanje odgojno i obrazovne ustanove organizacije civilnog društva jedinice lokalne samouprave	N/P Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 3.8.2. Zagovarati povećanje cijena u Mreži socijalnih usluga u cilju jačanja kapaciteta pružatelja pismom namjere prema resornom Ministarstvu	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
			pružatelji socijalnih usluga Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije	N/P Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 3.8.3. Poticati suradnju s jedinicama lokalne samouprave radi osiguranja prostora za pružanje socijalnih usluga kroz 1 koordinaciju načelnika i gradonačelnika	Osječko-baranjske županije	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
			jedinice lokalne samouprave postojeći i potencijalni pružatelji socijalnih usluga	N/P Ostali izvori financiranja
Mjera 3.9.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Smanjenje rizika povezanih s invaliditetom - osobe u dobi od 20. do 64. godine	poslana inicijativa za uvođenje osobnog asistenta u visokom obrazovanju	Aktivnost 3.9.1. Zagovarati uvođenje osobnog asistenta u visokom obrazovanju	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
			jedinice lokalne samouprave visokoobrazovne ustanove Pravobranitelj za osobe s invaliditetom	N/P Ostali izvori financiranja

Mjera 3.10.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Razvijanje koncepta aktivnog starenja i razvoja dugotrajne skrbi za starije osobe na području Županije	poslana inicijativa za povećanje ugovorenih cijena ostvarena suradnja pružatelja socijalnih usluga i mobilnog palijativnog tima Doma zdravlja	Aktivnost 3.10.1. Inicirati povećanje cijena u Mreži socijalnih usluga	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
			Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije	Ostali izvori financiranja
		Aktivnost 3.10.2. Poticati integraciju palijativne skrbi i socijalnih usluga	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
			zdravstvene ustanove ustanove socijalne skrbi kojima je osnivač Županija	N/P Ostali izvori financiranja
Mjera 3.11.	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
Jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga	održane edukacije stručnih radnika pružatelja socijalnih usluga	Aktivnost 3.11.1. Organizirati najmanje 1 edukaciju stručnih radnika pružatelja socijalnih usluga	Osječko-baranjska županija	Broj korisnika za koje se očekuje financiranje u mreži socijalnih usluga
			Akademija socijalne skrbi	N/P
				Ostali izvori financiranja
				Proračun Osječko-baranjske županije Proračun RH

5. PRAĆENJE I EVALUACIJA SOCIJALNOG PLANA

U cilju podizanja svijesti o važnosti ovoga Socijalnog plana nužno je informirati javnost, pružatelje socijalnih usluga, jedinice lokalne samouprave, kao i buduće korisnike socijalnih usluga i članove njihovih obitelji o prednostima i važnostima deinstitutionalizacije, što je primarni smjer razvoja socijalnih usluga na području Osječko-baranjske županije. U skladu s time, nužno je informirati i o ciljevima koji se planom nastoje postići.

U odnosu na period važenja Socijalnog plana, Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije predlagat će županu Osječko-baranjske županije donošenje akcijskih planova za svaku pojedinu godinu.

Socijalni plan i pripadajući akcijski planovi bit će objavljeni na internetskoj stranici Osječko-baranjske županije: www.obz.hr, te će biti dostavljani svim utvrđenim nositeljima i sunositeljima ovim planom predviđenih aktivnosti i mjera, svim zatečenim pružateljima socijalnih usluga na području Županije, svim organizacijama civilnog društva koje imaju registriranu djelatnost socijalne skrbi, svim jedinicama lokalne samouprave na području Županije te medijima.

Savjet za socijalnu skrb Osječko-baranjske županije podnijet će godišnja izvješća Skupštini Osječko-baranjske županije o provedbi akcijskih planova te konačnu evaluaciju Socijalnog plana nakon isteka njegova važenja.

Socijalni plan donosi se za razdoblje od tri godine dok će se akcijski planovi donositi jednom godišnje i prikazivat će planirane aktivnosti za pojedinu godinu.

Praćenje ostvarenja Socijalnog plana, odnosno planiranih aktivnosti vršit će se jednom godišnje i to izvješćima o provedbi akcijskih planova, dok će se nakon isteka važenja Plana, odnosno nakon tri godine evaluirati pokazatelji ostvarenosti utvrđenih posebnih ciljeva. Evaluacija ovoga Socijalnog plana predstavljat će podlogu za donošenje novog Socijalnog plana za naredno trogodišnje razdoblje.

Konačna evaluacija trogodišnjeg plana izrađuje se temeljem izvješća provoditelja mjera i pripadajućih aktivnosti. Pri tome će se provoditelji mjera i aktivnosti koji su za tu namjenu financirani sredstvima Proračuna Županije ugovorima o financiranju obvezati na dostavu izvješća. Ostali provoditelji mjera bit će pozvani dostaviti godišnja izvješća o provedbi mjera i aktivnosti u kojima su određeni nositeljima/sunositeljima u ovom Planu. Nositelji/sunositelji određeni ovim Planom prilikom svog izvještavanja opisuju i u kojim će okolnostima biti važno napraviti reviziju socijalnog plana, primjerice ukoliko se dogodi značajna društvena kriza ili ako se temeljito izmijeni zakonodavni/institucionalni i financijski okvir u sustavu socijalne skrbi.

Praćenje provedbe Socijalnog plana obuhvatit će troškove provedbe, planirani i stvarni početak ostvarivanja socijalnog plana, ljudske resurse i teritorijalnu pokrivenost.